

18
A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER
FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ

MAGYARÓVÁRI
M. KIR. GAZDASÁGI AKADÉMIA

AZ 1926—27. TANÉVBEN
FENNÁLLÁSÁNAK 108. ÉVÉBEN.

IRTA ÉS SZERKESZTETTE:

BÁNVÁRTH SÁNDOR

M. KIR. GAZDASÁGI AKADÉMIAI IGAZGATÓ,
M. KIR. GAZDASÁGI FŐTANÁCSOS.

MAGYARÓVÁR, 1927.

Tekintetes Igazgatóság!

Minthogy az érettségít teendő ifjak pályaválasztás előtt állva sokszor keresik meg a Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia igazgatóságát, hogy az intézetről tájékozást nyerjenek, ezen okból kifolyólag tisztelettel küldöm meg az Akadémia legutóbbi Évkönyvét azon kérelemmel, hogy azt az érettségít teendő ifjakkal megismertetni szíveskedjék.

Magyaróvár, 1928. évi május hó 5-én.

Teljes tisztelettel

**A Magyaróvári
M. Kir. Gazdasági Akadémia
Igazgatósága.**

TELTÁR/2004

Levele/2012

P 96

378
B 28

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDMŪVELÉSÜGYI MINISZTER
FENNHATÓSÁGA ALATT ÁLLÓ

MAGYARÓVÁRI
M. KIR. GAZDASÁGI AKADÉMIA

AZ 1926—27. TANÉVBEN
FENNÁLLÁSÁNAK 108. ÉVÉBEN.

IRTA ÉS SZERKESZTETTE:

BÁNVÁRTH SÁNDOR

M. KIR. GAZDASÁGI AKADÉMIAI IGAZGATÓ,
M. KIR. GAZDASÁGI FŐTANÁCSOS.

MAGYARÓVÁR, 1927.

A magyaróvian m. kis. Felsőági Akadémiá-
nak, mint az őrcim által 1878. alapított első magyar
gazdasági főiskolának, az Alma Materhez való
iszeg ragaszkodásom jeléül.

Magyaróvár, 1927 március havában

Strochek

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

ELŐSZÓ.

A magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémia évenként értesítőt szokott kiadni tanévenkénti beszámolóval és útmutatással a következő tanévre. A szokásos évenkénti értesítő kiadása azonban az Akadémia szűkös anyagi körülményei miatt 1918-tól, az Akadémia fennállásának 100-ik évétől fogva ezideig nem volt lehetséges. Az Akadémia százados történetének folytatólagos megírása, valamint az ország főiskolai színvonalon álló s ilyennek a külföldi szakkörök által is elismert gazdasági intézetének jelenlegi állapotában való ismertetése végett adja ki az Akadémia ezen, a régi értesítői keretknél nagyobb terjedelmű s képekkel is illusztrált Évkönyvét. Az ismertetésben csak a legszükségesebb és rövid szövegű adatokra s csak néhány képre lehetett kiterjeszkedni, mert így is nagyobb terjedelművé nőtt a könyv, mint amelynek költségeit az Akadémia költségadománya fedezni képes. Ezen ok miatt kellett elhagyni a tanéveket megnyitó igazgatói beszédeket és tanári megnyitó előadásokat, jóllehet azok mélyreható, tudományos tartalmuknál fogva a közlésre igen érdemesek lettek volna.

A magyaróvárj m. kir. Gazdasági Akadémiát Frigyes kir. Herceg Úr Ő Fensége fenkölt gondolkozású ősei alapították a magyar nemzet gazdasági előrehaladásának előrevitele végett s az alapítástól kezdve a mai napig állandóan élvezi az Akadémia és annak hallgatósága a Fenséges Család jótékony támogatását, amely részben anyagiakban, másrésztben pedig abban nyilvánul, hogy a kitünően kezelt, gazdasági üzemekkel, gyárakkal felszerelt nagykiterjedésű magyaróvári főhercegi uradalom állandóan rendelkezésére áll az akadémiai oktatásnak s a hallgatóság

az akadémiai gazdaságon kívül ezen uradalomban is szerezhethet gazdasági ismereteket, mivel az uradalom mint tan gazdaság is állandóan sok és nagy alkalmat nyújt a hallgatóság kiképzéséhez s ezáltal oly helyzetbe hozza a magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémiát, hogy az akadémiai gazdaságon kívül még 22.810 kat. holdas tan gazdaságban nyújthat hallgatóságának gyakorlati gazdasági bemutatásokat, amely előnyös helyzettel egyetlen más gazdasági tanintézmény sem rendelkezhetik.

Az Akadémia és a magyaróvári főhercegi uradalom közötti kapcsolat még szorosabbá fonódott azáltal, hogy Albrecht Királyi Herceg Úr Ő Fensége gazdasági tanulmányait és oklevelét az Akadémián szerezte meg az 1923. évben s az Alma Materhez való ragaszkodásának minden kínálkozó alkalommal kiváló és megtisztelő tanu jeleit nyújtja.

Amikor a Fenséges Királyi Hercegi Család Tagjainak, akik a fenkölt lelkű alapítók nyomdokain haladnak az Akadémia támogatásában, ehelyütt is az Akadémia tanári testületének és hallgatóságának tiszteletteljes köszönetét tolmácsolom, ajánlom a jelen Évkönyvet tanítványi szeretettel az Alma Maternek és mély tisztelettel a Nagyméltóságú m. kir. Földművelésügyi Miniszter Úrnak, akinek közvetlen fenhatósága alatt működik Akadémiánk.

Magyaróvár, 1927 március 15.

Bánvártth Sándor.

MAGYARÓVÁR R. T. VÁROS RÖVID TÖRTÉNETE ÉS LEIRÁSA.

Magyaróvár helyén már a rómaiak korában „Ad Flexum“ név alatt római erődítmény állott, amely Vitruvius latin író „De re militari“ című műve szerint a XIV. római légió állomáshelye volt. Bizonyítja ezt az Akadémia régi várkapubejáratának falába illesztett s ott talált áldozati kőtáblába vésett felirat is: „Legio XIII G(emina) M(artia) V(ictrix) Junoni Reginae Minervae Ceterisque Diis et Deabus.“ A római kor után avar település volt e helyen, innét a városnak Óvár = Avar neve (nem pedig Altenburg = Óvár). Az avaroknak keresztény hitre térítése után Vetovarinum névvel püspöki székhely volt. A honfoglalás után Óvár és vidéke királyi szállásbirtok volt s a góthai „Genealogische Taschenbuch“ 1884-iki kiadása szerint a Géza fejedelem idején 973-ban Magyarországra jött Hedrichtől származó Konth család építette meg Óvárt. Magyaróvár, mint erősség e néven már 1096-ban, Kálmán király idején szerepel. Mosonmegye 1345-től kezdve tartja közgyűléseit Magyaróvárrott, mivel a megye eddigi székhelye Moson elpusztult. 1354-ben Erzsébet özvegy királyné, Nagy Lajos király anyjáié lett Magyaróvár a hozzátartozó uradalommal együtt, aki a fia által 1357-ben megerősített adománylevelével Magyaróvárnak ugyanolyan jogokat adományozott, mint Buda szabad kir. városnak. II. Lajos király feleségének: Máriának adományozta Óvárt, kit ezen birtokban I. Ferdinánd király is megerősített. Az ekkor teljesen magyar lakosságú és érzésű város a Szapolyay János király és I. Ferdinánd közötti küzdelemben János királyhoz húzott 1535-ig, amikor a vár és város az uralkodó család birtokába került. Megemlítésre

méltó, hogy ezen időben az akkor is magas kultúrájú város falai között működött legrégebb nyomdánk egyike: a Huszár Gaál-féle nyomda. I. Ferdinánd és János király között a kibékülési tárgyalások itt tartattak 1533 február 7-én, amikor János részéről Verbőczy, Frangepán Ferenc, Nádasdy Tamás és Brodarich, Ferdinánd részéről pedig Oláh Miklós és Roggendorf tartózkodtak Magyaróvárott.

A török hadjáratokban Magyaróvár többször felégettetett, így utoljára 1683-ban, majd ezután felépítetvén a kuruc háborúk alatt is szerepelt; Vak Bottyán itt verte meg Heiszter seregét s a város önként megnyitván kapuit a győztes kurucok kezébe került. A 18-ik század elején az egykor gazdag város, amely a kivített szolgáló marhavásárai révén igen megvagyonosodott, de a háborúk következtében elszegényedett, ismét fejlődésnek indult; 1738-ban a Kegyes Tanítórend vezetése alatt gimnáziumot kap, majd miután Magyaróvár a hozzátartozó uradalommal együtt Albert Kázmér szász-tescheni hercegnek s nejének: Mária Krisztina főhercegnőnek, Mária Terézia király lányának tulajdonába kerül, ezen fenkölt gondolkodású és tudományos képzettségű hercegi pár 1818-ban megalapította a ma is virágzó gazdasági főiskolát a magyar nemzet gazdasági fejlődésére, mint ezt alapító levelében írja. Ezen időtől fogva a gazdasági intézet állandóan főiskolai színvonalon működik a következő igazgatók vezetése alatt:

Wittmann Antal (1818—1832), Kleyle Joachim (1821—1849), dr Papst Henrik Vilmos (1850—1861), dr Masch Antal (1840—1884), sipeki Balás Árpád (1884—1897), kiskéri Vörös Sándor (1898—1907), Hensch Árpád (1890—1899), Ujhelyi Imre (1889—1919) és Bánvárh Sándor (1899-től) utóbbinak mint igazgatónak 1920 július 16-tól tartó igazgatása alatt.

Magyaróvár vidéke teljesen sík s a Lajta s a mosoni Dunaág között, illetve az előbbinek partján s az utóbbtól 1¹/₂ kilométernyi távolságra terül el árnyas ligetek és igen szép park által övezve. Távolsága a vasúti állomáshoz 2·8 *km*, de a város által fenntartott kitünő autóbussz-közlekedés révén attól csak néhány percnyire. A magyar államvasút Budapest—Hegyeshalom vonalán a fővárostól 185 *km*-re, Béctől pedig 77 *km*-re fekszik.

A város mint megyeszékhely Mosonvármegye közép-pontja volt 1924-ig, amikor is a megye területe felének Ausztriához történt csatolása miatt a megmaradt rész Győr és Pozsony vármegyék megmaradt területeivel köz-igazgatásilag egyelőre ideiglenesen egyesített Győr székhellyel, mint megyei központtal.

Egyéb hivatalok közül felemlítendő: a főszolgabírói-, a kir. járásbírói-, a kir. közjegyzői-, a telekkönyvi- s adóhivatal; van továbbá posta-távíróállomás, helyi és interurbán távbeszélőállomás. Itt van Frigyes kir. herceg magyaróvári terjedelmes uradalmának igazgatósága is s a kezelése alatt levő vízi-, gőz- és villamoserőre berendezett nagy műmalom és sörgyár. A városon kívül van a vadász-tölténygyár, gőztéglagyár, a megyei múzeum, továbbá a cs. és kir. lőporgyár helyén létesült műselyemgyár, vegyi ipargyár és műtrágyagyár.

A gazdasági akadémián kívül van öt kísérleti állomás és egy meteorológiai állomás, továbbá van kegyesrendi főgimnázium, állami népiskola, polgári leányiskola, iparos ismétlőiskola és a királyi hercegi család által alapított és apácák vezetése alatt álló kisdudóvóintézet (Hildegardeum).

A helyben fennálló egyesületek a következők: a mosonvármegyei gazdasági egyesület, a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő egyesület, a dunántúli baromfitenyésztők egyesülete, a történelmi és régészeti egyesület, Széchenyi-Kaszinó, a jótékony nőegylet, a mosonmegyei gyermekvédő egyesület, a magyaróvári hadastyán-egylet, kerékpár-egyesület, iparos- és kereskedőkör, úszó- és korcsolyázó-egylet, tuberkulózis ellen védekező egyesület, mosonmegyei iskolaegyesület; van betegsegélyző-, önkéntes tűzoltó-, torna és vivó-, továbbá polgári dalegylet; az akadémia hallgatóságának segélyző-, gazdasági-, atletikai-, dal- és zeneegyletei, továbbá a Foederatio Emericana és Turul bajtársi Szövetség egyesületei. Van továbbá megyei takarékpénztár, megyei közkórház, polgári menház, árvaház, kerületi munkásbiztosító pénztár és ipartestület. 1911. évtől kezdve Magyaróvár Moson községgel együttesen villanyvilágításra rendezkedett be.

Megjelenik a „Mosonvármegye“ és „Nyugati Hirlap“ című helyi lap.

A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia története.

Azalatt a 108 év alatt, amely idő óta a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia fennáll, annak történetében a következő korszakokat különböztethetjük meg: 1. mint magántanintézet 1818-tól 1849-ig; 2. mint cs. kir. állami tanintézet 1850-től 1869-ig német nyelven; 3. mint m. kir. gazdasági felsőbb tanintézet 1869-től 1874-ig magyar és német nyelven; 4. az 1874. évtől fogva m. kir. gazdasági akadémia címen kétnyelvű tanítással; 5. az 1884. évtől kezdődő korszak, melytől fogva a tannyelv kizárólag a magyar lett; 6. 1907. évtől a három tanfolyamú korszak.

I. A gazdasági akadémia mint magántanintézet.

Az első időszak a tanintézetnek az 1818. évben történt megalapításával kezdődve az 1849. évvel ért véget s eszerint 31 évig tartott.

A tanintézetet Albert Kázmér szász-tescheni herceg és neje: Mária Krisztina kir. hercegnő, Mária Terézia királyunk leánya alapították saját költségükön a hercegnek az 1818. évi október 25-én kelt alapítólevelében foglalt nyilatkozata szerint a „magyar nemzet iránt érzett hajlandósága és szeretete tanuságául, úgy annak emlékéül, hogy a nemzet körében a helytartói állást több éven (1765—1780) keresztül betöltötte, valamint, hogy életének legvirágzóbb szakát itt élte át, a magyar királyság javára“. E tanintézet főrendeltetése az volt, hogy a hercegi pár magyarországi, morvaországi, lengyelországi és sziléziai uradalmi számára elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdatisztekot neveljen, annak látogatása azonban kezdetől fogva másoknak is megengedtetvén, a tanulóifjak a Monarchia minden részéből, de leginkább hazánkból sereglettek össze.

A tantermek és gyűjtemények az ódonszerű, erődívenyes várszerű kastélyban helyeztetek el, amely épület az idők folyamán nem csekély változásokon menvén keresztül, mai napig is az Akadémia szolgálatában áll.

ALBERT KÁZMÉR szász-tescheni herceg
és neje MÁRIA KRISZTINA királyi hercegnő,
a magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémia alapítói.
1818. október 25.

A tanfolyam két éves volt. Az oktatás kezdetben részben latin, utóbb német nyelven folyt. A tanulók nemcsak, hogy tandíjat nem fizettek, hanem szegényebb sorsú érdemes tanulók részére 6 ösztöndíj is volt alapítva,

denglázi WITTMANN ANTAL
 az Akadémia első igazgatója
 (1818—1832)

amelyek elnyerésében a hercegi szolgálatban volt tisztek fiai kiváló tekintetben részesültek.

A tanintézet működését az 1848. év eseményei megszüntették. Az 1818. évtől az 1848. évig a tanintézetet 782 tanuló látogatta, kik nagyobbára magyarországi származásuak voltak.

II. A gazdasági akadémia mint cs. és kir. állami tanintézet.

A második időszak az 1850. évtől az 1869. évig vagyis 19 évre terjed.

A szabadságharc lezajlása után az akkori cs. és kir. kormány, nehogy a mezőgazdasági pályára készülő ifjak a tudományos képzettség szerzése végett külföldre menni kényteleníttessenek, egy felsőbb szervezetű gazdasági tanintézet felállítását határozta el. Evégből több javaslatba hozott hely közül a választás Magyaróvárra esett, mi mellett leginkább az eddigi itt fennállott tanintézet jó hírneve és a környék előrehaladt mezőgazdasági kultúrája volt döntő befolyással.

Az akkori cs. kir. földművelésügyi minisztérium s a magyaróvári uradalom akkori birtokosa Albrecht főherceg között 1850. évi július 31-én a szerződés megkötöttén, a főherceg úgy magát, valamint jogutódait lekötözte arra, hogy az eddigi tanintézetnek használt várkastélyt, továbbá az uradalomtól bizonyos területet évi fizetésért átengedi, a magyaróvári uradalomba bekebelezett Pálos-szerzet nezsideri kúriája után pedig a tanintézet fentartására évi járadékot fizet és megengedi, hogy úgy a tanárok, valamint a tanulók a főhercegi uradalmakat tanulmányi célból látogathatják, stb.

Az ezentúli „cs. kir. gazdasági felsőbb tanintézet“-ben 1850. évi november elejével a tanítás kizárólagosan német nyelven megindulván, 1869-ig ilyképen folyt.

A második korszakot alkotó 19. év alatt az intézetet növekvő arányban 1843, a Monarchia minden részéből, sőt több külföldi származású hallgató látogatta, a túlnyomó rész azonban mégis magyarországi volt.

III. A gazdasági akadémia mint m. kir. gazdasági felsőbb tanintézet.

Az 1867. évben hazánk alkotmányos jogait visszanyervén, az annak területén fennállott közintézmények a magyar minisztérium fenhatósága alá kerültek ugyan, az itteni intézet azonban csak 1869. évi január hóban

KÁROLY LAJOS főherceg, tábornagy,
az asperni győző,

Albert Kázmér szász-tescheni herceg és
neje Mária Krisztina főhercegnő örököse,

aki a Gazdasági Akadémiát saját
költségén tartotta fenn.

helyeztetett a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minisztérium kormányzata alá, mikor is „m. kir. gazdasági felsőbb tanintézet“ nevet nyert.

A minisztérium annak tekintetbevételével, hogy a hallgatók nagyobb része magyar, azonnal gondoskodott

KLEYLE JOACHIM

az Akadémia második igazgatója
(1821—1849)

arról, hogy az idáig 52 éven keresztül kizárólagosan németnyelvű oktatással a tanítás párhuzamosan magyar nyelven is tartassék, mi azt vonta maga után, hogy az eddigi tanszemélyzet egy része eltávozott.

Az akként támadt hézag pótlása céljából egyrészt a németnyelvű tanfolyam kiegészítésére, valamint a magyar-nyelvű oktatás szervezése végett új tanerők szerződtek.

IV. A m. kir. gazdasági akadémia nyegyedik korszaka.

Az 1874. évben Ferenc József király ezen év aug. 25-én kelt jóváhagyásával a hazai gazdasági tanintézetek új szervezésnek vettetésén alá, az itteni felsőbb tanintézet „akadémia“ címmel és szervezettel ruháztatott fel.

Az 1869. évtől az 1884. évig, vagyis a III. és IV. korszakban, 16 év alatt a tanintézetet, mely kétnyelvűségénél fogva tulajdonképen két párhuzamosan működő intézetből állott, 1568 hallgató látogatta.

V. A m. kir. gazdasági akadémia a németnyelvű tanfolyam megszűnése után.

Az 1869. évtől a magyarországi származású ifjúság legnagyobb része a magyar tannyelvű előadásokat hallgatta, a nem magyarajkú ifjak pedig az időközben az Ausztriában és külföldön alapított főiskolákat és egyetemi fakultásokat keresvén fel, azok száma az akadémián lassankint nagyon megfogyatkozott.

Ezen körülmény figyelembevételére az Akadémia ügyeit vezérlő minisztériumot arra az elhatározásra bírta, hogy a német tanfolyamot megszüntesse, minek következtében az 1883/84-iki tanévre már nem vétettek fel hallgatók a német tanfolyamra.

Az 1884/85-iki tanévtől fogva az oktatás az Akadémián kizárólagosan magyarnyelvű.

Az V. korszakban 1884/85-től 1907-ig az Akadémiát 1347 hallgató látogatta.

VI. A m. kir. gazdasági akadémia három tanfolyamú korszaka.

Az Akadémia életében egy újabb korszaknak tekinthető az 1907/908-iki tanév, amennyiben az Akadémia új szervezetet nyert és tanfolyama az eddigi két évről három évre emeltetett s összes tanrendjében is lényeges módosulásokat nyert úgy, amint ez a szervezeti és rendszabályokból részletesen megismerhető.

ALBRECHT főherceg, tábornagy,
aki a magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémiát
állami intézetté tette
1850. július 31-én.

A VI. korszakban 1907-től 1927-ig az Akadémiát 5507 hallgató látogatta.

Ezen korszakban, 1914-ben a gazdasági Akadémia kapcsolatba hozatott a pozsonyi tudományegyetemmel, amennyiben a jogi tárgyakat a pozsonyi Egyetem tanárai adták elő az Akadémián, amivel az Akadémiának az Egyetemmel való szerves kapcsolata készítettett elő, sajnos azonban, Pozsonynak az 1918-ban bekövetkezett cseh megszállásával ezen kapcsolat megszűnt.

Az Akadémia 1918/19—1926/27. tanéveinek rövid története.

A hosszantartó világháború mindenre káros kihatásai miatt az Akadémia az 1918/19. tanévtől kezdve mindeddig nem rendelkezett azokkal az anyagi eszközökkel, hogy a szokásos évi értesítőt kiadhatta volna. Sajnos, hogy ezen szomorú körülmény megemlékezésével kell kezdenünk az elmúlt 9 esztendő rövid történetét.

Az 1918/19-iki tanévvel az Akadémia 101-ik tanévényt nyitotta meg. Az Alma Mater 100 éves fennállásának évfordulóját az akkori zavaros viszonyok miatt nem ünneplhette meg olyan ünnepség keretében, amely méltó lett volna az esemény fontosságához.

Az 1918/19-iki tanév megnyitása az októberben országszerte dühöngő spanyoljárvány miatt október 10-ike helyett csak november 5-én volt lehetséges.

A háború összeomlása s az azt követő forradalmak gyászos korszaka az akadémia életére is nyomasztólag hatott. A tanítás nem folyhatott zavartalanul. Tanárra és hallgatóságra egyaránt ránehezedett a bizonytalanság nyomasztó érzése s a folytonos mélyreható politikai változások nagy hátrányára voltak a tanításnak is.

Ebben az évben a tanári karban sok személyi változás volt. Itt csak általánosságban említjük meg, hogy a hadba vonult tanárok visszatértek tanszékeikre s fokozott buzgalommal láttak munkához. A tanári testületnek sok nehézséggel kellett ezen tanévben megküzdenie főleg azért, mert a tanév közben a proletárdiktatúra uralma a tanári tevékenységet nagymértékben gátolta.

Akadémiánknak a pozsonyi egyetemmel való kapcsolata Pozsonynak a csehek által történt megszállása folytán ezen évben megszűnt.

A hallgatóság létszáma a tanév folyamán erősen felszaporodott és folytonos változásnak volt alávetve, mivel a katonai leszerelés miatt nem tudott minden hallgató egyszerre megjelenni.

A vörös uralom — a személyi változásoktól eltekintve — a tanári testület gondossága révén nagyobb erkölcsi kár és anyagi veszteség nélkül zajlott le az Akadémia felett.

A tanácsköztársaság egész ideje alatt semmi olyan intézkedés nem történt, ami az Akadémiát tulajdonképeni céljától elvonta vagy működését lehetetlenné tette volna. Ha a törvénytelen kormányok intézkedései számtalan akadályt gördítettek is a szorgalmas munka elé, ha a forradalmi idők a szenvedélyeket felkavarták és ezzel az intenzív munkát nehezzé tették is, sikerült az intézet akkori tapintatos vezetőségének és tanári karának az Akadémiától minden erkölcsi és anyagi károsítást távol tartani úgy, hogy a viszonyok javultával változatlanul, zökkenés és megszakítás nélkül folytathatta működését.

Az 1919/20. tanév. Az 1919/20. tanév október 15-én nyílt meg a szokásos ünnepélyes keretek között. Ezen tanév a január hóban tartott 3 heti szénszünet leszámításával az évvégéig zavartalanul folyt le.

Az Akadémia tanári testülete ebben a tanévben is sok változáson ment keresztül. A jelentékenyen megnövekedett hallgatósági létszám miatt még inkább érezhető volt a kellő számú tanerő hiánya.

Ebben a tanévben szólítottak fel a tanári testület tagjai a tanácsköztársaság ideje alatti viselkedésük igazolására, amely a rendeletek értelmében bonyolított le.

A tanácsköztársaság ideje alatt kiadott összes rendeletek érvényét a m. kir. Földművelésügyi Miniszter megszüntette s az új hivatali esküt az 1363. eln. számú rendelet értelmében a tanári, tiszti és szolgaszemélyzet megfelelő ünnepélyes formában letette.

A változott viszonyok nagy eltolódást okoztak a hallgatóság létszámában is. Beiratkozott összesen 330 hallgató. Egyrészt az a körülmény, hogy a tanév elején

az egyetem és minden hazai főiskola kapui zárva maradtak, másrészt az, hogy a gyakorlati pályák iránt általánosan tapasztalható élénk érdeklődés mutatkozott s végül, hogy a katonai szolgálat és forradalmak miatt félbeszakított tanulmányaikat többen újra folytathatták, erősen felszöktette a hallgatóság létszámát.

Dr. PAPST HENRIK VILMOS
 az Akadémia harmadik igazgatója
 (1850—1861)

A hallgatóknak egy része még mindig élvezte a katonai szolgálattal biztosított tanulmányi időkedvezményt. Ez a körülmény tette szükségessé, hogy a tanév közben is kellett vizsgaterminusokat kitűzni.

A hallgatók rendkívül nagy létszámának meg nem felelő férőhely a tantermekben és a laboratóriumokban

rendkívül megnehezítette a demonstrációs előadások és főleg gyakorlatok tartását. Az emiatt csoportokra osztott hallgatóság elméleti és gyakorlati oktatása a tanári kar nagy megterhelésével járt és csak erősen fokozott energiával volt képes a reá háruló nagy munkát ellátni.

Ezen tanévi működést általában az erős munka és az élet nehézségeivel szemben folytatott küzdelem jellemezte. Örvendve a visszatért állami rendnek, serényen dolgozott a tanári testület annak megszilárdulásán.

* * *

1920/21. tanév. A tanév a rendes időben, október 9-én nyílt meg s az előadások a szabályok által előírt szünetek kivételével zavartalanul, megszakítás nélkül folytak a tanév végéig.

A tanszemélyzet létszámában a tanév folyamán több változás történt, egyrészt áthelyezések, másrészt betegség folytán. Bár az előadó tanárok létszáma teljes volt, a kellő segédzsemélyzet híján a magas hallgatói létszám nagyon megnehezítette az előadó tanárok feladatát.

A beiratkozott hallgatók száma 426 volt. Ez a tömeges látogatás nemcsak azért volt hátrányos, mert ilyen módon a jóval kevesebb hallgatóra berendezett tantermek, laboratóriumok túlszűfolttsága s a megfelelő segéderők hiánya folytán a hallgatóság kiképzése nem lehetett olyan, aminőnek azt a tanári testület szükségesnek látta és amilyent a megnehezült viszonyok megköveteltek, hanem annyiban is veszélyes, mert a gazdasági pályán túlszűfolttságot teremt és az elhelyezkedést, valamint a megélhetést megnehezíti.

Ebben a tanévben is még sok volt a tanulmányi időkedvezményt élvező katonai hallgatók száma.

Mindezek dacára az elért eredmények kielégítőek voltak.

A vármegyei katonai parancsnokság felkérésére a helyőrség tisztjei részére több hétre terjedő tanfolyam is tartatott Akadémiánkon. Ennek célja némi általános gazdasági ismeretszerzés, különösen pedig az apró háziállatok tenyésztése és a kertészet körében való kiképzés volt.

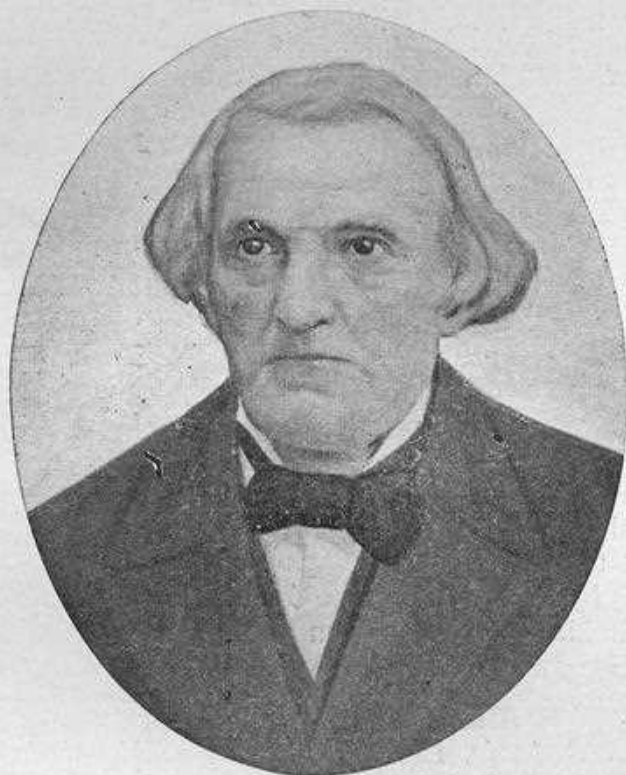
.....o.c.l s * n * 3 * r i n i

FRIGYES királyi herceg, tábornagy,
a „Károly Lajos főhercegi hitbizomány“
jelenlegi tulajdonosa és
a magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémia
hathatós pártfogója.

1921/22. tanév. A tanév október 10-én nyitott meg a szokásos ünnepélyes formában, a róm. kath. templomban tartott Veni Sancte-val és utána az igazgató által tartott megnyitóval.

A tanári testületben ez a tanév is több személyváltozást hozott. Elhunyt Rázsó Imre gazd. akad. r. tanár

Dr. MASCH ANTAL
az Akadémia negyedik igazgatója
(1840–1884)

27 évi áldásos működés után. Ormándy János tanár pedig a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatójává neveztetvén ki, mint akadémiai tanár, a tanügy nagy kárára nyugalomba vonult. Továbbá idehelyezettett szolgálattételre Zalka Zsigmond kassai nyug. akad. igazgató, a gazdasági technológia előadására, valamint Buday Gyula akad. r. tanár az állatbonc- és élettani tanszék ellátására.

A kellő számú segédszemélyzet hiánya miatti nehézségek ebben a tanévben is éreztették hátrányos hatásukat, amelyek a még inkább megnövekedett hallgatói létszám mellett még fokozódtak. Ebben a tanévben érte el Akadémiánk fennállása óta a legmagasabb hallgatói létszámot. Beiratkozott összesen 453 hallgató. Ezek egy része még tanulmányi időkedvezményt élvező katona-hallgató volt.

A hallgatósági létszámnak a legutóbbi években történt nagymérvű megnövekedése miatt a hallgatók elhelyezése nagy nehézségekbe ütközött, amelyek ebben a tanévben még inkább fokozódtak. Különösen akkor látta hiányát az Akadémia egy megfelelő férőhellyel berendezett alkalmas konviktusnak.

A hallgatóság nagy részének ételmezését a Mensa Academica látta el, melynek üdvös működése különösen ezen évben a rendkívül megdrágult ételmezési viszonyok folytán vált igen szükségessé. A menzán 32 szegénysorsú hallgató kapott egész éven át részben, vagy teljesen ingyen ételmezést. A menzán a szűk befogadóképesség miatt a felvételt korlátozni kellett s mint a múltban, úgy ezen évben is elsősorban köztisztviselők fiai és szegénysorsú hallgatók vétettek fel. A menzán étkező összes hallgatók száma 110 volt.

A hallgatók magaviselete és szorgalma ellen, néhány esettől eltekintve, kifogás nem merült fel.

* * *

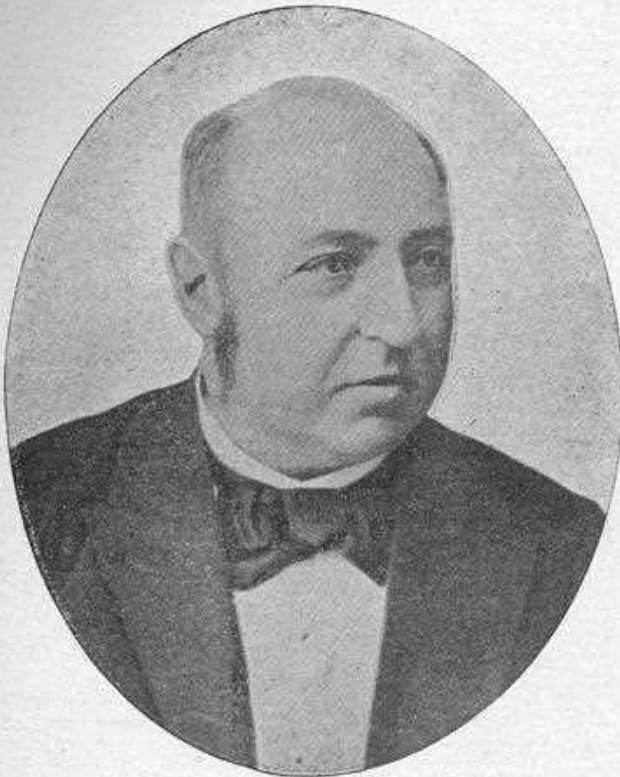
1922/23. tanév. Ezen tanév, mely az Akadémia fennállásának 104-ik évét jelenti, 1922 október 10-én nyitotta meg a szokásos ünnepélyes keretek között, igazgatói megnyitóbeszéddel és tanévmegnyitó előadással, amelyet Vladár Endre rendes tanár tartott meg.

A tanári testület létszámában lényeges változás ezen tanévben nem történt. Ellenben a segédszemélyzetnek régtől óhajtott beállítása ebben a tanévben — 5 gazdasági gyakornok kinevezésével, illetve idehelyezésével — részben teljesült, sajnos azonban, ezen segéderők a megélhetési lehetőség hiánya miatt állásaikat hamarosan elhagyták.

Az Akadémia várszerű régi bejárata.

A hallgatóság száma az előző évihez képest fogyott. Beiratkozott összesen 385 hallgató. A hallgatóság elhelyezkedését a rendkívül fokozódó drágaság még a múlt éveknél is nehezebbé tette, különösen a szegénysorsú

sipeki BALÁS ÁRPÁD
az Akadémia ötödik igazgatója
(1884—1897)

hallgatók szempontjából. Az akadémiai menza úgy mint a múltban, most is folytatta áldásos működését és 80 hallgatónak nyújtott részben kedvezményes, részben teljesen ingyenes ételmezést. Nagy segítséget nyújtott ehhez a Földművelésügyi s a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr által engedélyezett államsegély, valamint Albrecht kir. herceg lisztadománya, amely havonként 2 q. mennyiséget

tett ki s amely mennyiséget Ő Fensége azóta is állandóan folyósít az akadémiai menza részére.

Ebben a tanévben volt megtartva Magyaróvárott a II. országos gazdasz-kongresszus, amelyen a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselőjében vitéz Nagy Pál gyalogsági tábornok vett részt. Ugyanekkor tartattak meg az országos főiskolai sportversenyek, melyeken a budapesti egyetemi és műegyetemi hallgatók, továbbá a Ludovika Akadémia, a debreceni és keszthelyi gazdasági akadémiák hallgatói is résztvettek.

A diák-világkongresszusnak Parádon tartott ülései után több külföldi egyetemi hallgató látogatta meg ezen tanévben Akadémiánkat.

* * *

1923/24. tanév. Az ünnepélyes megnyitás 1923 október 9-én történt igazgatói megnyitóbeszéddel és tanévmegnyitó előadással, amelyet Világhy Károly rendkívüli tanár tartott „A tudományos üzemvezetésről (Taylor-rendszerről)“.

A tanszemélyzetnél csak annyiban volt változás, hogy Draskovich József m. kir. főerdőtanácsos a földmértan és erdészettan előadásával bizatott meg.

Az akadémiai menzán ezen tanévben 70 hallgató nyert részben ingyenes, részben igen jutányos árért ellátást. Az Akadémia hallgatóinak száma ezen évben 329 volt. Az országos főiskolai atletikai mérkőzések ezen tanévben is Magyaróvárott tartattak meg, amelyen az összes egyetemek és főiskolák kiküldöttei résztvettek. Ezen tanévben az Akadémiát sok külföldi és hazai látogató kereste fel. Ugyanezen tanévben a gazdasági felügyelők részére az Akadémián továbbképző tanfolyam tartatott.

* * *

1924/25. tanév. A tanév október 9-én Veni Sancte-val, majd igazgatói megnyitóbeszéddel vette kezdetét, amely után dr. Ejury Lajos rendes tanár tartott előadást „A chemia fejlődése“ címmel.

A tanári testületben ezen tanévben személyi változás nem történt. A hallgatóság létszáma 324 volt. Az ifjúsági

Az Akadémia régi főépülete.

menzán 97 hallgató nyert részben ingyenes, részben igen jutányos árért étkezést. A szokásos tanulmányi kirándulások ezen tanévben a budapesti országos tenyész-állatvásár- és gépkiállításra, gróf Khuen-Héderváry Károly hédervári uradalmába s a magyaróvári főhercegi uradalom

kiskéri VÖRÖS SÁNDOR
 az Akadémia hatodik igazgatója
 (1898—1907)

gazdaságaiba, sajtgyárába, sörgyárába és hansági villamos telepeire tartattak meg.

Ezen évben hunyt el Magyaróvárrott Linhart György m. kir. gazd. főtanácsos, nyugalmazott akad. rendes tanár, aki mint növénykórtani tudós, az egész világ szakkörei előtt ismeretes volt.

* * *

1925/26. tanév. A tanév október 9-én Veni Sancte-val, igazgatói megnyitóval s dr. Ejury Lajos „Takarékoskodjunk a természet kincseivel“ című előadásával kezdetett meg. A tanári testületben ezen tanévben annyiban történt változás, hogy Csiki László segédtanár a keszthelyi gazdasági akadémiához helyeztetett át s helyette dr. Biró Gyula tanársegéd helyeztetett a magyaróvári akadémiához, aki ugyanezen évben az akadémiai tanári vizsgát „egyhangú“ képesítéssel letette s a harctéren szerzett katonai érdemeiért pedig „vitézzé“ avattatott.

A hallgatók száma ezen tanévben 274 volt, akik közül ezen tanévben egy török nemzetségű hallgató, Mirat Hüszi hűnyt el távol hazájától.

Az ifjúsági menzán ezen tanévben 50 hallgató nyert részben kedvezményes, részben igen olcsón ételmezést.

A rendes akadémiai oktatáson kívül Vladár Endre tanár 81 hallgató részére külön gőzgépkezelői tanfolyamot, azonkívül hat hétig tartó rádió-tanfolyamot is tartott. A gazdasági felügyelők részére egyhónapos tejjgazdasági tanfolyam tartatott az akadémiai tanári kar, az állatorvosi főiskola, az országos tejkisérleti állomás személyzetének és kirendelt szakegyének bevonásával. A hallgatóság segélyezésére a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémiát 40 évvel ezelőtt végzett hallgatók 28 millió koronás alapítványt tettek összejövetelük alkalmával, amelynek kamatait a tanári testület itéli oda valamely jó előmenetelű hallgatónak.

Résztvett a tanári testület a hallgatósággal együtt Frigyes kir. herceg és Izabella kir. hercegasszony Ő Fenségeik 70. évi születési évfordulójuk alkalmával rendezett nagyszabású tisztelgéseken és ünnepélyeken, amelyeknek legszebb részletét az akadémiai hallgatóság által rendezett felvonulások alkották.

A szokásos tanulmányi kirándulások ezen tanévben is a főhercegi uradalom telepeire és gazdaságaiba, továbbá az országos tenyészállatvásár- és gépkiállításra és gróf Wenckheim Pál mosonszentmiklósi uradalmába tartattak meg.

Az építendő konviktus költségeinek első részletéül a Földművelésügyi Miniszter úr ezen tanévben 725 millió

Az Akadémia régi és új tanügyi épülete.

koronát utalt ki, amelyhez a szükséges további részletek a következő tanévekben utaltatnak ki.

Ezen tanévben is számos külföldi és hazai látogató kereste fel Akadémiánkat, köztük Vass József m. kir. népjóléti miniszter is megtisztelte Akadémiánkat.

HENSCH ÁRPÁD

az Akadémia hetedik igazgatója
(1890—1899)

1926/27. tanév. Október 10-én vette kezdetét igazgatói megnyitóbeszéddel és Buday Gyula rendes tanárnak „A tej mint emberi táplálék” című előadásával. A beiratkozott hallgatók létszáma 228, akik közül 50 hallgató nyer kedvezményes étkezést és 20 hallgató konviktusi ellátást.

A tanári testületben dr. Neuberger Ferenc rendes tanár, országgyűlési képviselő elhúnytja okozott fájdalmas veszteséget, továbbá dr. Marton Andor rendes tanár betegsége, aki a tanév február havától huzamos ideig tartó szabadságra távozott. Meghalt 1927 május 10-én.

Ezen tanévben két igen fontos tanfolyam nyitott az akadémián és pedig a Felsőbb Tejgazdasági és Tejipari szaktanfolyam, amely az országos m. kir. tejkisérleti állomással kapcsolatban működik, a másik pedig a Növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése, amelyet a növénytermelési tanszék tanárai tartanak. Ezen kívül Vladár Endre rendes tanár 75 hallgató részére tartott gőzgépkezelői tanfolyamot.

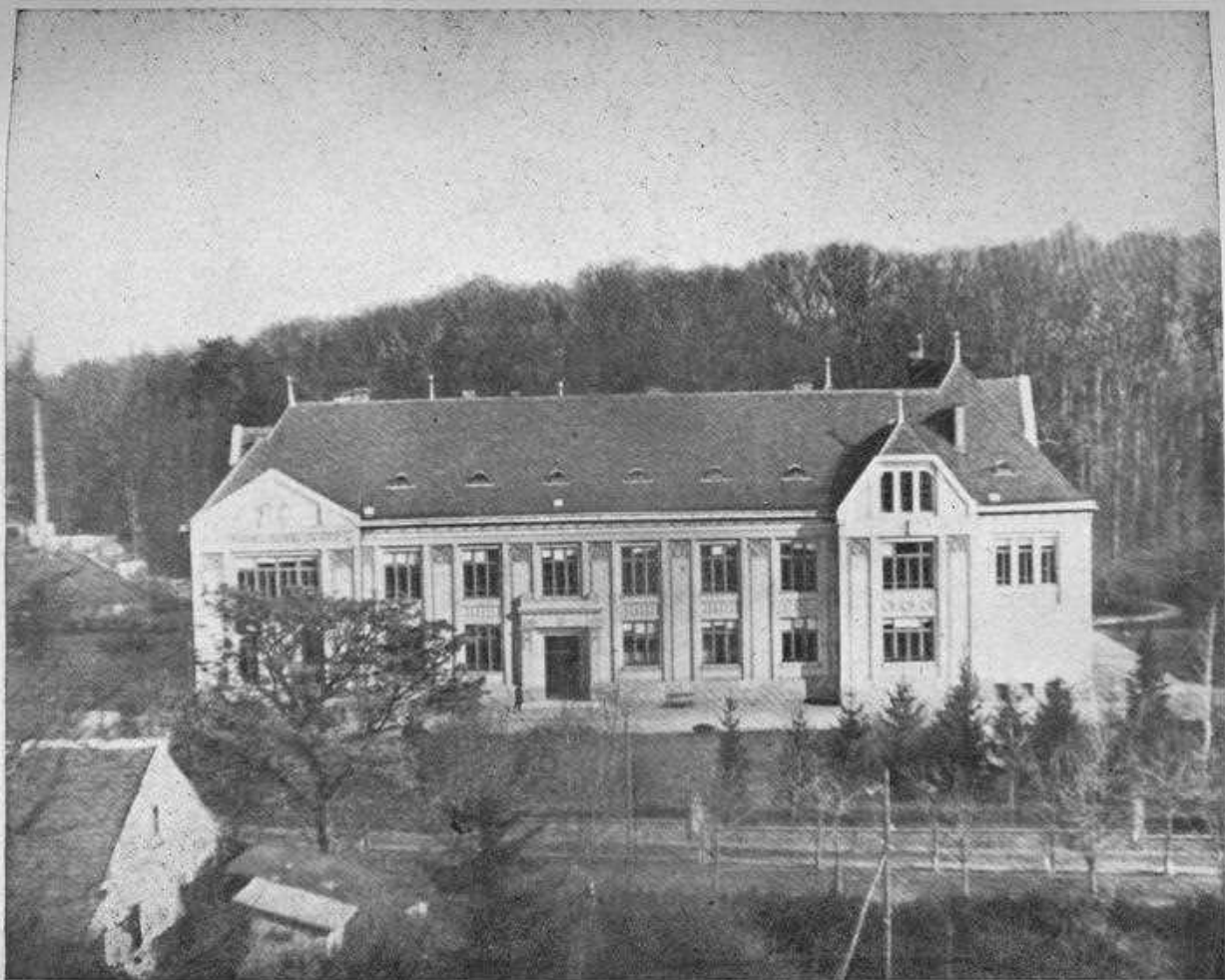
A Magyaróvárott működő gazdasági kísérleti állomások.

Magyaróvárott az Akadémián kívül működnek még a gazdasági jellegű kísérleti állomások, amelyek az Akadémiával kapcsolatban keletkeztek s az egykori akadémiai tanárok által szerveztettek, jelenleg pedig mint önálló intézmények töltik be hivatásukat. Ezen állomások a következők:

M. Kir. Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomás.

A magyaróvári vegykísérleti állomás 55 éves működésre tekinthet vissza. Az állomás ugyanis a magyaróvári gazdasági akadémiából, illetve annak kémiai tanszékéből 1872-ben alakult ki. Az 1873-ik évben kezdett dolgozni, címe ebben az időben „Magyar királyi gazdasági akadémia vegykísérleti állomása“.

Minthogy abban az időben a magyaróvári gazdasági akadémia volt az ország egyetlen akadémiaja, elsősorban is itt vált szükségessé oly intézmény felállítása, amely a mezőgazdaság érdekeit kémiai kísérletekkel és vizsgálatokkal szolgálta. Az ország minden részéből az egyetlen gazdasági akadémiához fordultak a vásárolt termékek tisztaságának és értékmegállapításának kérdésével, vala-

Az Akadémia tanügyi épülete a mellette elterülő parkkal.

mint akkor is, ha a mezőgazdasági kémia körébe tartozó kérdésekben vizsgálatra vagy szakvéleményre volt szükség.

A vegykísérleti állomás munkáját ebben az időszakban az akadémia vegytani tanszékének tanára és assistensei végezték el a tanszék helyiségeiben és műszereivel.

UJHELYI IMRE

az Akadémia nyolcadik igazgatója
(1889—1919)

A magyar mezőgazdaságnak és ezzel együtt a mezőgazdasági iparnak erőteljes fejlődése szükségessé tette, hogy a vegykísérleti állomás önálló legyen. Az 1894-ik évtől kezdve a vegykísérleti állomás már mint külön intézmény, az akadémia vegytani tanszéke mellett és annak fenhatósága alatt, de jelenlegi címével működött.

A folytonos gazdasági fejlődés, a belterjes gazdálkodás szélesebbkörű térhódítása, a műtrágyahasználat fokozatos növekedése, általában az okszerű gazdálkodás mind nagyobb mérvű bevezetése, a vegykísérleti állomás oly rohamos fejlődését vonta maga után, hogy az akadémia tanszékének helyiségei és felszerelései is elégtelennek bizonyultak. Ekkor született meg az a gondolat, hogy a vegykísérleti állomást teljesen függetlenítsék az Akadémiától és így 1902. év őszén a vegykísérleti állomás a gazdasági akadémia kémiai tanszékétől elválva, ujonnan épített és a kísérleti állomás céljainak megfelelő berendezésű épületben mint már teljesen független állomás nyert elhelyezést.

A vegykísérleti állomás feladata a következő:

A mezőgazdasági kémia keretébe tartozó kérdések tudományos irányú vizsgálata (talajismeret, trágyázás, takarmányozás, mezőgazdasági ipar stb.) ugyancsak ide sorolhatók a mezőgazdasági termények és termékek forgalmánál felmerülő egyes gyakorlati kérdésekre vonatkozó vizsgálatok.

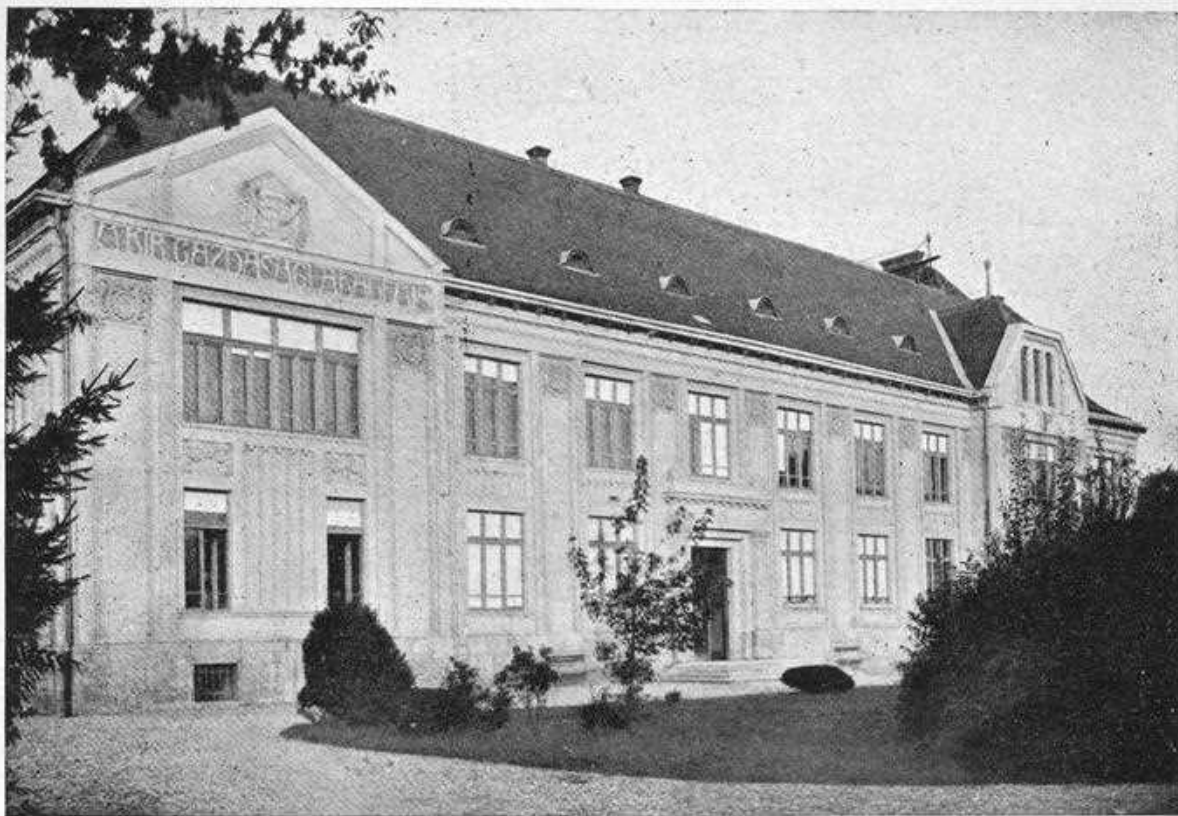
A műtrágya és takarmányforgalom állandó ellenőrzése.

Ellenőrző kémiai vizsgálatok végzése magánfelek, testületek, egyesületek és gyárak részére a m. kir. földművelésügyi minisztérium által megállapított díjszabás szerint.

A közigazgatási hatóságok támogatása, az élelmiszerkereskedelem és hamisítás ellenőrzése.

A vizsgálatoknál elért eredmények népszerű ismertetése.

Az állomás működésében két időszakot lehet megállapítani és pedig a kutató és újabban az ellenőrzési szakot. Az első szakban, mely a múlt század utolsó évtizedéig terjed, az állomás főleg eredeti hivatását, azaz a tudományos kutatásokat végzi. Erre az időszakra esnek a következő nagyobb szabású kutatások: „A különböző saccharomicesek befolyása a borképződésre“ Kosutány Tamás dr.-tól, „Összehasonlítható kísérletek különböző préselt élesztőkkel és tiszta fajta élesztővel“ Zalka Zsigmondtól, „Az erjedést kísérő néhány gombafaj viselkedése sávvval szemben“ Hérich-Tóth Jenő dr.-tól. Ugyancsak erre az időszakra esnek Kosutány Tamás dr., a magyar liszt minőségére vonatkozó alapvető vizsgálatai.

Az Akadémia új tanügyi épületének homlokzata.

A tudományos irányú kutatásokat a vegyakisérleti állomás még később is folytatta, azonban csak olyan mederben, mint ahogy azt az állomás ellenőrző munkája megengedte, ugyanis az állomás szépen megindult tudó-

BÁNVÁRTH SÁNDOR
 az Akadémia kilencedik igazgatója
 (1899-től, illetve mint igazgató 1920-tól)

mányos kutatását mezőgazdaságunk rohamos fejlődése és az ezzel párhuzamosan haladó mezőgazdasági ipar megakasztotta, illetve az állomás működési irányát inkább az ellenőrzés terére sodorta át.

Az állomás jelenlegi vezetője: Floderer Sándor kísérlet-ügyi igazgató.

Orsz. M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás.

Az 1891. évben a magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia Növénytermesztési Tanszékével kapcsolatban Cserháti Sándor akad. r. tanár vezetésével létesített, majd az 1895. évben *Orsz. M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás* cím alatt önállósított és a m. kir. földművelésügyi miniszter fenhatósága alatt álló intézet feladata úgy az általános, mint a különleges növénytermesztés körébe vágó kérdések tanulmányozásával s e téren való kísérletezéssel az okszerű és korszerű növénytermesztést fejleszteni és terjeszteni.

Részletesebben kifejtve az Állomás munkaköre a következőkre terjed ki:

A növényujdonságokat értékükre kipróbálja és a beváltakat terjeszti. Az országban termesztett vagy termesztésre alkalmas miveleti növények érdeemesnek mutatkozó fajait kipróbálja, a beváltakat terjeszti. Egyben kutat oly idegenben termesztett vagy nálunk vadul, gyomként előforduló növények, különösen takarmánynövények után, amelyek meghonosítása, illetve a kultúrnövények sorába való felvétele sikerrel kecsegtet. A mesterséges trágyaféléket kipróbálja s az okszerű trágyázás ismereteit terjeszti. Talajtani kutatásokat végez, a különböző talajjavító eljárásokat tanulmányozza s az e téren szerzett tapasztalatokat gyakorlatilag értékesíti. Talajművelési, növényápoló kísérleteket végez s új talajművelő rendszerek értékét megállapítja. Beható vizsgálatokat igénylő növénytermesztési kérdéseket tudományosan tanulmányoz s a külföldi hasonló intézmények tevékenységét figyelemmel kísérve a növénytermesztési tudományt fejleszti. Fajazonosság megállapítását célzó vizsgálatokat végez. A földművelésügyi kormányznak, valamint hatóságoknak és hivataloknak növénytermesztési kérdésekben szakvéleményt ad. A gazdaközönségnek növénytermesztési kérdésekben ingyen tanácsot és útbaigazítást nyújt. Az Állomás a működése révén elért, valamint hasonló irányú külföldi tapasztalatokat, úgyszintén az okszerű növénytermesztés ismereteit terjeszti szakelőadások, kiadványok és irodalmi tevékenység útján.

Akadémiai tanári lakóház.

Az állomás működése ezideig olyan sokoldalú és messze kiható volt, hogy eredményeit csak vázlatosan lehet ismertetni és azok legfontosabbjait csak röviden összefoglalni a következőkben: kipróbálta a szántóföldi növények külföldi kultúrfajtaikat s a beváltakat terjesztette.

id. SPORZON PÁL
gazdasági akadémiai rendes tanár
(1874–1890)

A hazai nemesítések forgalomba kerültéig a hazaiaknál többet termő, korán érő kalászos, kukorica, burgonya, takarmányrépafajtákat próbált ki és terjesztett el; hazánkban leginkább termesztett cukorrépafajták termesztési és használati értékét megállapította; kimutatta a magyar lucerna és lóhere fölényét; értékes, de nálunk ismeretlen

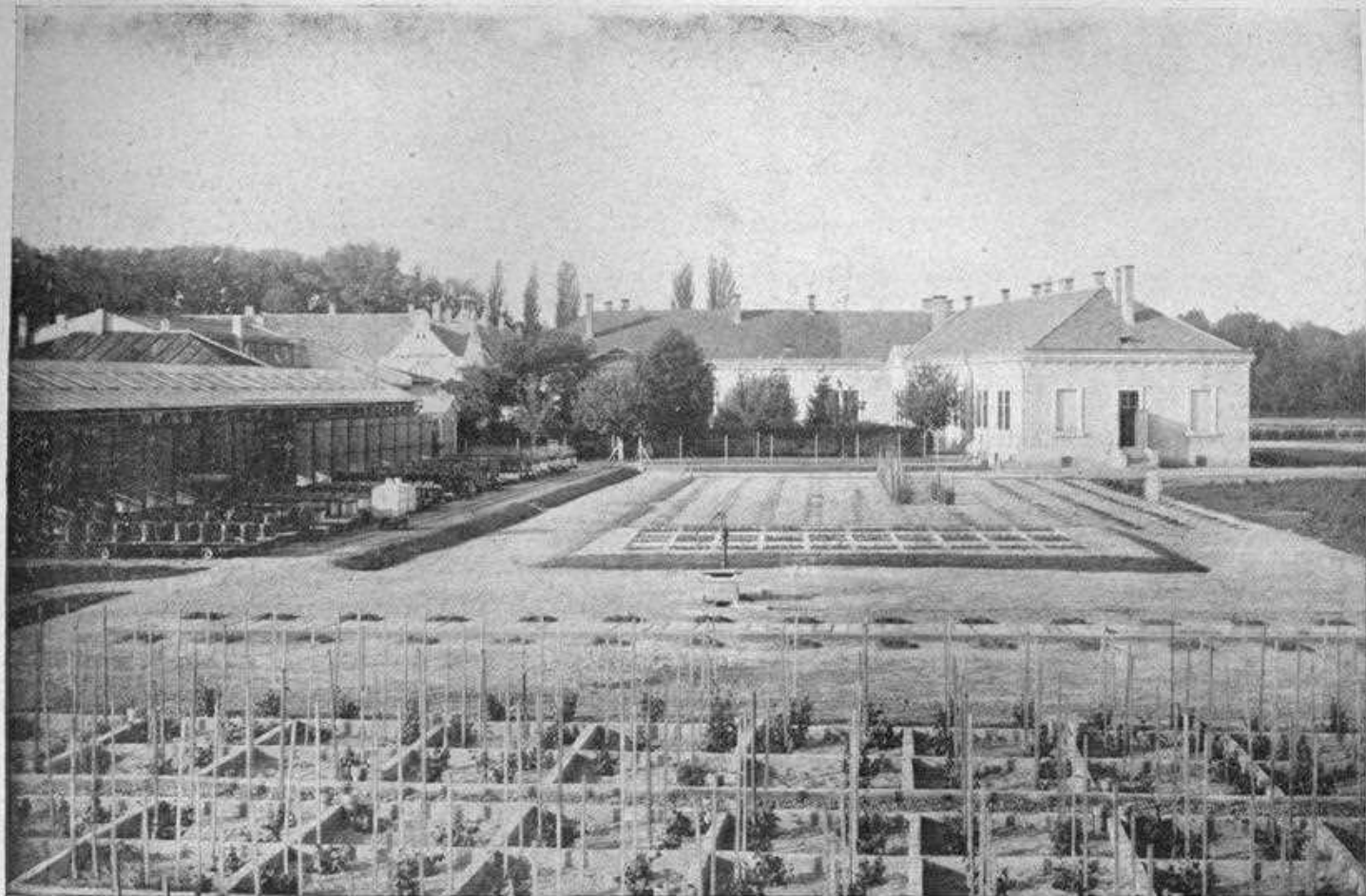
takarmánynövényeket — különösen homokra valókat — honosított meg. Legutóbb a nálunk vadon előforduló pannonbükkönyt műveleti növénné tette. Bevezette Magyarországon a műtrágyázást és kiterjesztette a szántóföldön kívül a rétekre, szőlőkre és gyümölcsösökre, egyben kikutatta a műtrágyák leghelyesebb és legjövödelmezőbb alkalmazását. Bevezette a sortrágyázást. Megállapította a zöldtrágyázás módját és értékét a hazai viszonyok között. Tisztázta a sörárpa értékét befolyásoló hatásokat s azok értékbirálati jelentőségét. Megállapította az amerikai száraz gazdálkodás értékét a hazai viszonyok között, továbbá a rét- és legelőöntözések, valamint a városi szennyvíztisztítás leghelyesebb megoldását gazdasági szempontból. Megindította a tőzeg-, szik- és gyenge homoktalajok telkesítését és a hazai növény-nemesítést; a növény-nemesítés jelentőségének felismerése vezetett külön Növény-nemesítő Intézet létesítésére.

Az Állomás nagyobb dolgozatai a Kísérletügyi Közlemények hasábjain jelennek meg, de a kísérleti eredményeket gyakorlati irányú feldolgozásban időről-időre közzéteszi a különféle gazdasági szaklapokban is. Nagyobb arányú munkálatairól az Állomásnak eddig 10 külön kiadványa jelent meg. Az Állomás alkalmi előadások útján előszóval is ismerteti végzett kísérleteit és kutatásainak eredményét. Számos ismertető füzetben és könyvön kívül azon szakcikk száma, melyek az Állomás tisztviselőinek tollából a különféle bel- és külföldi szaklapokban eddig megjelentek, ezernél többre rúg.

Az Állomás vezetője: Gyárfás József m. kir. gazdasági főtanácsos, kísérletügyi főigazgató.

Orsz. M. Kir. Növény-nemesítő Intézet.

Alapítási éve 1909. *Feladata* az egész ország területére kiterjedő hatáskörrel a magyar növény-nemesítés és vetőmagtermelés fejlesztése. A szakmájába tartozó ügyekben díjmentesen nyújt tájékoztatást, közvetlenül a m. kir. földművelésügyi minisztérium fenhatósága alá tartozik, amelynek növény-nemesítő-, növényfajta- és vetőmagkérdésekben szakvéleményt szolgáltató szerve.

Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás.

Az intézet főépülete, 16 laboratóriumi helyiséggel, a városban van elhelyezve. Ehhez 3 kat. hold tenyészkert tartozik, amelyben a nemesített tenyésztörzsek első nemzedékei, valamint az intézet szakszerű útmutatásai

Dr. Iehotai CSELKÓ ISTVÁN

m. kir. gazdasági főtanácsos, királyi tanácsos,
m. kir. gazdasági akadémiai rendes tanár,
az állategészségügyi tudományok tiszteletbeli doktora
(1869—1908)

alapján az ország különböző vidékein működő növény-nemesítő gazdaságokban kitenyésztett növényfajták mintavetései megbíráltatnak és a tudományos megfigyelések végeztetnek.

A nemesített növényfajták kipróbálására és a gyakorlati megfigyelések céljaira az intézet 36 kat. hold nagyságú

magtermelő telepe áll rendelkezésre. Ez a m. kir. Gazdasági Akadémia majorja mellett van elhelyezve és megfelelő laboratóriumi, valamint gazdasági épületekkel, kellő arányú élő és holt leltárral van felszerelve.

Az intézet működése két irányú: 1. Arra alkalmas gazdaságokban szakszerű útmutatásaival a növénynevelő munkálatok kifejlődését és a honi viszonyaink között legjobban megfelelő növényfajták nemesítését előmozdítja. 2. Másrészt azok gyakorlati kipróbálásáról gondoskodik, hogy valóban csak a legjobb növényfajták juthassanak forgalomba. A bevált növényfajtákkal nyert tapasztalatok közreadásával azok széleskörű elterjedését biztosítja, hogy a terméstudó hatásuk az egyes gazdaságokban és az ország termésátlagainak fokozásában is kellő mértékben érvényesülhessen.

A magyar növénynevelés szervezése és kifejlődése ennek az intézetnek munkaeredménye. Az intézet szakszerű útmutatásai alapján létesültek a *Székács*, *hatvani* stb., valamint az intézet keresztezéseiből az *eszterházi* és az *ozorai* búzafajták. Az intézet által átadott tenyészanyagból létesültek a *hatvani* és a *zalaszentgróti* rozsfajták, az ő útmutatásai alapján a *hatvani*, *Mesterházy*- és *Bauer-féle* sörárpák, a *Székács*, *eszterházi*, *ozorai* zabfajták, a nemesített *tengeri*, *burgonya*, *repce*, *mák*, *bab*, *lobab*, *borsó*, *takarmányrépa*, *lucerna*, *lóhere* és *júfajták*, amelyek vetőmagja azokból a nemesítő uradalmakból kerül forgalomba, amelyben azok létesítettek.

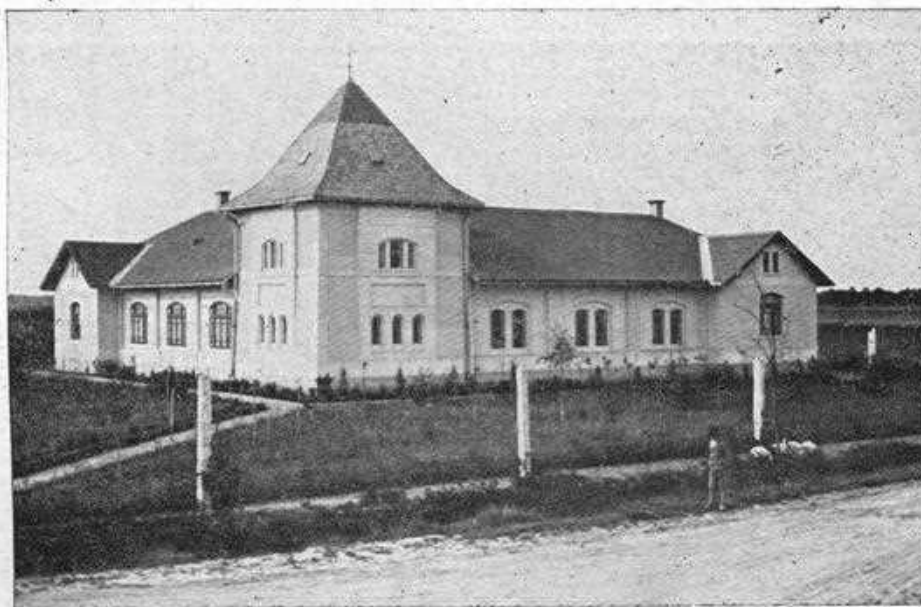
Az intézet kezelésében van a nemesített magyar növényfajták állami elismerése és törzskönyvelése, amely a hazánkban nemesített növényfajták hitelesítésére szolgáló eljárás.

Szaktudását fejlesztő működése és elméleti kutatásainak eredményei alapján a külföldi növénynevelő intézetekkel és szakemberekkel állandó összeköttetésben áll és azok gyakran fordulnak az intézethez tájékoztatásért.

Az intézet szervezője és vezetője: Grabner Emil m. kir. gazdasági főtanácsos, kísérletügyi igazgató.

A magyaróvári m. kir. országos növénynemesítő intézet.

A m. kir. országos növénynemesítő intézet magtenyésztési telepe.

M. Kir. Tejgazdasági Kísérleti Állomás.

Az állomás 1903-ban létesült. Feladata a következőkben foglalható össze:

Tudományos és gyakorlati kísérletek, vizsgálatok és kutatások végzése a tejtermelés és tejfeldolgozás köréből.

THALLMAYER VIKTOR

gazdasági akadémiai rendes tanár,
az országos gépkísérleti állomás igazgatója
(1873–1908)

Tanácsadás tejgazdasági kérdésekben, bakteriológiai és kémiai vizsgálatok, üzemellenőrzés magánosok részére.

A tejgazdasági ismeretek terjesztése szóval, írásban és tettel. Ujabbán a Felső tejgazdasági és tejipari szaktanfolyam révén bekapcsolódik a tejgazdasági szakokta-

tásba is. Mindezek révén igyekszik a hazai tejgazdaság és tejipar fejlődését előmozdítani.

Az állomás saját épületében Magyaróvár Lucsony nevű városrészben a többi magyaróvári mezőgazdasági kísérleti állomás tözsomszédságában van elhelyezve. Céljainak eléréséhez jól felszerelt mikrobiológiai és kémiai laboratóriumokkal rendelkezik és gazdag könyvtárral, melyben a legnevesebb német, angol és francia nyelvű szakművek felfalálhatók. Kísérleti és tanüzeme külön pavillonban van elhelyezve.

Az állomáson végzett kísérletek és vizsgálatok eredményei elsősorban a mezőgazdasági kísérleti intézmények hivatalos szemléjében, a „Kísérletügyi Közlemények“-ben közzétetnek.

Az állomás vezetője: dr. Gratz Ottó kísérletügyi igazgató.

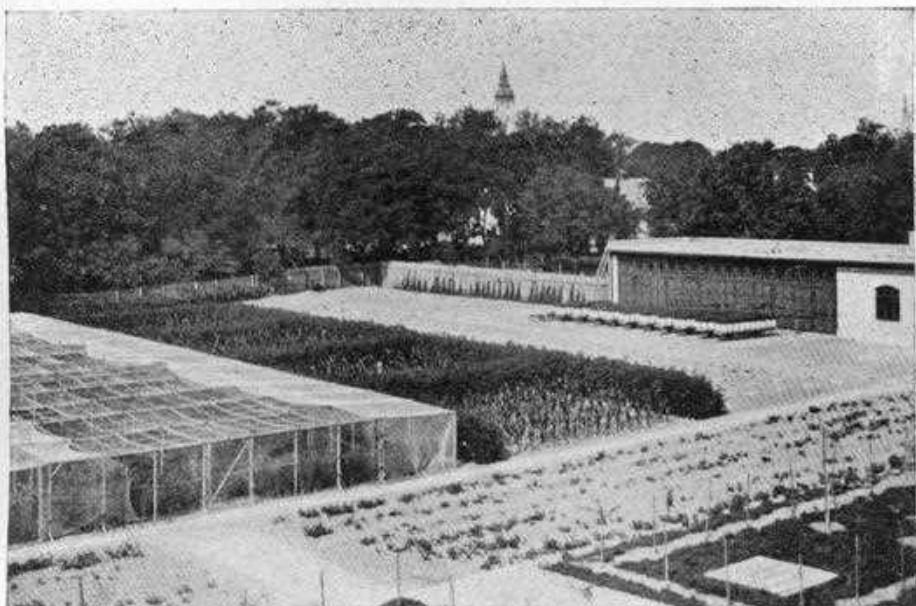
M. Kir. Gazdasági Gépkísérleti Állomás.

Hazai mezőgazdasági kísérletügyi intézményeink között egyike a legidősebbeknek az immár több mint félszázados múltra: 58 esztendőre visszatekintő magyaróvári m. kir. gazdasági gépkísérleti állomás, amely 1869-ben létesített.

A magyaróvári gépkísérleti állomás, a halleit kivéve, Európa valamennyi hasonló célú intézete között a legrégebb s a hallei állomás is mindössze 2 évvel előzte azt meg, a kettő tehát egykorúnak tekinthető.

Az állomás létesítésére a javaslatot dr. Masch Antal, a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia egykori igazgatója tette meg 1869-ben, mikor a magyar kormány az akadémiát az osztrák császári földművelésügyi minisztériumtól átvette és újjászervezését megkezdte.

A gépkísérleti állomás legelső, 1871-ben készült kiadványában megtaláljuk az állomás szükséges voltának megokolását, melyet annak legelső vezetője: Fuchs J. M., a gazdasági akadémia géptani tanszékének akkori tanára írt. Azok az érvek és okok, melyek az állomás létesítése mellett akkor szóltak, napjainkban is változatlanul fennállanak.

A m. kir. országos növénynevelő intézet nevelőtelepe.

A m. kir. országos növénynevelő intézet nevelő növényeinek szaporítótelepe.

A cél elsősorban az, hogy lehetőség szerint rendes körülmények közt végbemenő, hosszantartó próbák által, a kísérleti tárgy felett lehetőleg megbízható, gyakorlati ítélet hozassék. Ezáltal a kísérleti állomás a gazdaközön-

LINHART GYÖRGY

m. kir. gazdasági főtanácsos, királyi tanácsos,
a Ferenc József-rend lovagkeresztese, a svéd Észak csillaga-rend
lovagkeresztese, a francia „Officier de l'Instruction” tisztikeresztese,
a Növényélet- és Kórtani Állomás vezetője és gazd. akad. rendes tanár
(1874—1906)

ségnek hasznára válhatik, tapasztalatait a gazdaközönség magáévé teheti, egyes esetekben tanácsát kikérheti, végül pedig felvilágosítást szerezhet magának ama körülményekről, melyek a kísérleti állomás véleményére befolyással voltak s így saját eljárását ehhez szabhatja.

Az állomás alapszabályai csak a legáltalánosabb jellegű dolgokra nézve intézkednek, mert épen a gépkísérletek olyan sokféle és különböző természetűek, hogy azokra minden esetben alkalmazható, általános szabályokat hozni nem lehet.

Hivatása az állomásnak az alapszabályok értelmében az is, hogy gazdasági gépek kiválasztása, beszerzése, használhatósága ügyében a hozzáforduló gazdaközönségnek, feltalálóknak, hatóságoknak tanácsal, véleménnyel szolgáljon. Ilyen esetekben az állomás önállóan dönt afölött, vajjon véleményadás előtt szükség van-e az illető gép kipróbálására vagy sem?

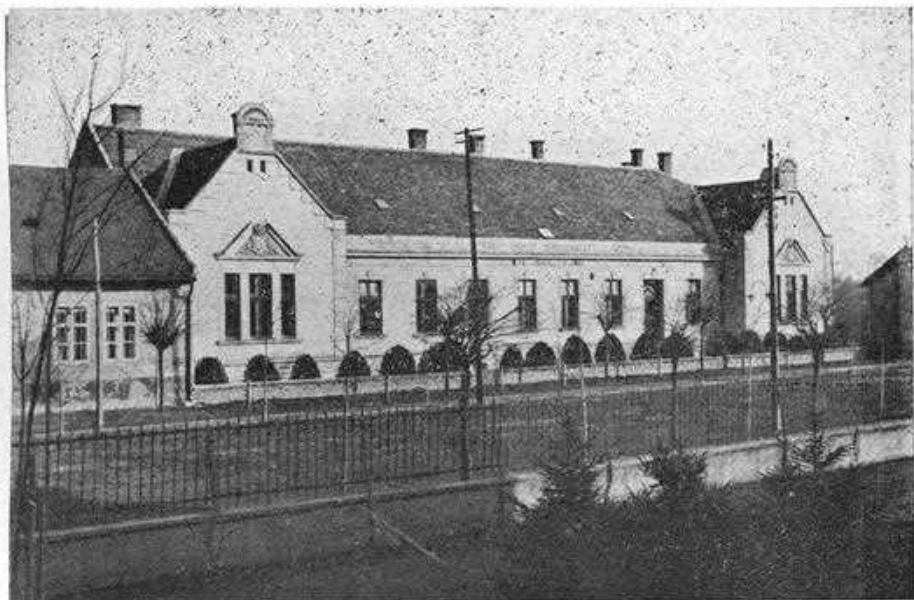
Az állomás rendeltetése keletkezése óta nem változott, de nem is változhatott, mert az okok, melyek megalkotását szükségessé tették, ma is ugyanazok és épen úgy, sőt a gépek nagyobb mérvű elterjedtsége folytán még nagyobb mértékben fennállanak, mint egykor.

A gépkísérleti állomás — jóllehet anyagi felszerelés és költségadomány tekintetében független az akadémiától — azzal még jelenleg is sok tekintetben összefügg. A helyszíni gépkísérletek mind az akadémia gazdaságában végeztenek el s ugyanitt kerülnek a gépek huzamosabb időt lekötő, ú. n. tartóssági próbák alá. Az állomás irodája és kísérleti termei a géptani tanszék helyiségeiben vannak.

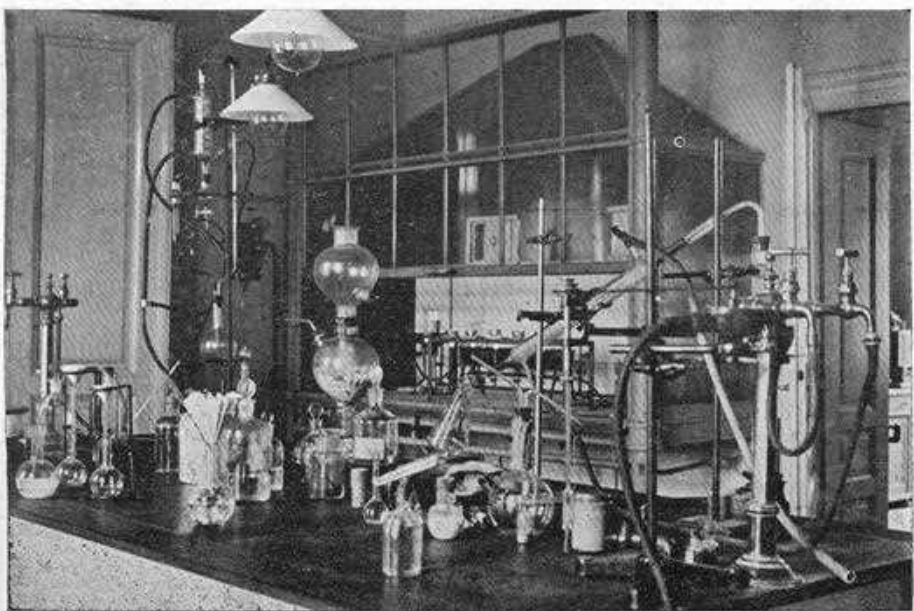
Az állomás alapítása óta kísérleti úton megvizsgált összesen 441 különböző gépet és pedig: 46 ekét, 15 boronát, 58 vetőgépet, 28 kultivátort és kapálógépet, 10 műtrágyaszórógépet, 9 fűkaszálógépet, 48 aratógépet, 19 szénagyűjtőgépet, 46 cséplőgépet és lokomobilt, 25 rostálógépet, 15 trieurt, 5 gőzekét, 22 motorekét és 95 egyéb gazdasági gépet.

1911 óta minden kísérlet az állomás anyakönyvébe bevezettetik. A kísérletek és próbák eredményei a különböző hazai és külföldi szakfolyóiratokban időközönként megjelennek.

Az állomás jelenlegi vezetője: Vladár Endre, m. kir. gazdasági akadémiai rendes tanár, a gép- és eszkoztan előadója.

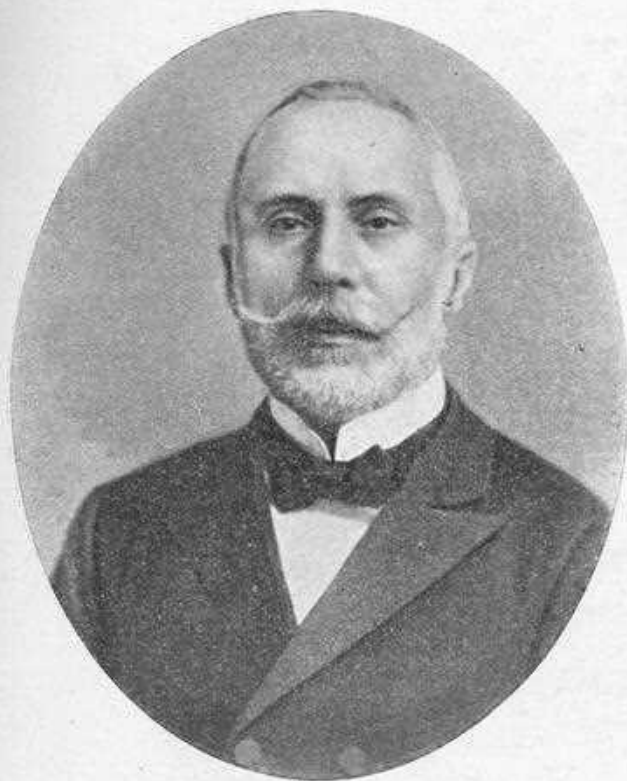
A m. kir. tejkisérleti állomás főépülete.

A m. kir. tejkisérleti állomás kémiai laboratóriuma.

**A Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémián felállított
meteorológiai megfigyelő állomás.**

A meteorológiai megfigyelő állomás Magyaróvárott az 1840-es évektől kezdve működik, előbb a gazdasági

Dr. KOSUTÁNY TAMÁS

m. kir. udvari tanácsos,
gazdasági akadémiai rendes tanár, az országos kémiai intézet igazgatója
(1871—1903)

akadémia géptani tanszéke mellett, majd áttételezt a magyaróvári m. kir. vegyakisérleti állomáshoz, honnan 1921. év június 1-én ismét a gazdasági akadémiához helyeztetett át és annak kertészetében nyert elhelyezést.

Az állomás műszerei: száraz-, nedves-, maximum- és minimum-hőmérő, barométer, barograph és esőmérő.

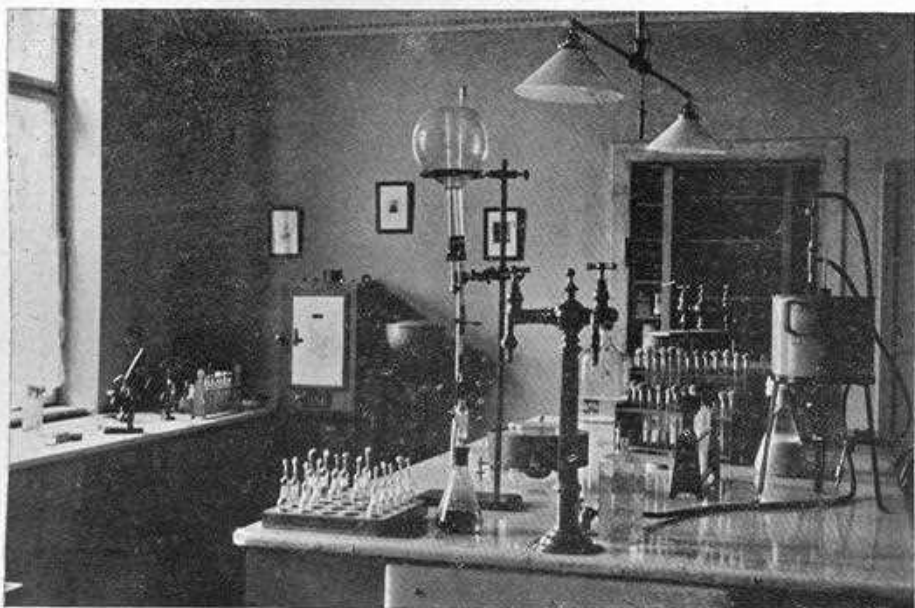
A megfigyelés naponta háromszor történik: reggel 7, délután 2 és este 9 órakor, ezenkívül kiterjeszkedik az időjárás és hőmérséklet egyéb mozzanataira is. A naponkénti háromszori megfigyelés alkalmával történik: a száraz-, nedves hőmérők és a barométer leolvasása, — meg-

CSERHÁTI SÁNDOR

a Ferenc József-rend lovagkeresztese, az OMGE tiszteletbeli tagja, az Országos Növénytermelési Kísérleti Állomás vezetője, gazdasági akadémiai rendes tanár. Ércszobra az Akadémia előtti parkban áll (1875—1904)

figyelése a felhők alakjának, nagyságának, húzódásának, — a szél erősségének és irányának; reggel történik a barograph leolvasása, a csapadék lemérése, a minimum hőmérséklet megállapítása, este a maximumé s mindezen észlelések az észlelő-könyvbe jegyeztetnek be, melyekről naponta reggel távirati jelentés küldetik a budapesti orsz.

A m. kir. tejkisérleti állomás mikrobiológiai laboratóriuma.

A m. kir. vegykisérleti állomás laboratóriuma.

meteorológiai intézethez, ugyancsak minden hó végén az egész havi észlelésről és egyéb megfigyelésekről havi kimutatás készül s ez is ugyanoda beküldetik.

Magyaróvár a $34^{\circ} 56'$ keleti hosszúság (Ferrótól számítva), $47^{\circ} 53'$ északi szélesség alatt s az Adriai tenger színe felett 125 méter magasan fekszik, ennek figyelembevételével az időjárás viszonyaira nézve a következő átlagok számítottak ki:

a 0° -ra redukált légnyomás 27 évi átlaga 750.6 mm ,
 a hőmérsék 30 évi átlaga 9.678° C. ,
 a csapadék 35 évi átlaga 561.9 mm .

A megfigyelő állomást Szlávik Endre m. kir. kertészeti főintéző vezeti.

* * *

A fenti állomásokon kívül az akadémiával kapcsolatban működött még az állatgyógyászati állomás, amely azonban megszűnt, továbbá az 1878-ban létesült vetőmagvizsgáló állomás és a m. kir. növényélet- és kórtani állomás, amely utóbbiak 1913-ban Budapestre helyeztetek. — A kísérleti állomások a Gazdasági Akadémiával rokonintézmények, de attól függetlenek, önálló vezetés alatt álló külön intézetek, azért akiknek velük dolguk van, az illető állomás igazgatóságához kell fordulniok.

AZ AKADÉMIA SZERVEZETI-, REND- ÉS FEGYELMI SZABÁLYZATA.

Kivonat az Akadémia szervezeti szabályzatából.

Az akadémia szervezete felől, valamint az oktatásra vonatkozó tudnivalókról az akadémiai szabályok következő pontjai tájékoztatnak:

Hallgatók fölvétele. Tandíjak.

Az akadémia hallgatói rendesek és rendkívüliek lehetnek.

Rendes hallgató az, aki a fennálló fölvételi feltételek követelményeinek mindenben eleget téve, magát egyúttal minden előirt tantárgy hallgatására, a gazdasági és egyéb szakgyakorlatokban való részvételre, továbbá az előirt kollokviumok és vizsgálatok letételére kötelezi.

Rendkívüli hallgatók azok, akik valamely okból rendes hallgatók nem lehetnek és általuk szabadon választott tantárgyak hallgatására kötelezik magukat.

Magánhallgatói minőség nincsen s az olyan vizsgálat, amelyet a hallgató az akadémiai előadások rendes látogatása nélkül akarna letenni, nincs megengedve.

Az akadémiaiba rendes hallgatókul fölvehetőek, akik a reál-gimnázium, a gimnázium vagy reáliskolai tanfolyamot érettségi vizsgálat sikeres letételével befejezték; valamint azok, akik a négy évfolyamú felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát letették; végül azok, akik a m. kir. földművelésügyi miniszter által a gimnázium vagy reáliskolákkal egyenrangúnak elismert intézetek tanfolyamát érettségi vizsgálatával befejezték.

Az igazgatóság azon ifjakat, kik gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi vizsgájukat *nem kielégítő* eredménnyel tették

Igazgatói fogadó- és tanácsterem.

Igazgatói iroda.

le, ideiglenes hallgatókként saját hatáskörében ideiglenesen fölveheti, de csak annyiban, amennyiben az első évesekre előírt maximális létszám a sikeres érettségi bizonyítványt felmutató hallgatókkal azon év október hó 8-ig be nem telnék, továbbá azon kikötéssel, hogy az ideiglenesen fölvevett hallgató hiányzó előképzettségét a beiratási naptári év végéig tartozzék megszerezni, ellenkező esetben az akadémiáról eltávolítandó s az ott töltött idő az illető javára később be nem számítható.

A beiratás a tanév elején október 1—8-ig történik, mely alkalommal a beirottaknak az akadémia rend- és fegyelmi szabályai, a gyakorlati kiképzetésre vonatkozó utasítások és a házi rendszabályok kézbesítetnek.

Október 9—15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezheti.

Ezen a határon túl csak a m. kir. földművelésügyi miniszter adhat engedélyt a beiratásra. November 1-én túl utólagos beiratási engedély nem adatik.

Tanév közben egyik akadémiáról a másikra való átlépés a tanári testület meghallgatása után csak a m. kir. földművelési minisztertől nyert külön engedély alapján lehetséges.

Minthogy a beiratkozás személyes megjelenés útján történik, ennél fogva olyanok, kik közbejött betegség következtében vagy egyéb kimutatandó és számbavehető okból a szabályszerű beiratási időben meg nem jelenhetnek, okmányaik és a tandíj beküldése mellett, a kitűzött határidőn belül a föl vételre írásbeli uton jelentkezni tartoznak.

A rendes hallgatók minden beiratás alkalmával 2 pengő beiratási díjat fizetnek, mely az államkincstárt illeti.

A rendes hallgatók tandíja egy tanévre 160 pengő, mely összeg fele az első félévre azonnal a beiratkozás alkalmával, a másik fele pedig a második félév kezdetétől számítva, legkésőbb 14 nap múlva fizetendő.

Szegényebb sorsú hallgatóknak jó előmenetel, kitünő szorgalom és kifogástalan magaviselet alapján a tanári testület a tandíjat egészben vagy felerészben elengedheti.

Oly szegénysorsú hallgatóknak, akik a tandíj elengedéseért folyamodnak, kérvényük elintézéséig a tandíj befizetésére az igazgató halasztást adhat.

A tandíj elengedését kérelmező okmányokkal (t. i. szegénységi bizonyítvánnyal) kellőleg fölszerelt folyamodvány minden

tanév elején nyújtandó be, legkésőbbben a kezdő hónap 20-ig az akadémia igazgatóságához.

A hallgatóságnak legfeljebb 15%-a részesülhet a tandíj-elengetés kedvezményében.

A földművelésügyi miniszter engedélye alapján a vagyontalanságot igazoló köztisztviselők rendes hallgatókként felvett gyermekei, ha tanulmányaikat szabályszerűen végzik, a tan-, a beiratási-, biztosítéki-, olvasótermi- és oklevélkiállítási díj felét fizetik. Ugyanilyen kedvezményekben részesülnek a vagyontalan özvegyek és menekültek gyermekei is a vagyontalan teljesen árvák és menekültek.

A véglegesen felvett hallgatók befizetett tandíja és egyéb díjai, a konviktusi és biztosítéki díjon kívül, nem téríthetők vissza. A konviktusi díj a kilépést követő hónap kezdetétől számítva térítetik vissza.

Rendkívüli hallgatók lehetnek: 1. teljes korú férfiak, 2. főiskolák hallgatói vagy 3. oly egyének, akik felsőbb tanintézeti tanulmányaik befejezése után az akadémián csak egyes tantárgyakat óhajtanak hallgatni.

A rendkívüli hallgató iskolai előképzettségét, valamint életkorát kimutatni tartozik és egy-egy tanévre szóló látogatási ívet kap.

Beiratáskor a rendkívüli hallgató kötelezi arra magát, hogy az önként választott és látogatási ívében megjelölt tantárgyakból tartott előadásokat és gyakorlatokat pontosan látogatja. Köteles együttal az akadémián fennálló rend- és fegyelmi szabályokhoz, valamint az igazgatóság részéről kiadott utasításokhoz szorosan alkalmazkodni.

A rendkívüli hallgató bármely tanévre a tanártestület engedélyével vehető fel.

A rendkívüli hallgató a beiratási díjon kívül minden általa választott tantárgyért előlegesen lefizetendő 20 pengő látogatási díjat fizet.

Az akadémiába beiratkozott rendes hallgatók jeles vagy legalább is jó iskolai bizonyítvány, illetőleg kollokviumok vagy vizsgálatok és kiváló szorgalom alapján állami ösztöndíjban részesülhetnek. Ezeket az ösztöndíjakat a tanártestület meghallgatása után a m. kir. földművelésügyi miniszter adományozza.

Az ösztöndíjak adományozására vagy elvesztésére vonatkozó részletes szabályok az akadémia rend- és fegyelmi szabályzatában foglaltatnak.

Állattenyésztéstani gyűjteménytár részlete.

A tanítás terve.

Az akadémiai tanfolyam három évre terjed, melyből az első év túlnyomóan a gazdasági gyakorlat megszerzésére szolgál. Az akadémia első tanéve, vagyis a gazdasági gyakorlati év alól való felmentésnek az akadémiai rendes hallgatóknál nincs helye.

A tanév október hó 1-én kezdődik és július hó végéig tart.

Minden tanév két időszakra oszlik: az első (téli) félév október hó 1-én kezdődik és február hó végéig tart. A második (nyári) félév március hó 1-től július hó végéig tart.

Nagyobb szünidők: karácsonykor, december 22-től január 7-ig bezárólag; húsvétkor, virágvasárnaptól ünnep utáni szerdáig bezárólag és pünkösd előtti szombattól keddig bezárólag.

A nagy szünidő július végétől szeptember 30-ig terjed.

Az igazgató egy általános szünnapot engedélyezhet.

Az előadások nyelve magyar.

Az akadémián előadott tantárgyak a következők:

I. Természetrajzi csoport:

Gazdasági állattan. Növénybonc- és élettan. Növénykörtan.

II. Természettan-vegytani csoport:

Általános vegytan. Gazdasági vegytan. Technológia és borászat.

III. Műszaki csoport:

Erőműtan. Gazdasági gép- és eszköztan. Földmérőtan. Gazdasági építészettan. Fizika. Éghajlattan.

IV. Növénytermeléstani csoport:

Talajismeret és általános növénytermeléstan. Különleges növénytermeléstan. Rétműveléstan. Növénynemesítéstan. Agrogeológia.

V. Állatorvostani csoport:

Állatbonc- és élettan. Állategészségtan. Járványtan.

VI. Állattenyésztéstani csoport:

Általános állattenyésztés. Takarmányozástan. Szarvasmarhatenyésztés. Tejgazdaság. Ló- és sertésenyésztés. Juh- és kecsketenyésztés és gyapjúisme.

VII. Üzemtani csoport:

Jószágberendezés-, kezelés- és becsléstan. Gazdasági számvitel. Szövetkezetek ügyvitel.

VIII. Közgazdasági és jogi csoport:

Közgazdaságtan és agrárpolitika. Gazdasági statisztika. Gazdasági jogismeret. Gazdasági kereskedelem. Gazdasági közigazgatás.

IX. Erdészettan:

Erdészettan.

X. Külön szakok: Kertészettan, szőlőművelés. Kisebb házi állatok tenyésztése.

Gyakorlatok.

Általános gazdasági gyakorlat.

Szemlék a gazdaságban.

Gazdasági heti rendelkezések.

Vegytani gyakorlat.

Ásványtani, állattani, növénykórtani gyakorlat.

Növénybonctani gyakorlat.

Állatbonctani gyakorlat.

Növénytermelési gyakorlat.

Agrogeológiai gyakorlat.

Építészeti rajz.

Kertészeti gyakorlat.

Gépismeí és földmértani gyakorlat.

Számviteltani gyakorlat.

Állattenyésztési és tejgazdasági gyakorlat.

Technológiai gyakorlat.

Erdészeti gyakorlat.

Becsléstani gyakorlat.

Állategészség- és járványtani gyakorlat.

Növénynemesítéstani gyakorlat.

A felsorolt tantárgyak és gyakorlatok kötelezők.

Az első tanév túlnyomóan a gazdasági gyakorlati oktatásnak van szánva, ebben minden hallgatónak kivétel nélkül részt kell venni.

A második és harmadik tanév hallgatói abból a célból, hogy gyakorlati ismereteiket bővítsék s az akadémia gazdaságá-

Az állatbonc- és élettani gyűjteménytár részlete.

val a szoros kapcsolatot továbbra is fenntartsák, a rendes gazdasági szemléken kívül gazdasági felügyeleti teendőkkel bizatnak meg. A II. és III. tanév végén a gazdasági gyakorlatból kollokvium tartatik.

A gyakorlati oktatás részleteit külön szabályzatok állapítják meg, melyek a hallgatókra nézve szigorúan kötelezők.

A felsorolt tantárgyak közül némelyeknek egyesítését vagy elhagyását, valamint új tantárgyaknak felvételét, az egyes tantárgyaknál előírt heti óraszámok és a tanrend esetleges megváltoztatását, a tanári testület meghallgatásával, a m. kir. földművelésügyi miniszter rendeleti úton állapítja meg.

Egyes tantárgyak hallgatása alól a tanári testület felmentést adhat azon hallgatóknak, akik az illető tárgyat más hasonló rangú intézeten vagy főiskolán hallgatták s azokból vizsgát tettek és kellő időben, vagyis a tanév kezdetén a felmentésért az igazgatóság útján a tanári testülethez folyamodtak, vizsgát tenni azonban ezek is kötelesek.

Kötelesek a rendes hallgatók a tanév közben időről-időre tartandó, az előadások kiegészítéseül szolgáló ismétlésekben (időszaki kollokviumokban) kivétel nélkül résztvenni és az illető tantárgyban tett előhaladásukról számot adni.

A hallgatók tartoznak az index (leckekönyv) láttamozása végett a beiratkozástól számított 8 napon belül az előadó tanároknál jelentkezni; akik ezt megtenni igazolatlanul elmulasztják, azokat az illető tanár nem tekintheti hallgatójának és a tanév ismétlésére utasíttatik.

Kollokviumok és vizsgák.

Az akadémián a rendes hallgatók részére évvégi kollokviumok és vizsgák vannak rendszeresítve.

A kötelező kollokviumok tantárgyai azok, amelyek a vizsgálatok tárgyait nem képezik.

Az évvégi kollokviumok kezdetét és sorrendjét az igazgató állapítja meg a tanári testülettel egyetemben.

A kollokviumokat az előadó tanár vagy akadémioztatása esetén helyettese tartja és az eredményt a megállapított jelzésekkel a leckekönyv megfelelő rovatába bevezeti és névaláírásával hitelesíti.

Az évvégi kollokviumok általában véve szóbeliek, de az előadó tanár írásbeli kollokviumokat is tarthat. Írásbeliek lehetnek a tanév közben hirdetett időszakos ismétlések is.

Aki a tanév végén nem kielégítő eredménnyel kollokvált, a jövő tanévre csak ideiglenes hallgatónak vétetik fel, amíg osztályzatát kijavítja; vizsgálatra pedig csak akkor lesz bocsátható, ha a javító kollokviumot sikerrel letette.

A javító kollokvium október hó folyamán teendő le.

Aki a javító kollokviumok alkalmával újólág nem kielégítő eredménnyel felel, a tanév ismétlésére utasítatik.

A kollokviumok tantárgyankint 3 pengő díj alá esnek.

A vizsgák minden tanév végén tartatnak és a rendes hallgatóra nézve kötelezők. A vizsgálatok idejét a tanári testülettel egyetemben az igazgató állapítja meg és teszi közhírré, legalább három héttel a vizsgálatok megkezdése előtt.

A vizsgálatokat az elnök jelenlétében az illető tárgyak előadói tartják.

A bizottság elnöke az akadémia igazgatója, akadályoztatása esetén a tanári testület által minden tanévre megválasztott elnökhelyettes. Rendes vizsgálók az illető tárgyak rendes előadói. Szükség esetén a tanártestület a rendes előadók helyetteseit is megbizhatja az illető tárgyból való vizsgálással.

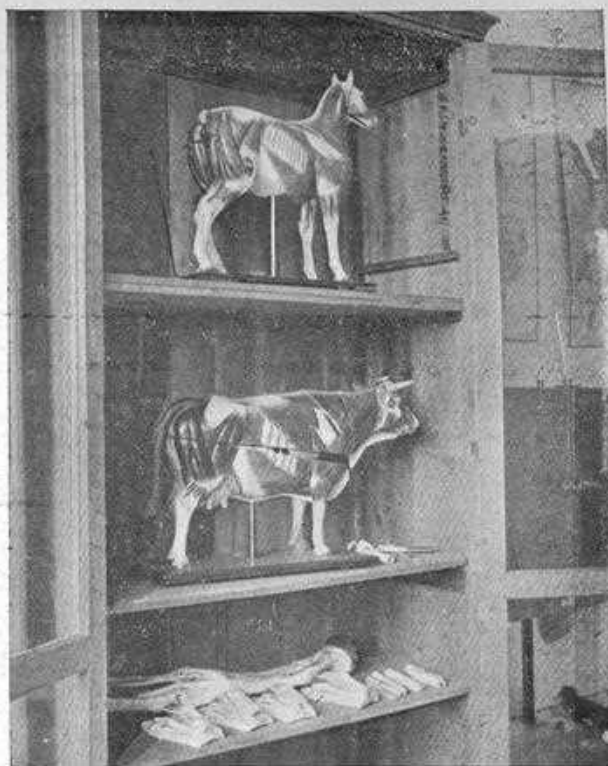
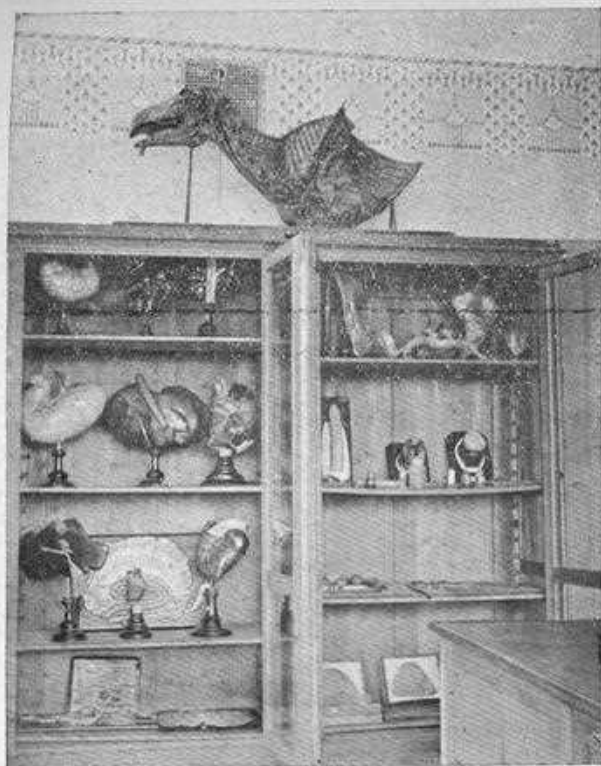
A vizsgálatokon a feleletek minőségének jelzésére a következő osztályzatok szolgálnak: jeles (4), jó (3), kielégítő (2), nem kielégítő (1).

Az egész vizsgálat végosztályzata, az egész jelzések számszerű összevonása által nyert középérték.

Úgy az egyes osztályzatok, mint az összevont középérték a leckeönyvbe bejegyeztetnek. Az egyes tárgyak osztályzatait az előadó tanár, a számszerűleg összevont középértéket a bizottság elnöke írja be és hitelesítik névalírásukkal.

A vizsgálat csak akkor tekinthető sikerültnek, ha a hallgató annak minden tárgyából legalább is kielégítő osztályzatot kapott. Ellenkező esetben a vizsgálatot tevő az egyes vizsgálatoknál előírt idő múlva és feltételek mellett, javító vizsgálatra vagy ismétlésre utasítatik.

A vizsgálatok oly értelemben nyilvánosak, hogy azokon az akadémia hallgatói a rendelkezésre álló helyiség arányában jelen lehetnek.

Az állatbonc- és élettani gyűjteménytár modelljei.

A vizsgálatok díjai előzetesen fizetendők. A vizsgálatok díjai lefizetését tanusító igazolvány nélkül a hallgató vizsgálatételre nem bocsátható.

A vizsgálatokon és évvégi kollokviumokon a hallgatók betűrendes névsor szerint felelnek; a névsor minden rendes hallgatóra kötelező.

Számbavehető okból kivételesen megengedhető a névsorból való kilépés, de csak azon esetben, ha a vizsgálattevő erre előzetesen kinyerte az engedélyt az igazgatótól.

A vizsgák beosztása a következő:

Alapvizsga, az első tanév végén.

Tárgyai: gazdasági gyakorlat,
vegytan,
gazdasági növénytan,
állatbonc- és élettan.

A tanév közben vezetett „Gazdasági napló“ az előadó tanár által előzetesen elbírálva, írásbeli részét képezi a gazd. gyakorlati szóbeli vizsgának.

A második tanévre csak azok iratkozhatnak be végérvényesen, akik ezen alapvizsgát sikerrel letették.

Aki az alapvizsgán a gazdasági gyakorlati szóbeli vizsgát nem kielégítő eredménnyel teszi le, a tanév ismétlésére utasítatik. Ebben az esetben a vizsga javításának nincs helye, mert aki a gazdasági gyakorlatból megfelelni nem tudott, ezen ismereteket csakis újlagos gyakorlattal szerezheti meg.

Ellenben az alapvizsga többi tárgyainak sikertelen vizsgálata esetén, a szakvizsgánál előírt eljárások irányadók.

Az alapvizsga díja 30 pengő.

Szakvizsga, a második tanév végén.

Tárgyai: növénytermelés,
állattenyésztés,
gazdasági gépisme és eszköztan.

A következő tanévre csak azok iratkozhatnak be végérvényesen, akik ezen szakvizsgát sikerrel letették.

Azon hallgató, aki a szakvizsgán egy vagy több tantárgyból nem kielégítő jelzést kapott, ezen tantárgyakból a következő tanév elején (mint ideiglenesen felvett hallgató) egyszeri javító vizsgálatra bocsátható. Ha azonban a javító vizsgálat alkalmával újból nem felelt meg, akkor az előző tanév ismétlésére utasítatik,

mely szabály alól kivétel nem engedtetik, minélfogva az ezen szabályokkal ellenkező kérelmeket tartalmazó folyamodványok az igazgatóság által visszautasítandók.

Az alap- és szakvizsga másodszori javító vizsgálata nem engedhető meg. Másodszori javítóvizsgát kérelmező folyamodványok fel sem terjesztendők.

A szakvizsga díja 24 pengő.

Az első, illetőleg a második tanévet csak egyszer lehet ismételni.

A záróvizsga a harmadik tanév végén tartatik.

Tárgyai: gazdasági technológia,
 gazdasági üzemtan, jószágkezelés- és becsléstan,
 közgazdasági és jogi tárgyak,
 gazdasági számvitel.

Aki a záróvizsgán egy vagy több tárgyból nem felelt meg, e tárgyakból a vizsgát 2 hónap múlva megismételheti.

Ha az ismétlés alkalmával sem felel meg, második ismétlésre 2 hónap múlva bocsátható.

Harmadszori ismétlésre, a tanári testület javaslata alapján, csak a m. kir. földművelésügyi miniszter engedélyével bocsátható. További javítóvizsgának helye nincsen, hanem az illető a tanévet egyszer ismételheti. Javító- és utólagos kollokviumok és vizsgák csak azon akadémiánál tehetők, ahol az illető hallgató volt. Eltérés csak külön miniszteri engedély alapján lehetséges.

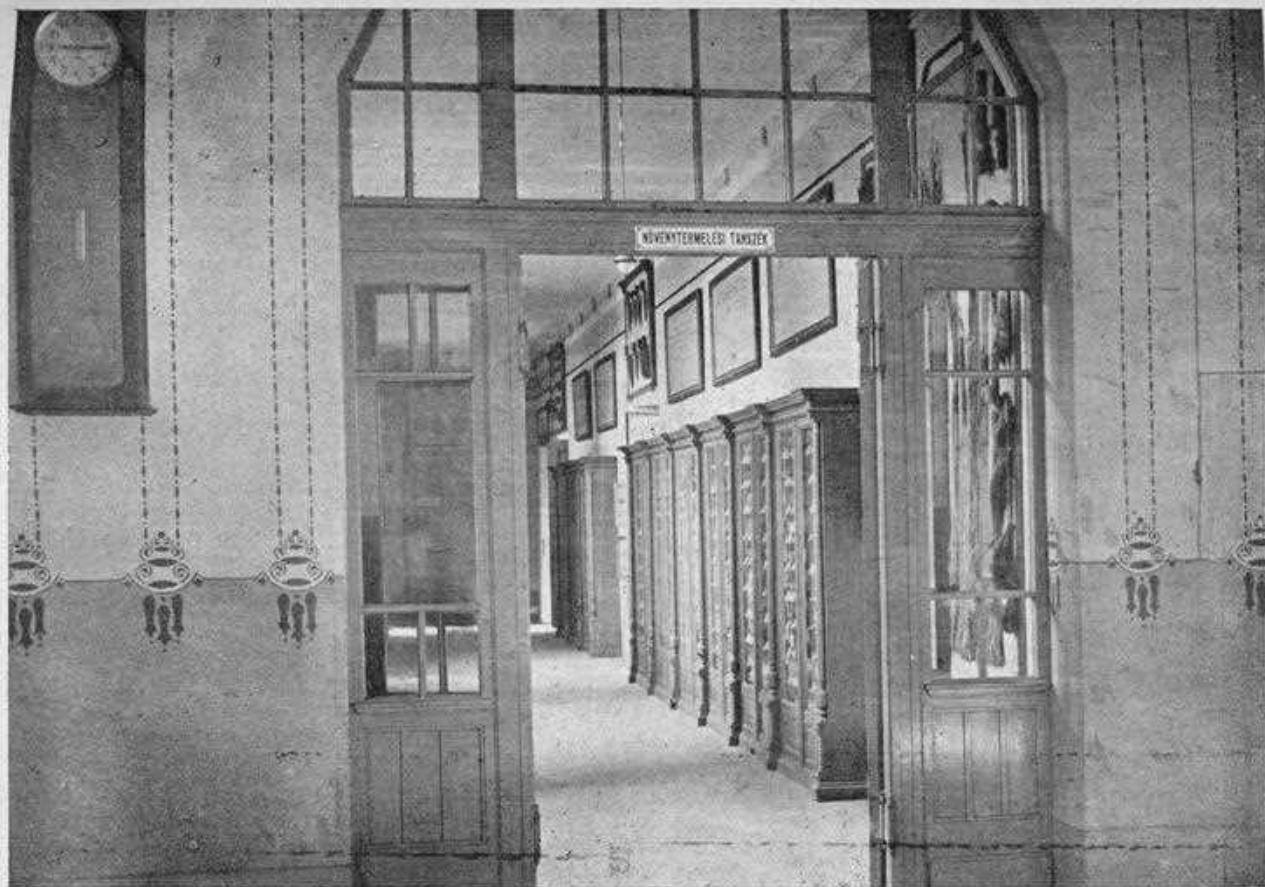
A záróvizsga díja 30 pengő.

A vizsgák ismétlése esetén 6 pengő elnöki díjon kívül a hallgató tantárgyankint 6 pengő díjat fizet.

A vizsgálati vagy kollokviumi rendből való kilépést írásbeli úton bejelentett komoly jellegű, az intézeti vagy hatósági orvos bizonyítványával igazolt betegség, valamint birói és katonai ügyben való megidézés vagy fontos családi okok miatt engedheti meg az igazgató.

Ebben az esetben a hallgatónak az utólagos vizsgálat (vagy kollokvium) letételére az igazgatótól határidőt kell kérnie.

Aki e határidőt önhibájából elmulasztja, minden újabbán kért és nyert határidőért annyiszor, amennyiszor új vizsgálati díj fizetésére utasítandó, sőt jogát a leteendő utóvizsgálatra (kollokviumra) a tanári testület határozatából elvesztheti és ennek engedélyezését csakis a m. kir. földművelési minisztertől kérelmezheti.

A növénytermelési tanszék folyosója az ásványok gyűjteményével.

Az előző szakaszban felsorolt eseteket kivéve, a vizsgálatokról és kollokviumokról való visszalépésnek helye nincs, a hallgató a befizetett vizsgadíjat elveszíti és a tanári testület által kitűzött utólagos vizsgálat megtartása előtt, az előírt díjat újólaj lefizetni köteles.

Aki a vizsgálatok vagy kollokviumok megkezdése után elfogadható ok nélkül visszalép, úgy tekintendő, mintha azokból a tárgyakból is, melyekből nem felelt, nem kielégítő osztályzatot kapott volna.

Az utólagos és javító (ismételt) kollokviumok és vizsgálatok idejét a tanári testülettel egyetemben az igazgató állapítja meg.

Bármely okból utólagosan letett vagy javított (ismételt) kollokviumok és vizsgálatok esetén, a leckekönyvbe „utólagos kollokvium vagy vizsgálat“, illetve „javító kollokvium vagy vizsgálat“ kitéttel iratik be az osztályzat.

A tanév ismétlése a leckekönyvben kiteendő.

A kötelező kollokvium vagy vizsgálat ismétlésének csak akkor van helye, mikor a hallgató valamely tantárgyból nem kielégítő osztályzatot kapott; ellenben nem engedhető meg, hogy valaki oly tantárgyból ismételve kollokviumot vagy vizsgálatot tegyen, amelyből megelőzőleg már legalább kielégítő osztályzatot nyert.

A leckekönyv indexlapjai törvényes bélyegilleték alá esnek.

A leckekönyvben a hallgató magaviseletét kitüntető rovat osztályozását a tanári szék közösen állapítja meg a fegyelmi szabályokkal szemben „megegyező“, „nem megegyező“ jelzésekkel.

Az előadások és gyakorlatok látogatásában tanusított szorgalmat „szorgalmas“, „nem elég szorgalmas“, vagy „hanyag“ fokozatokkal, az előadó tanár írja be a leckekönyvbe.

Abban az esetben, ha a hallgató valamely tantárgy hallgatása alól fel volt mentve, ezen körülmény a leckekönyv megfelelő tanévi lapján megemlítendő.

A kötelező kollokviumok és vizsgálati rendben esetleg szükségesnek mutató módosítások ügyében, a tanártestület meghallgatásával a m. kir. földművelésügyi miniszter rendeleteileg intézkedik.

A rendkívüli hallgató azokból a tantárgyakból, amelyeket hallgatott, a tanév végén vizsgálatot is tehet, azok eredménye és az előadások látogatásában tanusított szorgalma a „látogatási ív“-be bejegyeztetik. A rendkívüli hallgatóra nézve a vizsgálatok

dija tantárgyankint 10 pengő, mely felerészben a vizsgáló tanárt, felerészben az ülnököt illeti; utóbbit az igazgató jelöli ki.

A „látogatási ív“ a törvényes bélyegdíj alá esik.

A három éves tanfolyam sikeres és teljes befejezése, illetve az összes előírt kollokviumok és vizsgálatok letétele után a rendes hallgató „oklevelet“ nyer, mely arról tesz tanúságot, hogy a hallgató az akadémiai tanfolyamot sikeresen befejezte.

Az összes vizsgálatok végeredményeképpen, az oklevélben kiteendő képesítési fokozatok a következők: „jeles“, „jó“, „kielégítő“.

Az oklevélért, a törvényes bélyegilletéken kívül, 8 pengő előzetesen lefizetendő.

Az oklevél csak akkor adatik ki, ha az illető hallgató az akadémiaival szemben fennálló esetleges tartozásainak eleget tett.

Leckekönyvi és oklevélmásodlatok kiállítása, valamint a külföldön szerzett gazdasági oklevelek honosítása (nosztrifikálása) a fennálló szabályok szerint történik.

Az akadémiai rend- és fegyelmi szabályok, valamint a gyakorlati kiképzetésre vonatkozó utasítások tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszter rendeleti úton intézkedik.

Kivonat az Akadémia rendszabályaiból.

A felvétel módjai.

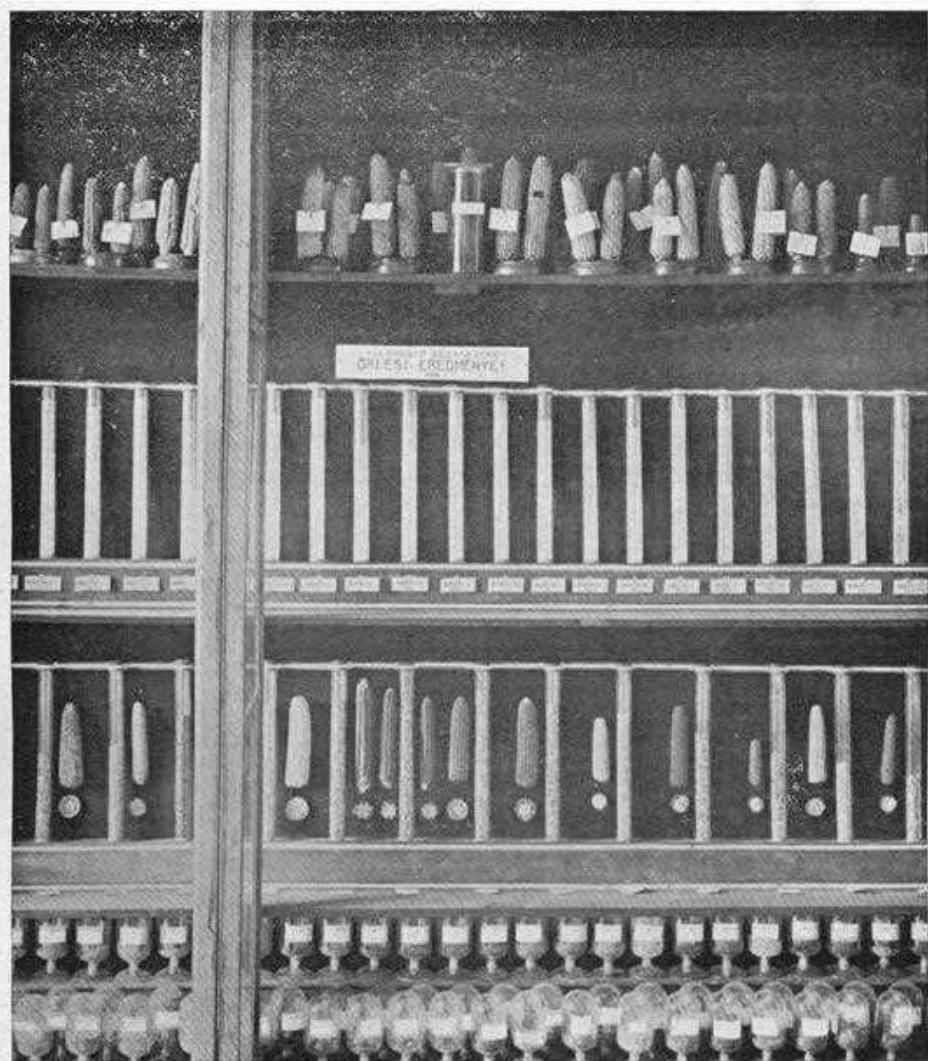
A felvétel az akadémia hallgatói közé beiratás útján történik. A beiratást az akadémia igazgatója teljesíti és az összes hallgatókat az igazgató veszi fel.

Az akadémia kötelékébe újonnan belépő, valamint a múlt tanévről átlépő hallgatók, megérkezésük után, az igazgatónál személyesen jelentkezni tartoznak, mert a beiratás csak személyes jelentkezés alapján történhetik a szervezeti szabályzat előbb ismertetett feltételei szerint.

A felvételt kívánó, a beiratkozásra kitézött időben (október 1—8-ig) a keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal és az előtanulmányokat igazoló iskolai bizonyítvánnyal, illetve leckekönyvvel az igazgatónál jelentkezik, aki az okmányokat átvizsgálva, ha a felvétel ellen nem forog fenn akadály, megengedi a beiratkozást.

A dr. Bittera Miklós akadémiai rendes tanár vezetése alatt álló laboratórium.
A hallgatók gyakorlata Kolbai Károly tanársegéd felügyeletével.

A növénytermelési tanszék tengerifajta-gyűjteménye.

A felvétel alkalmával az igazgató átadja a hallgatóknak az akadémia szervezeti, rend- és fegyelmi, valamint egyéb reájuk vonatkozó szabályzatait.

Az ezekben foglalt kötelezettségekről a hallgató tudomást venni tartozik, hogy ezen szabályoknak alávetette magát és azokat magára nézve kötelezőknek ismeri el.

Az előképzettséget igazoló okmány az akadémiai igazgatóságnál marad őrizet alatt mindaddig, míg a hallgató az akadémia kötelékében áll.

Ha valamely hallgató kilépését jelenti be, akkor az igazgató a kilépést az illetőnek leckekönyvébe bejegyzi és okmányait visszaadja.

A beiratkozott hallgató felvételi igazolványt, az először beiratkozott leckekönyvet is kap, mellyel azon tanároknál, kiknek előadásait hallgatni fogja, személyesen jelentkezni tartozik, mit az illető aláírásával bizonyít.

Ha a jelentkezés az előadások megkezdése után, kellő igazolás nélkül, nyolc napon belül nem történik meg, az illető tanár a leckekönyv aláírását megtagadja, a mulasztót nem tekintheti hallgatójának s ezt az igazgatónak haladéktalanul bejelenti.

A beiratkozás csak akkor tekinthető befejezettnek, ha a leendő hallgató a szabályszerű díjakat az akadémia pénztárába befizette.

Valódi tényállások elhallgatása, elferdítése és meghamisítása alapján kieszközölt felvétel érvénytelen és a körülményekhez képest fegyelmi, sőt bűnvádi eljárást vonhat maga után.

Minden hallgató köteles az akadémia ifjúsági segélyző-, valamint a többi ifjúsági egyletek részére is a megállapított tagsági díjakat a beiratáskor befizetni.

Az ifjúsági olvasóteremnek gazdasági szaklapok és egyéb folyóiratokkal való felszerelésére minden hallgató tanévenként 10 pengőt fizet az akadémia pénztárába.

Az ifjúsági olvasóterembe járatandó lapokat és folyóiratokat az igazgatóság állapítja meg. Ezek a lapok és folyóiratok — amennyiben azokat összegyűjteni lehet és érdemes — az ifjúsági könyvtár tulajdonába mennek át.

Az akadémia pénztárába befizetett beiratási és tandíjat, valamint a vegyműhely használatáért járó díjat, továbbá az olvasótermi, segélyegyleti és egyéb egyleti díjat az igazgatóság a hallgató tanév közben való kilépése esetén sem szolgáltatja vissza.

A rendkívüli hallgatókat a tanártestület engedélyével szintén az igazgató veszi fel, az életkort és előtanulmányokat igazoló okmányok alapján. A rendkívüli hallgató a beiratási díjon kívül, minden általa választott tantárgyért előlegesen s egyenként 20 pengő látogatási díjat fizetni köteles. Fizeti továbbá a beiratási, segélyalapi, olvasótermi díjakat, egyleti és ha a vegyteremre is beiratkozott, a vegytermi díjat is.

A rendkívüli hallgatók lecke-könyv helyett megfelelő bélyeggel ellátandó s egy-egy tanévre szóló „látogatási ívet” kapnak, melyen az igazgató a beiratást, a titkár pedig a díjak lefizetését igazolja és amellyel a rendkívüli hallgató az előadó tanároknál jelentkezik.

Beiratáskor a rendkívüli hallgató arra kötelezi magát, hogy az önként választott s látogatási ívében megjelölt tantárgyakból tartott előadásokat és gyakorlatokat pontosan látogatja. Köteles egyúttal az akadémián fennálló rend- és fegyelmi szabályokhoz, valamint az igazgatóság részéről kiadott utasításokhoz szorosan alkalmazkodni. Egyebekben ugyanazon kötelezettség terheli a rendkívüli, mint a rendes hallgatót.

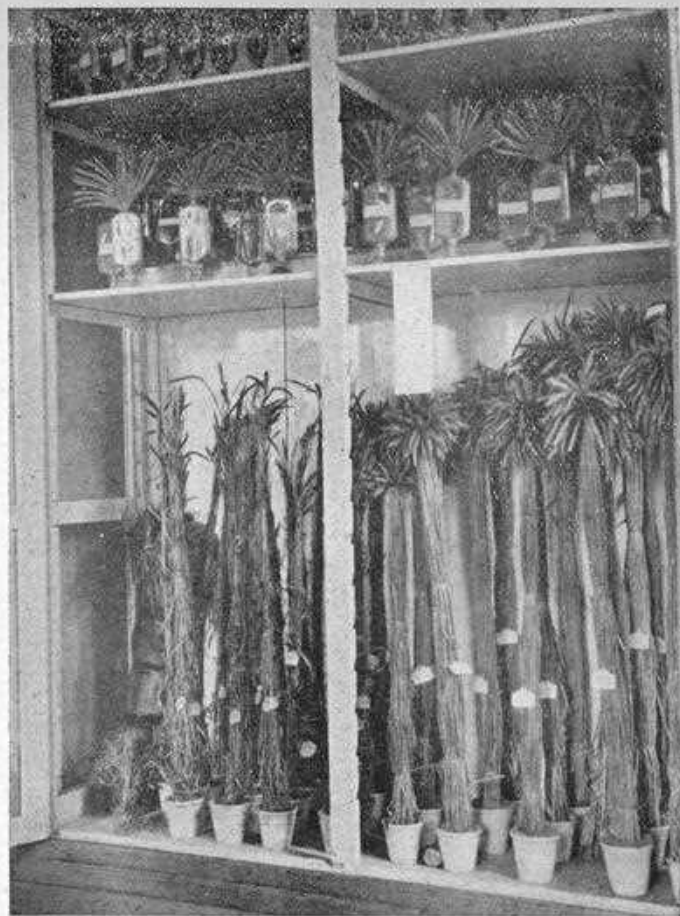
A konviktusban való lakásért járó díjak félévenként előre fizetendők a beiratkozás alkalmával.

A bentlakó hallgatókra vonatkozó *házirendet* az igazgató a tanártestülettel egyetemben állapítja meg, melyet a hallgatók szigorúan betartani kötelesek.

Az előadások és gyakorlatok látogatása.

Az akadémia hallgatói az előadásokat és gyakorlatokat szorgalmasan látogatni tartoznak, miről a tanárok a névjegyzéknek tetszés szerinti időközben, de havonként legalább háromszori felolvasása által szereznek meggyőződést. Az előadásokat és gyakorlatokat nem szorgalmasan látogató hallgatókat az illető tanárok és az igazgató meginthetik, mit azok figyelembe venni kötelesek.

Azon hallgatót, aki egy-egy tantárgy előadásairól vagy gyakorlatairól négy órát igazolatlanul mulaszt, a tanári testület, az előadó tanár előterjesztésére, az illető tantárgy kollokválásától vagy vizsgálatától eltilthatja. A figyelmeztetést az első igazolatlan óra után az illetékes tanár, a második igazolatlan óra után az igazgató, a harmadik igazolatlan óra után a tanári

Növénytermelési gyűjteménytár.

testület adja. A kollokviumtól vagy vizsgától eltiltott hallgató a kollokvium, illetőleg vizsga utólagos letétele iránt az utólagos és javító-kollokviumok, illetve vizsgák idejére a tanári testülethez folyamodhatik, amely a kérelem tárgyában végérvényesen dönt.

Általánosan mutatott hanyagság esetén pedig a hallgató, a tanári szék e részben hozott határozata következtében, az akadémiaóról tanév közben is ideiglenesen vagy végképen kirekeszthető. A kirekesztett hallgató ugyanezen tanévben más akadémiaóra nem vehető fel.

Az akadémia szervezeténél fogva az első tanév túlnyomóan a gazdasági gyakorlati oktatásra van szentelve, azért az illető tanévbe lépők beiratkozáskor egyúttal kötelezettséget vállalnak, hogy a gyakorlati teendők végzésére megállapított „Utasítás“-nak feltétlenül alávetik magukat.

A tanár előadott tárgyából a tanév közben is bármikor tarthat akár szóbeli, akár írásbeli ismétléseket (időszaki kollokviumok) és intézhet kérdéseket a hallgatókhoz, melyeknek eredménye a tanévvégi osztályzatoknál figyelembe vétetik.

Minden tantárgyból tanév közben legalább három szóbeli vagy írásbeli ismétlés tartandó, amely ismétlések a délutáni szakgyakorlatok ideje alatt is foganatosíthatók.

Az egyes tantárgyak előadásainak befejezése után a tanév végén a rendes hallgatók az előírt tantárgyakból kollokválni, illetve vizsgálatot tenni kötelesek, amelyek ideje a hivatalos hirdetőtáblán tétetik közzé.

A hallgatók kötelesek leckeönyveiket az év végén, a hivatalos hirdetőtáblán az igazgatóság által megszabott időpontig az akadémia titkáránál benyújtani.

Előzetes engedély nélkül csak szünidők vagy szünnapokon távozhat el a hallgató, a szorgalmi időszakban pedig csak előzetes igazgatói engedéllyel.

Egyes előadási órákról, valamint gyakorlatokról egy ízben való elmaradásra az illető szaktanár ad engedélyt.

A szabadságolás az igazgatóság részéről írásbeli úton adatik meg s a nyert szabadság, valamint annak letelte után a megjelenés bejelentésére, az ezen célra szolgáló űrlapok használandók. A hallgató az igazgató által láttamozott űrlapokat, a szabadság letelte után, legkésőbbben három nap alatt az előadó tanároknak igazolás végett bemutatni tartozik.

Hét napon túl terjedő szabadságolás mindenkor írásbeli úton eszközendő ki az igazgatónál, aki azt azonban csak abban az esetben engedélyezi, ha ez elmaradás oka kellően igazolva van.

Két héten túl terjedő szabadságolás az igazgatóság útján a tanártestülettől kérendő, mely azonban egyfolytában négy hétnél tovább terjedő szabadságot nem engedélyezhet.

A kért és nyert szabadság ideje pontosan betartandó.

Amennyiben az igazgatóság a szabadságidő letelte után az elmaradást illetőleg sem közvetlenül, sem közvetve értesítést nem kap, az illető hallgatót az akadémiából önként kilépettnek tekinti. Az ily mulasztást elkövető és kilépettnek tekintett hallgató a szabadság lejártától számított legfeljebb két héten belül folyamodhat leendő visszavételért s e kérvény sorsa fölött a tanári testület határoz.

Oly hallgató, aki a kiszabott szünetidőt előleges szabadságol-
tatás nélkül korábban megkezdi, vagy azt bejelentés és igazolás
nélkül meghosszabbítja, a szorgalomból nem kaphat „szorgalmas“
osztályzatot, sőt a tanári szék határozatával fegyelmi szempont-
ból a magaviseletéből is megrovásban részesülhet.

Megbetegedés esetén köteles a hallgató elmaradását írásban
azonnal az igazgatónak bejelenteni, betegsége pedig orvosi bizo-
nyítvánnyal igazolandó.

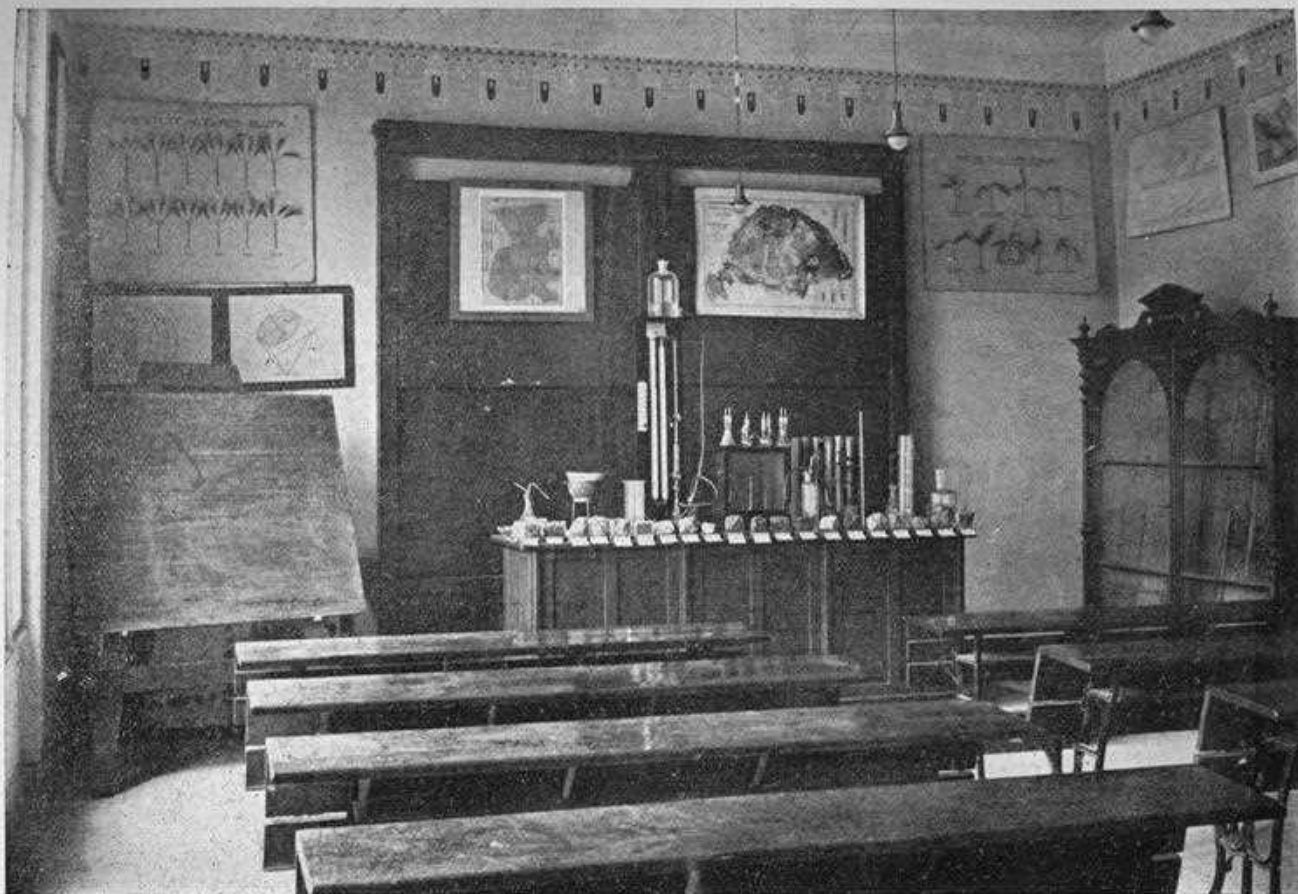
Az orvosi bizonyítványt a tanárok csak akkor fogadhatják
el, ha azt az igazgató, az előzetes jelentés tekintetbe vételével,
láttamozta.

Csakis hatósági vagy az akadémia orvosa által kiállított
orvosi bizonyítvány fogadtatik el.

Ha a megbetegedés szabadságolás közben történt s a hall-
gatót szabadsága határidejének betartásában gátolja, akkor erről
előzetesen levél útján tesz jelentést, megjelenése alkalmával pedig
betegségét okvetlenül hiteles orvosi bizonyítvánnyal tartozik
igazolni.

Ha a hallgató betegség következtében az előadások és
gyakorlatok látogatásában három hétnél hosszabb ideig, de mégis
egyfolytában legfeljebb hat hétig gátolva volt, akkor e részben
benyújtandó írásbeli kérelmére csak azon esetben bocsátható
vizsgálatételre, ha betegségét az akadémia igazgatósága előtt
annak idején kellőleg bejelentette és igazolta.

Oly hallgató ellenben, ki három hétnél hosszabb ideig tartó
betegségét orvosi bizonyítvánnyal igazolni, vagy az előadások és

A növénytermelési és agogeológiai előadói terem.

gyakorlat látogatásában négy hétnél tovább tartó akadályoztatását okadatulva írásban bejelenteni elmulasztotta, az illető tanévet elveszti és csak abban az esetben bocsátható kollokviumokra és vizsgákra, ha indokolt írásbeli kérelme a tanári testület részéről kedvező elintézését nyer.

A valóságos tanidőből hat hétnél több mulasztás, történt legyen az indokolással vagy anélkül, betegség okából vagy más okból, akár egyfolytában, akár részletekben: a tanév elvesztését vonja maga után, amely alól azonban a tanártestület indokolt esetekben fölmentést adhat.

A tanév elején a tanteremben választott és elfoglalt ülőhelyet a hallgatók továbbra is megtartani kötelesek.

Nemkülönböztetve kötelesek a hallgatók a csengetéssel adott jelre ülőhelyeiket elfoglalni, a tanterem bútorzatát és felszerelését kímélni.

A hallgatók az előadási termekben és a dolgozó helyiségekben csendben és illedelmesen tartoznak viselkedni.

Minden hallgató, aki nem az akadémia konviktusának lakója, köteles lakását a tanév elején és valahányszor azt megváltoztatja, az igazgatóságnál 4 napon belül bejelenteni.

Mindennemű löfegyvereknek és löszereknek, úgyszintén kutyáknak az akadémia épületeibe, majorjaiba, földjeire vagy kertjébe való hozatala vagy ilyeneknek a gyakorlatokra és kirándulásokra való elvitele tiltva van.

A dohányzás úgy a tantermekben és laboratóriumokban, valamint az akadémia majorjainak egész területén szigorúan tilos.

Az akadémia tantermei, gyűjteménytárgyai, laboratóriumai, majorjai, gazdasága s kertje látogatás alkalmával a tárgyak elrontása, növények, termények, gyümölcsök letépése, a munkások zavarása, az állatok zaklatása, a munkákba való illetéktelen beavatkozás s egyéb rendellenességek tiltva vannak s a hallgatók az általuk netán okozott károkat megtéríteni kötelesek.

Azon hallgató, ki az akadémiából évközben kilépni óhajt, kilépését az igazgatóságnak írásbeli úton bejelenteni tartozik. A hallgató távozását az igazgatóság a hirdetőtáblán közhírré teszi s erről a szülőket is értesíti.

Azon hallgatót, ki négy hétnél tovább tartó elmaradását az előadások és gyakorlatokról, vagy távollétét kellőleg be nem jelentette, az akadémia igazgatósága az akadémia kötelékéből kiléptettnak tekinti és azt az említett határidő leteltével az akadémia

hirdetőtábláján közhírré teszi és egyúttal az illető szüleivel vagy gyámjával is közli.

Az igazgatóság oly rendeletei és közleményei, melyek a hallgatóságot érdeklik, az akadémia hivatalos hirdetőtábláján tétetnek közhírré.

Ennélfogva a hallgatók az ott kifüggesztett hirdetményeket annyival inkább tudomásul venni tartoznak, minthogy valamely hirdetmény figyelmen kívül hagyása mentségképen nem fogadható el.

A hallgatók úgy az igazgató, mint a tanároktól az akadémia házmeistere útján, bármikor és bárhol nyert felszólításnak vagy üzenetnek eleget tenni kötelesek. Ha pedig a házmaster valamely hallgatót az igazgatóság által megállapított és annak megbízásából az akadémia épületében vagy a tantermekben szükséges tisztaság-, rend- és csendre vonatkozó rendszabályokra kötelesegszerűleg figyelmezteti, e figyelmeztetésnek mindenkor eleget tenni tartozik.

Az oktatás kiegészítésül, abból a célból, hogy a hallgatóknak szakszerű vezetés mellett tapasztalatok szerzésére alkalmat nyújtson, az igazgató vagy az illető szaktanárok vezetése mellett az akadémia évenként nagyobb tanulmányi kirándulásokat is rendez.

A kirándulásokkal járó költségeket, amelyek mérsékelt voltáról az akadémia tőle telhetőleg gondoskodik és amelyek esetről-esetre előre megállapíttatnak, az azokon résztvevő hallgatók viselik. A m. kir. földművelésügyi miniszter előzetes engedélye alapján, minden évben egy nagyobb tanulmányi kirándulás rendeztetik, mely a harmadéves hallgatókra kötelező. Az egy napnál nem hosszabb tanulmányi kirándulást az igazgató engedélyezi.

Kivonat az Akadémia fegyelmi szabályaiból.

A hallgatók irányában a fegyelmet a tanártestület támogatásával az igazgató gyakorolja.

Az akadémia felvett hallgatók úgy kötelezettségeikre, valamint jogaikra nézve egyenlők és mindaddig, míg az akadémia kötelékében vannak, a jelen fegyelmi szabályok határozatainak illetékes voltát magukra nézve kivétel nélkül elismerni tartoznak.

Az akadémia minden hallgatója, épúgy mint a haza bármely polgára, a köztörvények határozatainak van alárendelve, minél-

Természetráji gyűjteménytár.

fogva az illetékes közhatóságok rendelkezései- és intézkedéseinek magukat alávetni s azok végrehajtó közegeit illő tiszteletben tartani kötelesek.

Az akadémia elvárja, hogy minden hallgatója minden körülmények között művelt, ildomos, hazafias és erkölcsös magatartást tanúsít s oly tettek elkövetését szorgosan kerüli, melyek úgy saját személyére, valamint az akadémia jó hírnevére árnyékot vethetnének.

A hallgatóság az akadémia igazgatója, tanárai s egyéb tisztviselői iránt illő tisztelettel viseltetni, utasításainak megfelelni tartozik, azok iránti tiszteletlenség vagy éppen sértő s ellenszegülő magaviselet a legszigorúbb megtörlést vonja maga után. Nemkülönben illedelmes viselettel tartoznak a hallgatók azon akadémiai közegek iránt is, kik az igazgatóság nevében vagy megbízásából járnak el.

Az akadémia falain kívül elkövetett rend- és csendháborítási esetek, valamint a köztörvényekkel, vagy a város polgárait kötelező szabályrendeletekkel ellentétben levő cselekedetek elintézése az erre illetékes hatóság elé tartozik ugyan, ilyenekért azonban a hallgatók az akadémia igazgatósága részéről is felelőségre vonathatnak.

Kötelesek a hallgatók mindenkor és mindenütt oly magatartást tanúsítani, mely művelt egyénektől megkövetelhető s hogy a helyi rendőri szabályzathoz alkalmazkodva, azt tiszteletben tartsák, mert a bekövetkezhető rendőri megfenyítéstől eltekintve, nyilvános helyeken tanúsított botrányos magaviselet, a város lakói nyugalmanak éjjel való zavarása, botrányt keltő csoportosulás, más tulajdonának megkárosítása, szemérmes sértő magaviselet, rendőri közegek ellen kötelességük teljesítése közben tanúsított illetlen fellépés vagy ellenszegülés stb. az akadémiai hatóság elbírálása alá is tartoznak.

Egymás között a hallgatók illedelmes, békés és kartársias magatartást tanúsítani és minden vallást tiszteletben tartani kötelesek.

Azon esetben, ha olynemű összekoccanás fordulna elő, melyet az illetők békésen ki nem egyenlíthetnek, az igazgatóság közbenjárása veendő igénybe, mely saját hatáskörében, vagy a tanári szék közbejöttével fog igazságot szolgáltatni.

Oly hallgatók, kik társaikra bármely irányban káros befolyást gyakorolnak, nevezetesen: izgatók, adósságcsinálók, iszákosak,

hazárdkártyások, kötekedők, vagy kik az előadások és gyakorlatok látogatásában hanyagok, továbbá botrányt okozó erkölcs-telen életet élnek vagy közbotrányt követtek el és az akadémia szabályzatait következetesen nem tartják be és kik egyébként méltatlanoknak mutatkoznak arra, hogy továbbra is az akadémia kötelékében maradjanak, az e részben megindított vizsgálat után, a tanári testület hozott határozata alapján, az akadémiából ideig-lenesen vagy véglegesen kizárhatók.

A tivornyázás, rend- és csendháborítás, hazárdjáték, köny-nyelmű adósságcsinálás stb. tiltva vannak.

A hallgatóknak jövedelmükhöz mért takarékossgot kell gyakorolniok s kötelességük szállást és élelmezést adóik, vala-mint egyéb szükségleteiket szolgáltató iparosok irányában tarto-zásaikat kellő időben kiegyenlíteni.

A hallgatók csak a kormány által jóváhagyott alapszabályok alapján alakíthatnak közművelődési, jótékonyági vagy egyéb társas célokra egyesületeket; ezek keretén kívül testületeket illető ténykedéseket nem gyakorolhatnak.

Az akadémiai hallgatóság a rend-, fegyelmi- és szervezeti szabályokban körülírt jogokon kívül más jogokat nem igényelhet és nem gyakorolhat, politikai ténykedést nem űzhet.

A hallgatók körében alakított egyesületek az igazgató és tanártestület felügyelete alatt állanak.

Az alakítandó egyesületek alapszabályai a tanártestületnek bemutatandók, mely azokat véleménye kíséretében felsőbb helyre jóváhagyás végett felterjeszti, esetleg a jóváhagyás megtagadását javasolja.

Amennyiben valamely egyesület az alapszabályaiban kör-vonalozott működési körét túllépné, vagy a gondjaira bízott vagyronról számadást nem adna, vagy általában az akadémia rendjét sértő működést fejtene ki, az igazgatónak jogában áll az egyesület működését felfüggeszteni addig is, míg a tanártestület hozzájárulásával teendő felterjesztésére, a felső hatóság végérvé-nyesen intézkedik.

Az ifjúsági egyletek felfolyamodási hatóságait képezik az egyes tagok sérelmei esetében: 1-ső fokban az egylet közgyűlése, 2-dik fokban az akadémiai tanári testület, 3-ad fokban a minisz-terium az akadémiai igazgatóság útján.

A hallgatóság érdekeit érintő ügyekben a hallgatóság az akadémia helyiségeiben alkalmilag gyűléseket csak akkor tarthat,

Növénytani gyűjteménytár és gombagyűjtemény.

ha erre az igazgató, a gyűlés tárgyának bejelentése alapján, az engedélyt megadja.

Az igazgató, vagy az őt képviselő tanár a hallgatók gyűlésén megjelenhetik és amennyiben a gyűlés az akadémia szabályaitól vagy a kitűzött tárgytól eltér, a gyűlésezőket meginthei, esetleg a gyűlést feloszlathatja.

A hallgatók gyűlésein csak az akadémia tanárai és hallgatói vehetnek részt.

A gyűlés rendezői az akadémiai hatóság irányában egyetemlegesen felelősek a rend megóvásáért és az akadémiai szabályok betartásáért.

Az ifjúság által rendezett multságokhoz, felvonulásokhoz és ünnepélyekhez, amennyiben azok nyilvános helyen tartatnak, nemcsak a rendőri hatóság engedelmé, hanem az akadémia igazgatójának előleges beleegyezése is szükséges; eme feltételek pontos betartásáért a rendezők együttesen felelősek.

Jogában áll az igazgatónak ily multság megtartását, illetőleg ilyenek rendezésében való részvételt eltiltani.

Az igazgató a hallgatóságot érdeklő rendeleteket és közleményeket a hivatalos hirdetőtáblán teszi közzé.

Minden hallgató beiratkozása alkalmával személyazonosságának kimutatása céljából „igazolójegyet“ kap, melyet mindig magával hordani s előforduló esetben az erre hivatott szolgálatban levő rendőri közegnek felmutatni és kívánatra átszolgáltatni köteles.

Az igazolójegy netaláni elvesztése az akadémia igazgatóságának bejelentendő, mely az akadémia segélyző-egylete javára beszédendő 2 pengő díj fejében új igazolójegyet szolgáltat ki.

Az akadémia igazgatóságának jogában áll, a hallgatóság fegyelmének fenntartása érdekében, a körülményekhez képest szükséges eljárást követni, mindazáltal különösebben megindítja a fegyelmi eljárást:

1. ha a rendőri hatóság, vagy a bíróság valamely hallgató ellen feljelentést tett, vagy a köztörvények szerinti elítéltetését bejelentette;

2. ha valamely hallgató az akadémia hírnevére vagy társaira káros befolyást gyakorol; és végül

3. ha valamely hallgató az akadémia tan- és tisztiszemélyzetének valamely tagja ellen sértést követ el.

A kihágás vagy vétség minőségét, valamint az alkalmazandó büntetés fokozatát az igazgató, illetőleg a tanári szék állapítja meg, s ha a hallgató a hozott ítélet következtében leckekönyvben megrovást kap, ez ott röviden indokoltatik. A büntetések, melyes valamely kihágás vagy vétség elkövetőjére kiszabhatók, a következők:

Első fokozat. 1. Figyelmeztetés vagy megrovás négy szem között azon tanár által, ki valamely kihágás szemtanuja volt.

2. Figyelmeztetés vagy megrovás az igazgató által, a kihágásról szerzett tudomás alapján.

3. Megfeddés a tanári szék előtt.

4. A tanári szék által kimondott tanács az eltávozásra. (Consilium abeundi.)

5. Ösztöndíjas vagy pedig egyéb kedvezményt élvező hallgatókra nézve az ösztöndíj, illetőleg az élvezett kedvezmény ideiglenes betiltása vagy annak teljes megszüntetése.

Második fokozat. 6. Ideiglenes kitiltás az akadémiából.

7. Kizárás az akadémiából mindenkorra.

8. Végleges kitiltás valamennyi hazai akadémiából.

Az ideiglenesen kitiltott hallgató ugyanazon tanévben más akadémiára fel nem vehető. Ily tárgyú kérvények a földművelési miniszterhez fel sem terjeszthetők. A kizárásról az összes akadémiák értesíttetnek, nehogy esetleg tévedésből bármelyik akadémia a véglegesen kitiltottat bármikor is újra felvegye.

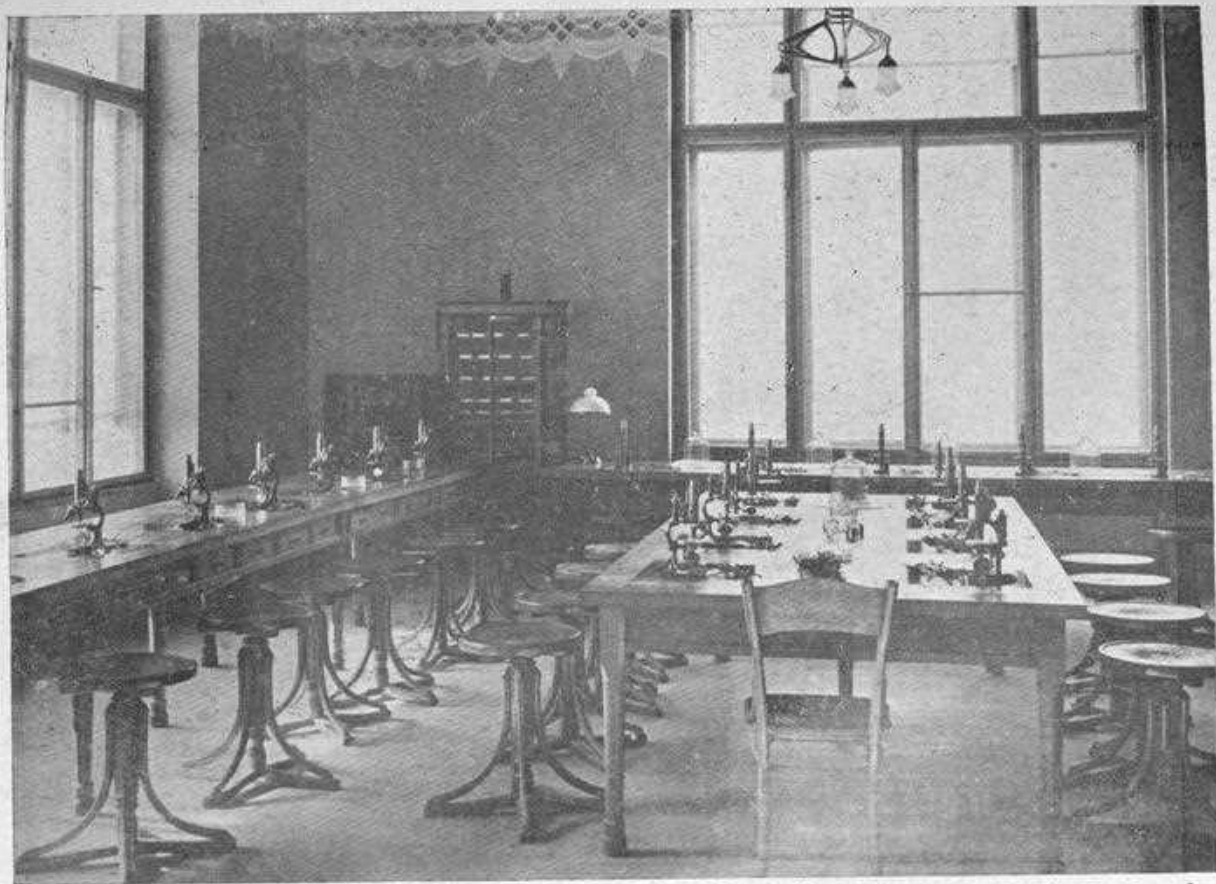
A büntetések a kihágás vagy vétség minőségéhez képest szabandók ki s esetleg nemcsak egyenkint, hanem egyesítve is alkalmazhatók.

A megrovás kitételét a leckekönyvben, valamint a büntetés kihirdetését az akadémia fekete tábláján mindenkor külön határozza el a tanári szék, s ez olyankor jön alkalmazásba, mikor súlyosbító körülmények forognak fenn.

Előzetesen előfordult kisebb fokú büntetés újabb kihágás vagy vétség felmerülése esetén súlyosbító körülménynek számítható be. Ellenszegülés a kiszabott büntetés ellen, kizárást von maga után.

A tanári szék által hozott ítéletek haladéktalanul jogerőre emelkednek és végrehajtandók.

Oly hallgató, aki a tanári szék határozatával ösztöndíját veszítette, vagy az összes hazai akadémiákból kitiltatott, a bün-

Az akadémiai hallgatóság górcsővező terme.

tetés enyhítéseért az illető akadémia igazgatósága útján a m. kir. földművelésügyi miniszterhez folyamodhat.

Abban az esetben, ha valamely hallgató a tanári szék határozatából büntetésben részesült, erről a szülők vagy gyámok az igazgatóság részéről hivatalosan értesítendőek, a kizárást pedig az igazgatóság azonfelül hivatalból a rendőri hatóságnak is bejelenti.

Minden egyéb, a fegyelmi szabályokban meg nem határozott esetekben a tanári szék belátása szerint határoz és intézkedik.

Bizonyítványmásodlatok.

Az akadémia csupá *eredeti bizonyítványokat* vagy *bizonyítványmásodlatokat* (másodpéldányokat, duplikátumokat) szolgáltat ki. Ez utóbbiakat csak az eredeti bizonyítvány elvesztése esetében.

Bizonyítvány-másodpéldány' kiszolgáltatása mindenkor az akadémia igazgatóságához intézett indokolt és szabályszerű folyamodvány útján kérelmezendő.

Az igazgatóság azonban a másodlat kiadását csakis abban az esetben eszközölheti, ha a folyamodó igazolja, hogy az eredeti oklevélnek elvesztését legalább hat héttel a kérvény beadása előtt a „Budapesti Közlöny“ című hivatalos lapban háromszor közzétette.

A hirdetményt tartalmazó lappéldányok, annak megemlítése mellett, hogy az elveszett eredeti bizonyítvány a hirdetések után sem került elő, a benyújtandó folyamodványhoz csatolandók.

Az elveszett leckekönyv vagy annak egyes lapjaira vonatkozó másodlat kiszolgáltatására nézve ugyancsak a fenti határozatok mérvadóak.

Addig pedig, míg a másodlat kiállítása iránt való eljárás folyamatban van, nehogy az illető ezen hosszabb eljárásból hátrányt szenvedjen, egy évi érvényességgel bíró „Ideiglenes bizonylatot“ kaphat, amelyet azonban a hivatalos másodlat kiállításakor az akadémia igazgatóságához vissza kell küldeni. (Földművelésügyi m. kir. minisztériumnak bejelentendő és a „Földművelési Értesítő“-ben mindenkor közzéteendő.)

Külföldi egyetemeken és főiskolákon szerzett gazdasági oklevelek honosítása (nosztrifikálás).

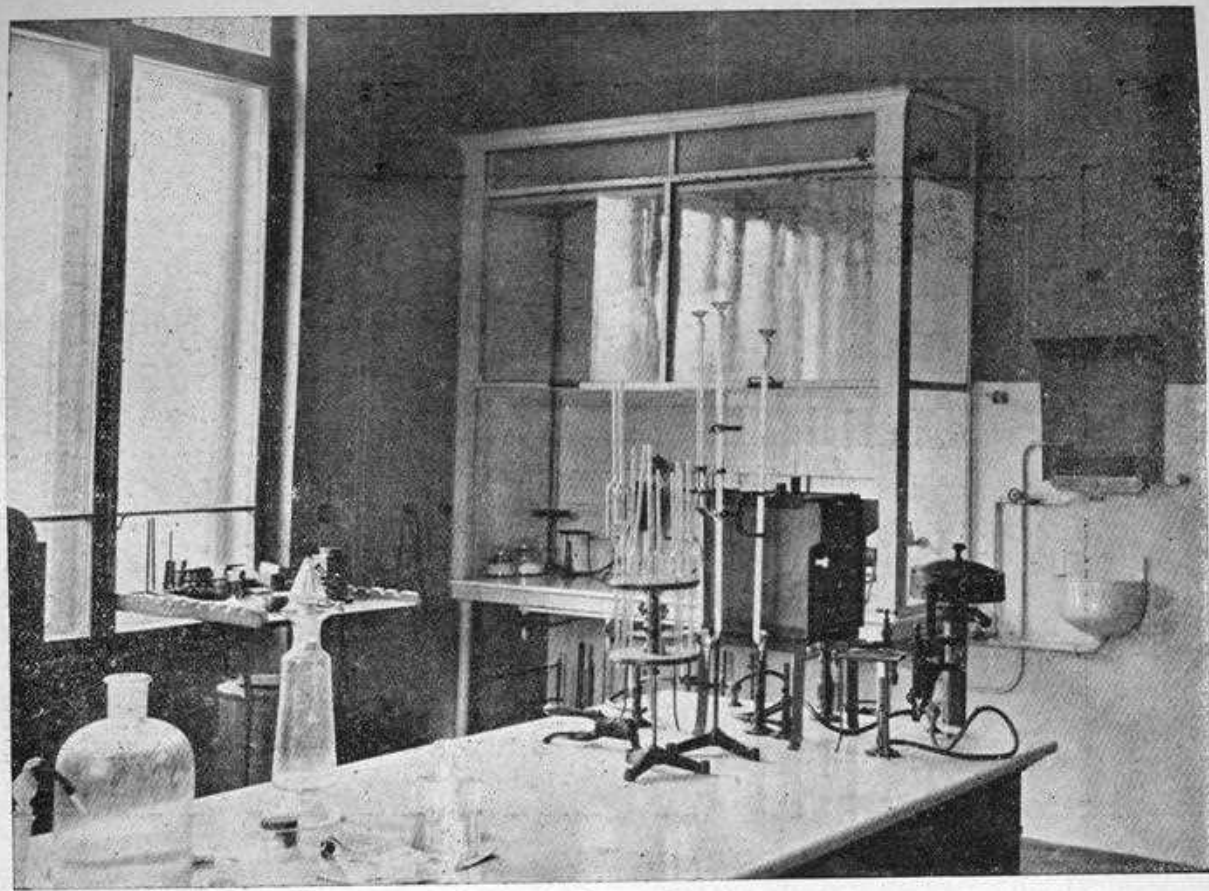
A külföldi gazdasági főiskolákon szerzett gazdasági oklevelek honosításáért a gazdasági akadémia igazgatóságához kell folyamodni és az eredeti oklevelet s azon intézmények szervezeti, tanulmányi, rend- és vizsgaszabályzatát, amelyekben a kérelmező gazdasági tanulmányait végezte, a folyamodáshoz kell csatolni. Előleges tájékoztatásul megjegyeztetik, hogy csak olyan külföldi gazdasági főiskolák, egyetemi gazd. fakultások és akadémiák oklevelei és végbizonyítványai kerülhetnek az akadémiai igazgatóság elé honosítás végett, amely oklevelek és végbizonyítványok mindazoknak a tantárgyaknak a hallgatását és — habár az illető külföldi intézmény szabályzatának megfelelően egyes szakmacsoportnál összevontan is — letett vizsgálatait tanusítják, amely tantárgyak a magyaróvári akadémián előadatnak, s amelyekből vizsgálatok tartatnak. Vizsgát kell tenni minden körülmények között a magyar gazdasági jogismeretből; más tantárgyakból pedig abban az esetben, ha azokból az illető külföldön nem tett vizsgát. Minden külföldi oklevél csak akkor honosítható, ha tulajdonosa azzal az előképzettséggel bír, amely a gazd. akadémiák fölvételénél megkívánatik; továbbá, ha az oklevél megszerzése annyi idejébe került a tulajdonosnak, mintha hazai akadémiánál szerezte volna meg azt (3 év). Két év után nyert oklevélnél egy év hazai akadémián pótlendő.

A honosítás záradéka magára az eredeti oklevélre vezettetik s annak megtörténte és a bevezetés anyakönyvi száma a földmívelésügyi m. kir. miniszternek bejelentetik.

Az oklevél honosításának díja 100 pengő, azonkívül fizetendő 1 pengő 60 fillér bélyegdíj és 10 pengő irodadíj.

Az akadémiával kapcsolatos konviktus.

A magyaróvári gazdasági akadémiával kapcsolatosan a hallgatóság részére 1916. évi szeptember 1-től konviktusi intézmény áll rendelkezésre, mely felett a felügyeletet az akadémia igazgatója, illetve a konviktus vezetésével megbízott tanár gyakorolja. A konviktusban lakó hallgatók a régi épület első emeletén berendezett kényelmes, világos, villanyvilágítással és örökéző kályhával ellátott 10—11 ágyas hálótermekben kapnak elhelyezést. Ezenkívül

Vegyteni tanári laboratórium.

három, két személyre berendezett lakószoba áll a hallgatóság rendelkezésére, melyet legnagyobbbrészt a III. és II. éves hallgatóság foglal már el. Úgy a hálótermek, valamint a lakószobák egyszerűen, de azért elég csinosan vannak berendezve. Minden hallgatónak puhafából készült, tölgyfaszínre fényezett ruhaszekrénye, fehérre fényezett és sodronybetétes vaságya, 3-tagú varrott, tengerifűvel töltött matráca, fehérre fényezett éjjeli szekrénye és hajlított székje van, mely tárgyakról szóló leltárat a hallgató beköltözésekor az átvétel elismeréseképen aláír és elmenetelekör hibátlanul átadni tartozik; a netalán mutatkozó hiányok és hibák az év elején befizetett biztosítékból nyernek fedezetet.

Az egyik hálóterem szomszédságában van a közös mosakodóhelyiség, továbbá a kétkádas fürdőszoba, amely a konviktusban lakó hallgatóságnak áll rendelkezésére. Nappali tartózkodásra a tantermeken, valamint a külön munkatermen kívül a közös olvasóterem szolgál, ahol az összes hazai szaklapok, több napilap és a nevezetesebb szépirodalmi lapok nyújtanak szórakozást a hallgatóságnak. Ugyancsak az ifjúsági dal- és zeneegylet által berendezett zeneterem is használható. Ilyenformán a hallgatóság szabad idejében magában az akadémiában is megtalálja a kellő szellemi szórakozást.

Az akadémiával kapcsolatos konviktusban összesen 20 hallgató helyezhető el, kik havi 4—8 pengőt fizetnek a lakás, fűtés, világítás és kiszolgálásért. A két személyre szóló lakószobát a *jobb bizonyítvánnyal rendelkezők* kedvezményképen vehetik igénybe.

A konviktusban lakó hallgatóságnak matráccon kívül ágyneműről magának kell gondoskodnia, hasonlóképen annak és egyéb fehérneműjének mosásáról is.

A szobák takarítására és fűtésére s a hallgatóság rendelkezésére külön szolgálk alkalmaztatnak.

Szegénysorsú és érdemes hallgatók a Menzán ingyen vagy félsegélyes élelmezést is élvezhetnek, ha eziránt felvételük alkalmával, illetve a kihirdetés után a *Segélyző-egylethez folyamodnak*.

A konviktus használatára vonatkozólag külön szabályok intézkednek.

Az akadémia új nagyszabású, modern konviktusának terveit a Földművelésügyi Miniszter Úr már elkészítette s az építési költségek első részletét már kiutalványozta. A konviktus építése a folyó tanévben megkezdetik s rövid idő multán minden igényt kielégítő konviktus fog a hallgatóság elhelyezésére állani.

Az akadémiai Menza.

Az akadémiának van „Menza akadémiá“-ja, amelynek ügyeit az igazgatóság vezeti. A Menzára 100 hallgatót lehet fölvenni. A föl vétel október folyamán történik. A Menza segítsége abban áll, hogy a föl vett tag havi 40 pengőért ebédet és vacsorát kap. A havi díjat a piaci árak alakulása szerint a Menza ügyvezetősége állapítja meg. A Menzán jobb módú hallgatóság is szokott étkezni, ahol tisztességes étkezésben részesül a hallgatóság.

A Menza fentartásához a Minisztérium évenként bizonyos összeggel hozzájárul, továbbá Albrecht királyi herceg Ő Fensége évenként 10 q. főző- és 10 q. kenyérlisztet adományoz a Menza fentartására.

Tájékoztató az Akadémia pénztárába fizetendő díjakról.

Első tanévben.

Október 1—14-ig:

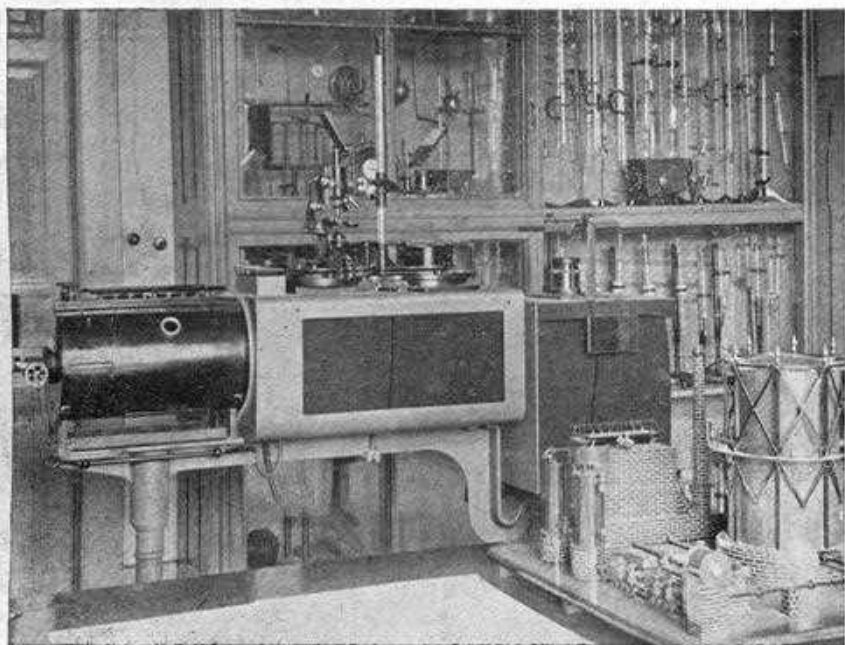
Irodadíj	2 pengő.
Beiratási díj	2 „
Tandíj (első részlete)	80 „
Vegyműhelyi díj	16 „
Biztosíték	25 „
Segélyző-egyleti díj	4 „
Olvasótermi díj	10 „
Gazdasági egyleti díj (ifjúsági)	4 „
Atlétikai klub díja	8 „
„Testnevelési alap“ díja	4 „
	<hr/>
	Összesen 155 pengő.

Március 1—14-ig:

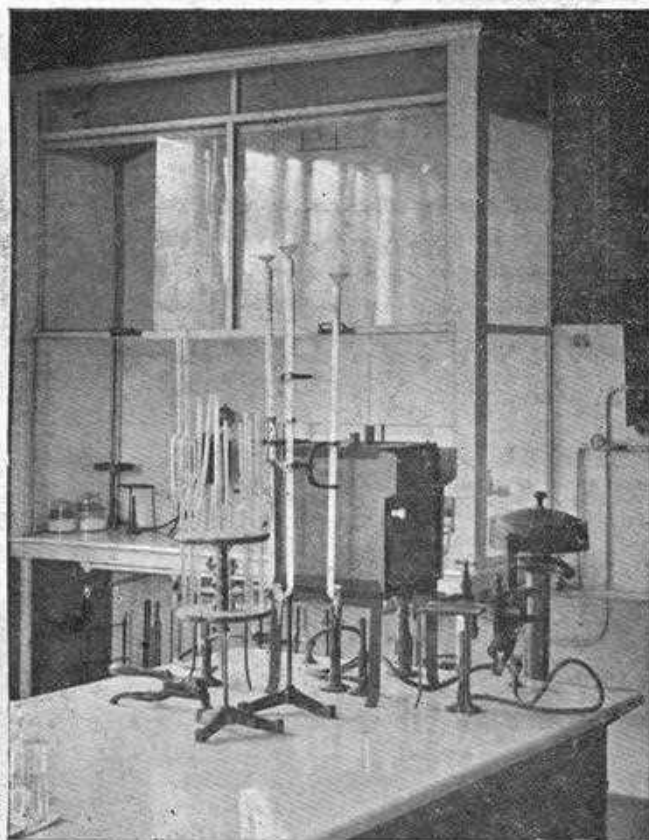
Tandíj (második részlete) 80 pengő.

Julius elején:

Alapvizsga díja	30 pengő.
Kollokviumi díjak	9 „

Vegyteni műszertár és vetítőkészülék.

Vegyteni laboratórium.

Második és harmadik tanévben.

Október 1—8-ig:

Irodadíj	2 pengő.
Beiratási díj	2 „
Tandíj (első részlete)	80 „
Biztosíték	25 „
Segélyző-egyleti díj	4 „
Olvasótermi díj	10 „
Gazdasági egyleti díj (ifjúsági)	4 „
Atlétikai club díja	8 „
„Testnevelési alap“ díja	4 „
	Összesen 139 pengő.

Március 1—14-ig:

Tandíj (második részlete)	80 pengő.
-------------------------------------	-----------

Julius elején:

Második tanévben szakvizsga díja	24 pengő.
Harmadik tanévben záróvizsga díja	30 „
Második tanévben kollokviumi díjak	18 „
Harmadik tanévben kollokviumi díjak	18 „

Az Akadémia tantárgyainak beosztása.

Első tanév.

	Nyári félév	Téli félév
Vegytan	3 óra	3 óra
Természettan	2 „	2 „
Gazdasági növénytan	4 „	4 „
Agrogeológia	2 „	2 „
Állatbonc- és élettan	2 „	2 „
	13 óra	13 óra

Általános gazdasági, kertészeti és szőlészeti	} 3 d. e.	3 d. u.
gyakorlat és gazdasági heti rendelkezés		
Vegyteni gyakorlat	} délután.	
Állatbonctani gyakorlat		
Növényteni gyakorlat		
Agrogeológiai gyakorlat		

Összevont rokontárgyak: vegytan (szerves és szervetlen vegytan), növénytan (növénybonc- és élettan, növényrendszertan, bakteriológia), természettan (erőműtan és éghajlattan).

Második tanév.

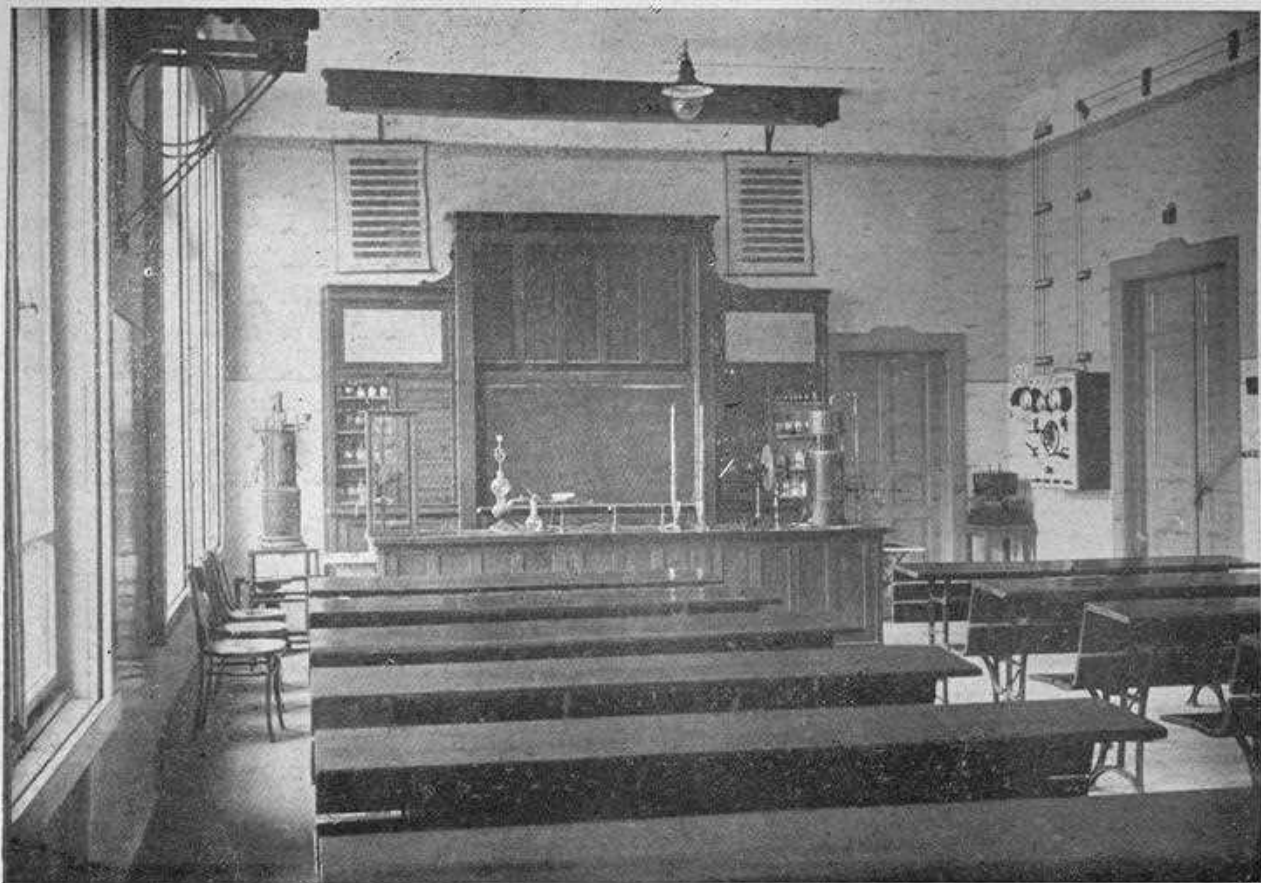
	Nyári félév	Téli félév
Növénytermesztéstan	6 óra	6 óra
Állattenyésztéstan	6 „	6 „
Tejgazdaságtan	1 „	1 „
Gazdasági gép- és eszköztan	3 „	3 „
Földmértan és rajz	1 „	1 „
Gazdasági állattan	2 „	2 „
Növénykórtan	1 „	1 „
Kertészet és szőlőműveléstan	2 „	2 „
Apró háziállatok tenyésztéstan	1 „	1 „
	23 óra	23 óra

Növénytermesztési és talajismereti gyakorlat	} délután.
Állattenyésztési és tejgazdasági gyakorlat	
Gépisme- és földmértani gyakorlat	
Növénykór- vagy állattani gyakorlat	
Kertészeti, szőlészeti, gazdasági heti szemlék, rendelkezések és gyakorlatok	

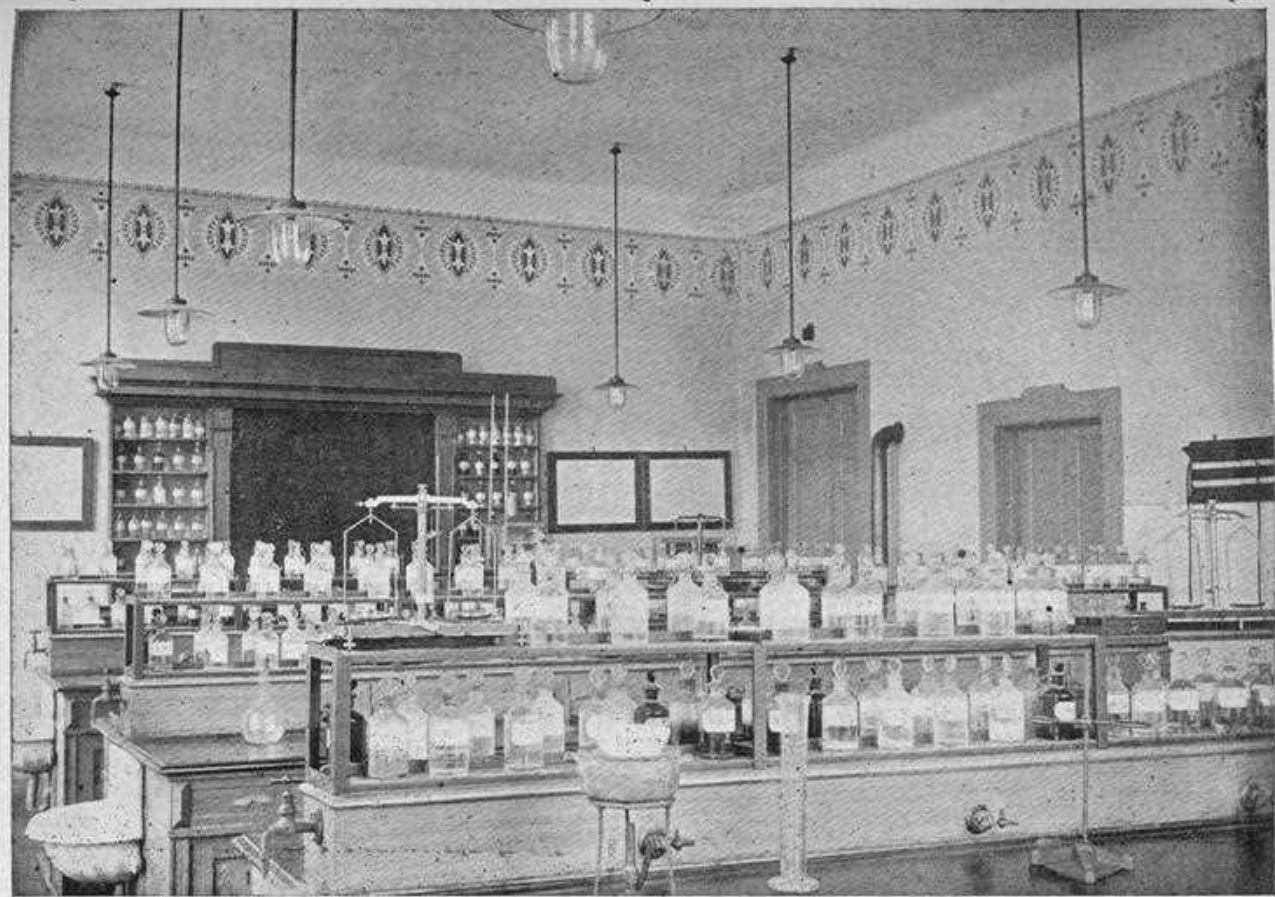
Összevont rokontárgyak: növénytermesztés (általános és részletes növénytermesztés, talajismeret, magismeret, rétművelés), állattenyésztés (általános állattenyésztés- és takarmányozástan, szarvasmarha-, ló-, sertés- és juhtenyésztés), apró háziállatok tenyésztése (baromfi-, hal-, méh- és selyemhernyó-tenyésztés).

Harmadik tanév.

	Nyári félév	Téli félév
Üzemtan	4 óra	4 óra
Közgazdaságtan	4 „	4 „
Gazdasági számvitel	3 „	3 „
Gazdasági kereskedelem	2 „	2 „
Gazdasági közigazgatástan és jogismeret	2 „	2 „
Állategészségügy és járványtan	2 „	2 „
Gazdasági technológia	3 „	3 „
Építészettan	2 „	2 „
Erdészettan	2 „	2 „
Növényneveléstan	2 „	2 „
	26 óra	26 óra

Vegyteni tanterem.

A hallgatóság vegytani laboratóriuma.

Növénytermesztési, erdészeti, állattenyésztési gyakorl.	} délután.
Állategészség- és járványtani gyakorlat	
Építészeti rajz	
Számviteli vagy becsléstani gyakorlat	
Technológiai gyakorlat	
Gazdasági hetiszemlék, rendelkezések és gyakorlatok	

Összevont rokontárgyak: üzemtan (jóságberendezés-, kezelés- és becsléstan), közgazdaságtan (agrárpolitika, gazdasági statisztika). Gazdasági közigazgatástan és jogismeret (ügyviteltan).

Testnevelési oktatás.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1926. évi december hó 23-án kelt 67.949/IX. 1. számú rendeletével elrendelte az akadémiai hallgatóság kötelező testnevelési oktatását.

Ehhez képest a nevelő testgyakorlás ezen tanévtől kezdődőleg az I. és II. évfolyamon heti 3, a III. évfolyamon pedig heti 2 órában mint kötelező tárgy az akadémiai tanrendbe felvétellett.

A testgyakorlásban minden beiratkozott rendes hallgató — tekintet nélkül életkorára — köteles résztvenni s a testgyakorlást mint tantárgyat indexébe felvenni. A testnevelési gyakorlatok alóli felmentésnek az akadémiai igazgatósághoz intézett folyamodvány alapján az akadémia orvosa által igazolt esetben van helye. A felmentés oka és időtartama az indexbe bejegyeztetik.

A testnevelési órákon való megjelenés kötelező, mely tekintetben az akadémiai szervezeti szabályzatának idevonatkozó §-ai mérvadóak.

A nevelő testgyakorlás ugyan sem kollokviumi, sem pedig vizsgatárgy, azonban a hallgató által a testgyakorlásban elért eredmény az index megfelelő rovatában feljegyeztetik. A hallgató magatartása szerint „kiválóan fegyelmezett“, „fegyelmezett“ és „fegyelmezetlen“ jegyek alkalmazhatnak.

Szünidők.

Az előadások és gyakorlatok tartása szünetel: *vasár- és ünnepnapokon* kívül *karácsonykor*, december 22-től január 7-ig bezárólag; *húsvétkor*, virágvasárnaptól ünnep után szerdáig bezárólag, tehát összesen tizenegy napig és *pünkösdtől* keddig bezárólag, azaz négy napig, továbbá március 15-én, amikor a hallgatóság ünnepélyt rendez.

A nagy szünet *Julius* végétől *szeptember* 30-ig terjed.

Ősztöndíjak és segélyek.

Az akadémián *nyolc állami ösztöndíj* van rendszeresítve, amelyeknek összegét a m. kir. földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Ezen ösztöndíjakat a tanári szék ajánlatára a m. kir. földművelésügyi miniszter egy-egy tanév tartamára adományozza. Ily ösztöndíj elnyerésére csak oly rendes hallgatónak van kilátása, aki vagyontalanságának kimutatása mellett példás magaviselet, kiváló szorgalom, valamint jó előmenetel által tűnik ki. Az állami ösztöndíjakon kívül különösebben méltánylást érdemlő esetekben még államsegélyek nyerhetők.

Az 1884-ben végzett akadémiai hallgatók 40 éves találkozásuk alkalmával 28 millió koronás alapítványt tettek le a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, amelynek évi kamatait az akadémia tanári testülete itéli oda arra érdemes egy vagy két hallgatónak.

Tanulmányi kirándulások.

Az oktatás kiegészítésül, abból a célból, hogy a hallgatóknak szakszerű vezetése mellett tapasztalások szerzésére bővebb alkalom nyújtassék, az akadémia igazgatósága vagy az illető szaktanárok részéről évenként nagyobb tanulmányi kirándulások is rendeztetnek.

A kirándulásokkal járó költségeket, amelyek mérsékelt voltáról az akadémia tőle telhetőleg gondoskodik és amelyek esetről-esetre állapíttatnak meg, az azokon résztvevő hallgatók viselik.

A tanulmányi szabályzat értelmében az évenként megtartani szokott nagy tanulmányi kiránduláson minden III. éves hallgató résztvenni tartozik. Ezen tanulmányi kirándulások között mint a hallgatóság gyakorlati kiképzésébe beillesztett évenként állandóan megtartott kirándulások szerepelnek a magyaróvári főhercegi uradalom körülfekvő és helybeli majorjaiba, gazdaságaiba, tehenészetébe, sajtgyarába, sörgyarába, műmalmaiba és villamos-telepeire rendezett gazdasági gyakorlatok, továbbá a szomszédos gróf Wenckheim mosonszentmiklósi és gróf Khuen-Héderváry Károly hédervári uradalmaiba, szeszgyáraiba, sertés- és marhahízlaló telepeire és a szomszédos Levél, Mosonszolnok, Mosonszentpéter községek Ujhelyi Imre egykori akadémiai igazgató által létesített tejszövetkezetébe rendezett kirándulások.

**Az Akadémia III-ad éves hallgatóságának tanulmányi kirándulása
1926 június hó 6-án a magyaróvári főhercegi uradalom hansági
villamos erőműtelepére. A társaság közepén a vendéglátó Albrecht
királyi herceg Ő Fensége foglal helyet.**

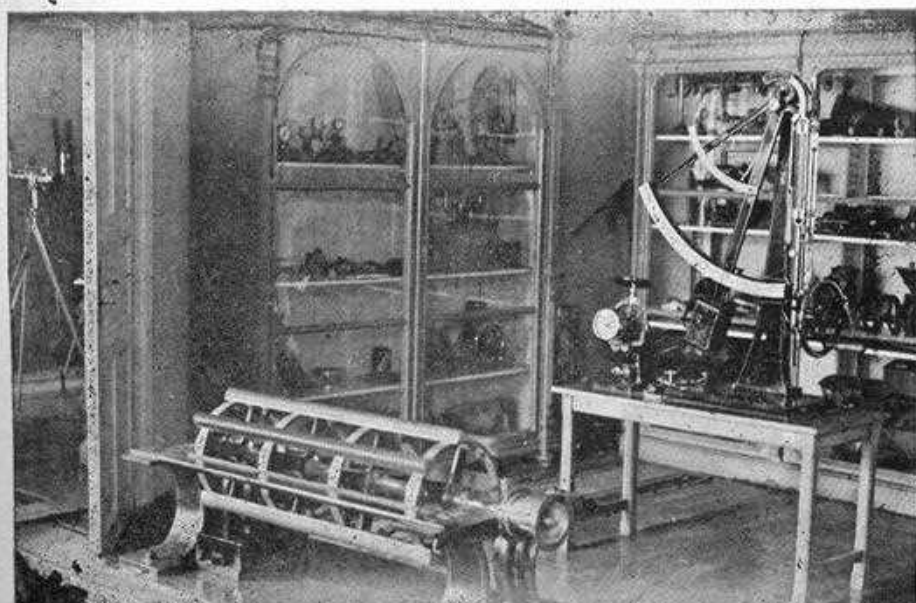
**Az Akadémia III-ad éves hallgatóságának tanulmányi kirándulása
gróf Wenckheim Pál mosonszentmiklósi uradalmába
1926 május hó 27-én.**

A műszaki tanszék tanári szobája.

A műszaki tanszék folyosója.

Részlet a műszaki tanszék gyűjteménytárából.

Az Akadémia könyvtárai és olvasótermei.

Az akadémiának a tanári testület és a hallgatóság tudományos önképzésének szolgálatára gazdag könyvtárak és olvasótermek állanak rendelkezésére és pedig minden tanszéknek kézi könyvtárán kívül a „Tudományos könyvtár” és az ifjúsági „Kazinczy-könyvtár”, utóbbi szépirodalmi műveket is tartalmaz.

Az akadémia tudományos könyvtárának jelenlegi könyvállománya 10.668 mű 18.970 kötetben.

A tanári olvasóterem részére előfizetett szaklapok és folyóiratok a következők:

A) *Magyar nyelvűek:* Állategészségügy, Állatorvosi Közlöny, Állatorvosi Lapok, Állattenyésztők Lapja, Biztosítási és Közgazdasági Lapok, Borászati Lapok, Erdészeti Lapok, Georgikon, Köztelek, Magyar Gazdák Szemléje, Magyar Közigazgatás, Magyar Statisztikai Szemle, Magyar Szesztermelő, Mezőgazdaság és Kertészet, Mezőgazdasági Technika, Mezőgazdasági Üzemtani Közlemények, Növényvédelem, Tejgazdasági Szemle.

B) *Idegen nyelvűek:* Anzeiger für Schädlingkunde, Biedermann's Centralblatt für Agrikulturchemie, Botanisches Centralblatt, Centralblatt für Bakteriologie. II. Abt., Chemie der Zelle und Gewebe, Deutsche Landwirtschaftliche Presse, Deutsche Tierärztliche Wochenschrift, Fortschritte der Landwirtschaft, Illustrierte Landwirtschaftliche Zeitung, Landwirtschaftliche Jahrbücher, Die Landwirtschaftliche Versuchs-Stationen, Milchwirtschaftliches Centralblatt, Pflanzenbau, Physikalische Zeitschrift, Die Technik in der Landwirtschaft, Die Umschau, Zeitschrift für Botanik, Zeitschrift für Pflanzenkrankheiten, Zeitschrift für Pflanzenernährung, Düngung und Bodenkunde, Zeitschrift für Pflanzenzüchtung, Zeitschrift für Fleisch- und Milchhygiene, Zeitschrift für Spiritusindustrie.

Az ifjúsági „Kazinczy-könyvtárnak” könyvállománya: 3470 mű 3723 kötetben.

Az ifjúsági olvasóterem részére előfizetett lapok és folyóiratok címei a következők:

Köztelek, Deutsche Landwirtschaftliche Presse, Állattenyésztők Lapja, Tejgazdasági Szemle, Mezőgazdaság és Kert, Georgikon, Falú, Növényvédelem, Mezőgazdasági Technika, Napkelet, Új Élet, Új Idők, Élet, A cél, Teleia, Nemzeti Ujság, Új Nemzedék, Magyarság, Nyugati Hírlap, Képes Krónika, Nemzeti Sport.

TANFOLYAMOK.

Felsőbb tejjgazdasági és tejipari szaktanfolyam a Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia és a M. Kir. Tejkisérletli Állomással kapcsolatosan.

A m. kir. Földmívelésügyi Miniszter Úr 1926. évi június hó 9-én kelt 37.385/IX. 1. számú rendelete alapján a felsőbb tejjgazdasági és tejipari szaktanfolyam az 1926/27. évvel kezdődőleg Magyaróvárrott a Gazdasági Akadémián tartatik.

A tanfolyam célja: magas színvonalon a tejjgazdasági és tejipari elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására módot adni.

Nevezetesen:

1. tejjgazdasági intézőket (nagybirtokon a tejtermelés és tejipar szervezésére és vezetésére alkalmas egyének);
2. tejjgazdasági tanácsadókat, felügyelőket (állami, városi, községi, mezőgazdasági érdekképviseleti és társulati szervek a tejjgazdaság szolgálatában);
3. a tejjgazdaságtan leendő tanárait, tanítóit, oktatóit és kísérletügyi szaktisztviselőket stb.;
4. tejipari, szövetekezeti vagy kereskedelmi vállalkozások leendő vezetőit, tisztviselőit, alkalmazottait;
5. szarvasmarhatenyésztési egyesületek, tejelést ellenőrző egyesületek vezetőit;
6. tejiparosokat, kik a tejfeldolgozó ipart önállóan kereseti forrásként folytatják, képezni.

A tanfolyamra rendes hallgatóul felvétetnek:

- a) a magyaróvári gazdasági akadémia III. éves hallgatói;
- b) okleveles gazdák;
- c) okleveles vegyészmérnökök;
- d) okleveles állatorvosok;
- e) ha férőhely van, olyan egyének is felvehetők, kik legalább középiskolai érettségivel, vagy ezzel azonos előképzettséggel rendelkeznek. Ezen utóbbiakról azonban hat havi előzetes

[Az akadémiai Menza ifjúsági étterme.

tejgazdasági, illetve tejipari gyakorlat kivántatik meg. Rendkívüli és vendéghallgatói minőség nincs.

A tanfolyam minden év november 2-ától a következő év május 31-ig tart. A tanítás a gazdasági akadémia III. tanévének első és második felével párhuzamosan annak órarendjébe beilleszkedve folyik. A záróvizsgák május végén tartatnak.

A hallgatók tandíj fejében egész tanévre 41 pengőt, laboratóriumi és üzemi díj fejében pedig egész évre 6:80—6:80 pengőt tartoznak fizetni a beiratkozás alkalmával a gazdasági akadémia pénztárába, amely ezeknek ellenében kiszolgáltatja a tanfolyam hallgatójának igazolványul is szolgáló „Látogatójegyet”. A beiratás díja 2:72 pengő.

A tandíj és laboratóriumi díj nem engedhető el. Addig, míg a tanfolyam megfelelő alapítványokkal, ösztöndíjakkal nem rendelkezik, a tanfolyam igazgatósága, illetve előadói testülete tehetőséges, szegénysorsú hallgatók felvételét hazai tejgazdasági vállalatok által nyújtott segély útján kívánja lehetővé tenni, ha az érdekelt ezirányú kérvényét legalább egy hónappal a tanfolyam megkezdése előtt benyújtja.

A felvétel személyes jelentkezés útján, az előzetes havi gyakorlatot végzőknél pedig úgy történik, hogy a tanfolyamra jelentkező köteles a tanfolyam igazgatóságának bejelenteni, hogy az előzetes gyakorlatot mettől meddig s hol kívánja lefolytatni? Ha a bejelentés a gyakorlati foglalkoztatás szempontjából megfelelő, a tanfolyam igazgatósága az illetőt anyakönyvezi s működését személyesen, vagy megbízottja útján esetről-esetre ellenőrzi.

Meg nem felelő gyakorlati munkálkodás a tanfolyamra való felvételt kizárja.

A felvételre jelentkezők, amennyiben gazdasági akadémiai hallgatók, lecke-könyvükkel, a más előképzettségük pedig az előképzettséget igazoló, továbbá születési és erkölcsi bizonyítvánnyal tartoznak beiratkozás céljából október 8—10-ike között a tanfolyam igazgatóságánál személyesen jelentkezni. Az előzetes gyakorlatot végzők a beiratkozás alkalmával kötelesek az előzetes gyakorlatot igazoló bizonyítványt is benyújtani, amely bizonyítvány az igazgatóságnál marad.

A felvétel és beiratás október 11—15-ig igazgatói, október 16—31-ig csak földmivélségi miniszteri engedéllyel lehetséges. November 1-től kezdődőleg utólagos beiratási engedély nem adatik.

A tanfolyam hallgatói elhelyezésükről és élelmezésükről maguk tartoznak gondoskodni. Ha a gazdasági akadémia konviktusában és menzájában férőhely lenne, az ezekbe való felvétel tekintetében a gazdasági akadémia igazgatósága dönt.

A tanfolyamon előadott és kötelező tantárgyak a következők:

1. „A tej és tejtermékek kémiája és fizikája“ heti 2 órában.
2. „A tej és tejtermékek mikrobiológiája“ heti 2 órában.
3. „A tejjgazdaság története, a bel- és külföld tejjgazdaságának állása és statisztikája“ heti 1 órában.
4. „Tejtechnológia“ vagyis a tej értékesítésének, tejtermékekké való feldolgozásának tana heti 2 órában.
5. „Istálló és tejüzemi higiéné“ heti 1 órában.
6. „Tejjgazdasági üzemtan, kereskedelem- és számviteltan, tejtermelés ellenőrzéstana“ heti 1 órában.
7. „Tejjgazdasági gépismeret és építészettan“ heti 1 órában.
8. „Takarmányozástan, különösen a fejőstehenek, növendékmarhák és tenyész bikák takarmányozástana“ heti 1 órában.
9. „Tejjgazdasági vonatkozású törvények, rendeletek“ ismertetése heti 1 órában.

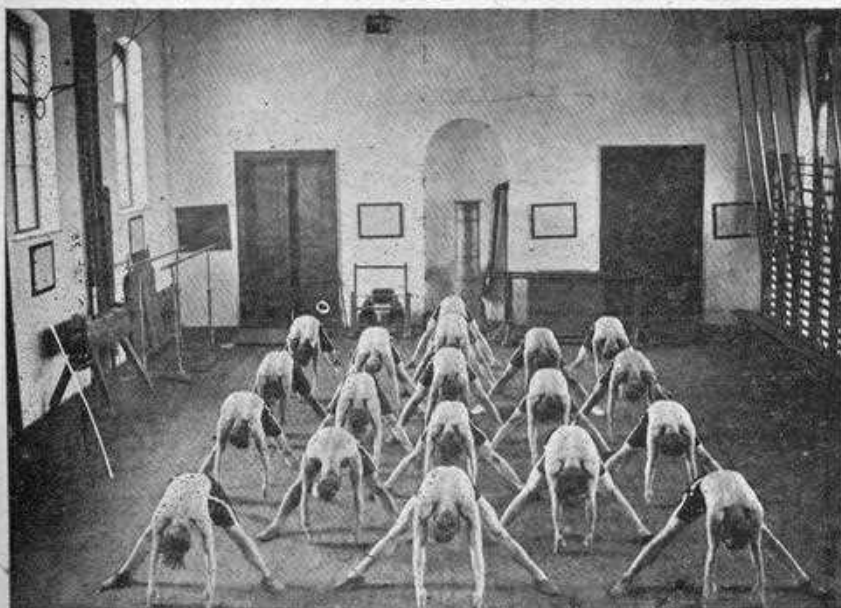
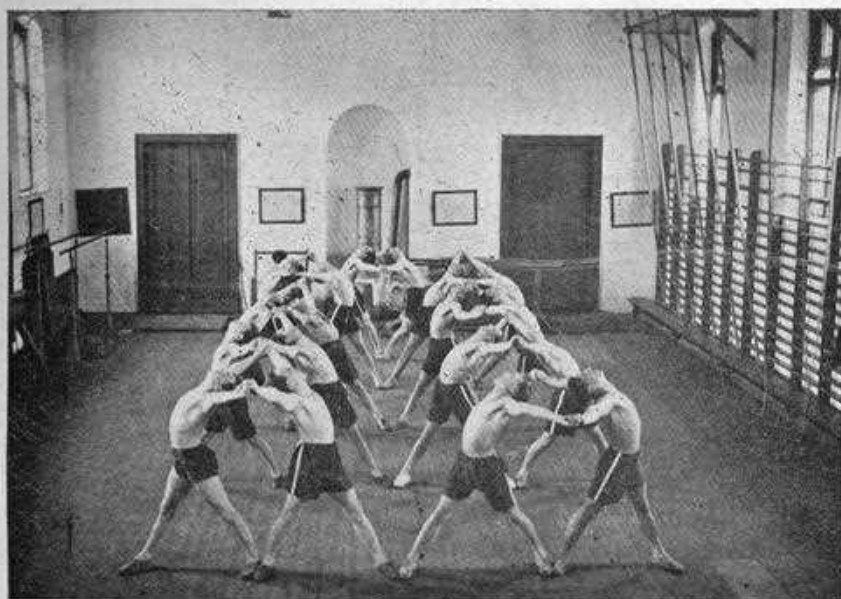
Az elméleti oktatást kiegészítik a szükséges és kötelező gyakorlatok.

A tanfolyam gazda- és állatorvos-hallgatói a tehenészeti gyakorlatok alól mentesítve vannak; az egyéb előképzettségük ezen gyakorlatukat úgy kötelesek végezni, amint azt az akadémiai hallgatók kötelesek végezni.

Azon hallgatók, akik nem akadémiai III-ad éves hallgatók, vagy nem okleveles gazdák, illetve állatorvosok, az említett tárgyakon kívül hallgatni tartoznak a „Szarvasmarha- és juhtenyésztés“ és „Takarmányozástan“. Ezen tárgyak hallgatása alól csak azon esetben adható felmentés, ha a kérvényező szabályszerűleg igazolja, hogy a tárgyakat másutt is a kívánt terjedelemben hallgatta és abból vizsgázott is.

Vizsgára csak az a hallgató bocsátható, aki a tanfolyamot, szabályszerű hallgatás után, szabályszerűen befejezte. A vizsga két részből áll:

Az I. vizsga tárgyai elméletben és gyakorlatban: „A tej és tejtermékek kémiája és fizikája“, „A tej és tejtermékek mikrobiológiája“, „A tejjgazdaság története a bel- és külföld tejjgazdaságának állása és statisztikája“ és adott esetben a „Szarvasmarha- és juhtenyésztés“ és „Takarmányozástan“.

A hallgatóság testgyakorlatai a tornateremben
Ujfaluczky József testnevelési tanár vezetésével.

A II. vizsga tárgyai ugyancsak elméletben és gyakorlatban a többi tantárgyak.

Az I. és II. vizsga között néhány nap szünet van.

A vizsgák díja tárgyanként 2.32 pengő, amelyekhez mindkét vizsga után összesen 1.16 pengő elnöki díj járul.

A vizsgálatok tartására, eredményére, az osztályzatokra stb.-re nézve a Gazdasági Akadémiák Szervezeti Szabályzatának a vizsgákra vonatkozó intézkedéseik az irányadók.

Aki a vizsgákon egy vagy több tantárgyból nem felelt meg, a sikertelen vizsga után két hónappal ismétlő vizsgára bocsátható azon tantárgyból, amelyből nem felelt meg. Ha akkor ismét nem kielégítő osztályzatot nyerne, újabb vizsgának már csak a tanfolyam ismétlése után van helye.

A vizsga sikeres letétele után a hallgató részére „Bizonyítvány” csak akkor adatik ki, ha a tanfolyam befejezése után egyhuzamban három hónapig még tejgazdasági, illetve tejipari gyakorlatot végez s ezt megfelelő bizonyítvánnyal igazolja.

A kiadandó bizonyítványban a hallgató az egyes tárgyak összevonásából számított középérték szerint „jeles eredménnyel”, „jó eredménnyel”, „kielégítő eredménnyel” képesített lehet.

A rend és fegyelem tekintetében a tejgazdasági tanfolyam hallgatóira a m. kir. Gazdasági Akadémiák rend- és fegyelmi szabályzatának vonatkozó szakaszai érvényesek.

A gyakorlati ismereteknek kellő módon és bizonyos rendszerességgel való elsajátítása céljából a tanfolyam-hallgatók a rendelkezésükre álló gyakorlatokon nemcsak mint megfigyelők vesznek részt, hanem tényleg gyakorlatilag is közreműködnek, hogy ezáltal a tejfeldolgozógépek működése, valamint a tej kezelése és a tejtermékek készítése körül bizonyos kezűgyességre is szert tegyenek, hogy ezáltal a vezetésük alá kerülő tejüzemeknél minden tekintetben a munkák irányítói lehessenek.

A tanfolyamra az 1926/27. tanévben 50 hallgató vétetett fel.

A növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése című kollégium.

A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 1926. évi július hó 10-én kelt 67.036/IX. 1. számú rendeletével elrendelte, hogy a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermelési tanszékén az 1926/27. tanévtől kezdődőleg azon II. éves gazd. akadémiai hallgatók részére, akik arra önként jelentkeznek, „A növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése” címmel külön kollégium tartassék.

Ezen tanfolyam anyaga a következő három szaktárgyra oszlik:

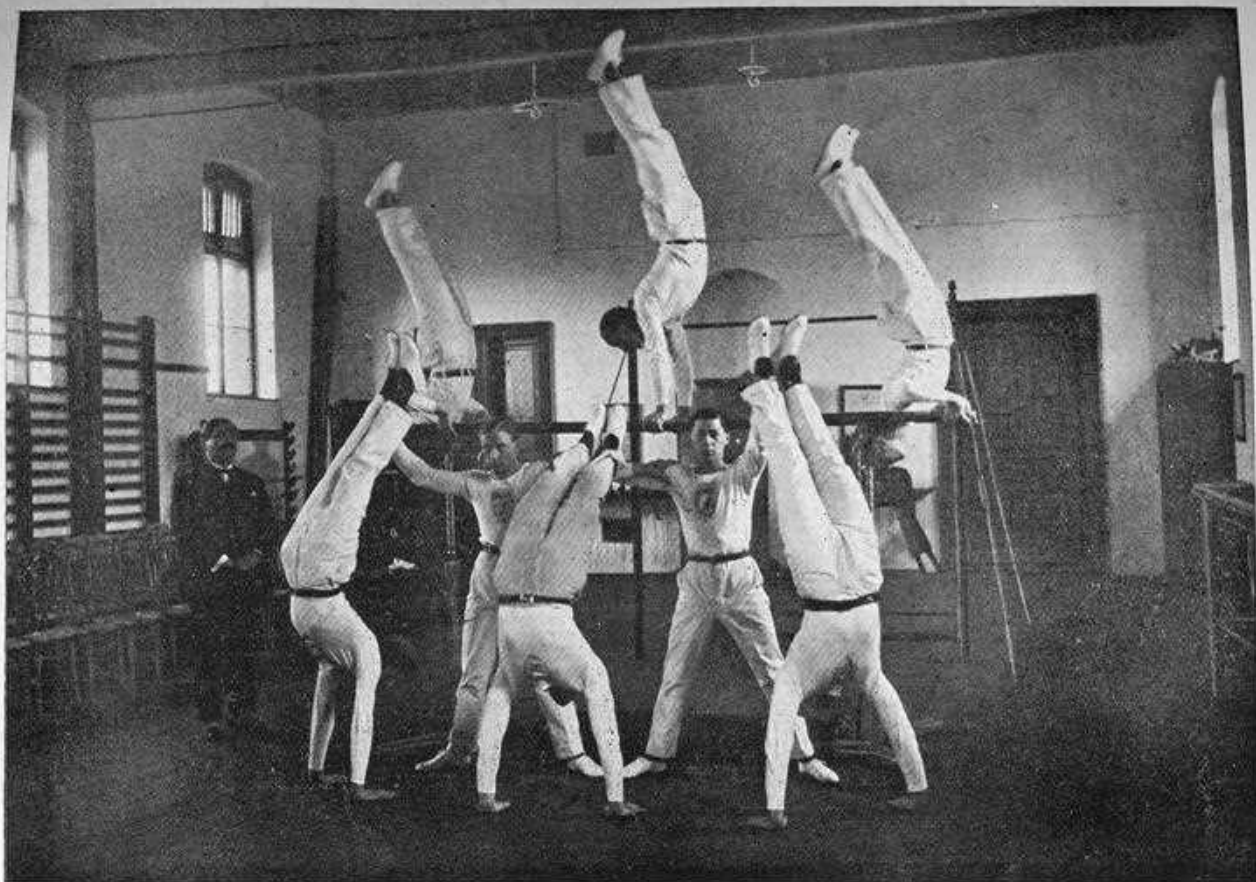
1. A növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése.
2. A növénytermelési kísérletezés technikája.
3. Szeminárium.

A kollégium a tanév folyamán november 1-től május 31-ig terjedő időben tartatik meg szaktárgyankint heti 1—1 órában.

A tanfolyam részvételi díja személyenként 4 P 80 fillér. A tanfolyam elvégzéséről annak befejezése után a résztvevőknek bizonyítvány adatik ki.

A kollégiumot dr. Bittera Miklós rendes tanár és Kolbai Károly tanársegéd tartják.

Az akadémiai hallgatók tornázása a tornacsarnokban dr. Ejury Lajos tanárelnök felügyelete alatt.

IFJÚSÁGI EGYESÜLETEK.

Az akadémia hallgatósága körében több egyesület működik, melyek egyrészt a hallgatóknak alkalmat és tért szolgáltatnak arra, hogy az egyesületi tevékenységben és kezelésben tapasztalást szerezzenek, másrészt pedig emberbaráti és képző hivatásuknál fogva az ifjúságot nemesirányú gondolkozásmódra és működésre vezérlik.

Az akadémia tanári kara a hallgatóság ebbeli törekvését támogatásban részesíti s az egyes egyesületek alapszabályaiban gondoskodik arról, hogy az akadémia igazgatója s a tanárok a gyűléseken való megjelenésük által úgy az egyesületi ügyek fejlődéséről, valamint a vagyonkezelésről is tájékozást szerezhessenek.

Az akadémián ezidőszert fennálló egyesületek a következők: 1. *Segélyező-ezylet*, 2. *Gazdasági egyesület*, 3. *Atlétikai klub*, 4. *Dal- és zeneegyesület*, 5. *Foederatio Americana* és 6. „*Turul*“ *bajtársi szövetség*.

1. Segélyező-ezylet.

Az akadémia hallgatóságának Segélyező-ezylete 1872. évi december 20-án alakult meg. Akkor az akadémia kétnyelvű volt. A Segélyező-ezyletet kizárólag a magyarajkú hallgatóság alapította.

Célja az egyesületnek: a gazdasági akadémia jó erkölcsű, jó előmenetelt tanusító, szűkös anyagi viszonyok közt levő rendes hallgatóinak anyagi segélyezése.

Az egyesület vagyona a háború előtt 48,064-60 aranykorona.

Az egyesület jelenlegi vagyona:

Kintlevő összeg . . .	644 P — f.
Bankbetét	999 „ 22 „
Pénztárban készpénz .	42 „ 34 „
Összesen	1685 P 56 f.

Törzsvagyon a m. kir. adóhivatalban letétben:

10.200 frt n. é. 4 ^o / _o -os magyar aranyjárdék-kötvény . . .	20.400 K (1914 aK)
4.000 K n. é. 6 ^o / _o m. k. korona járdék-kölcsonkötvény . .	4.000 „
10.200 frt n. é. korona járdék-kötvény	20.400 „
Arany járdék szaporulat . .	3.686 „
Összesen	48.487 K

Jövedelmi források: 1. a meglévő tőke kamatai, 2. a rendes tagok tagdíjai, 3. az akad. hallgatók által a segélyző alpra befizetett összeg, 4. a pártoló tagok befizetései, 5. az egylet által esetleg tartandó bálók stb. tisztajövedelmei s az önkéntes adományok.

A folyó tanévben kiadott segélyek: 35.000.000 K = 2840 P.

Tanárelnök dr. Marton Andor akad. rendes tanár s 1927. február 1-től dr. Bittera Miklós akad. rendes tanár, egyetemi magántanár.

Ifjúsági elnök: gróf Herberstein János, akad. III. é. hallgató.

A magyaróvári gazdasági akadémiai hallgatók gazdasági egylete.

A helybeli akadémia hallgatóinak gazdasági egyletét 1875. évben az akkori magyar és német hallgatók közösen alapították. Az egylet teljes címe: „A Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémiai Hallgatók Gazdasági Egylete“. Az egyletnek tagja minden rendes és rendkívüli akadémiai hallgató; tagdíj jelenleg 4 pengő.

Az egylet célja a tagok szakműveltségének fejlesztése s köztük a baráti viszony előmozdítása. Az egylet evégből először tudományos üléseket, ú. n. szaküléseket tart, melyben a tagok által kidolgozott értekezések olvastatnak fel, vagy egyes vita-kérdések bocsájtnak eszmecsere alá; másodsor pályatételeket tűz ki s azok megbírálása után az erre érdemesnek díjat ítél; harmadszor jótékonycélú és mulattató estélyeket is rendez.

Az akadémiai hallgatók körében 1859. évtől működő „Kazinczy-kör“ az 1906/1907. évtől kezdődőleg ezen egyletbe olvadt be.

Az akadémia igazgatósága a kör vagyonából a tanártestület hozzájárulásával 1908. évi november hó 30-án tartott ülésén egy alapítványt létesített, melynek tulajdonosa és kezelője a „Gazdasági Egylet“. Az alapítvány „Kazinczy-Könyvtár“ nevet visel, célja a magyar gazdasági szak- és szépirodalom pártolása és ezáltal az ifjúság szakműveltségének fejlesztése.

Az alapítólevelet a földművelésügyi miniszter 1909. évi április 16-án 31.029/IX. B. szám alatt jóváhagyta. A Kazinczy-kör 1885 december 7-én 25 éves fennállásának emlékére 400 koronás alapítványt is létesített, melynek 20 koronára kiegészített kamata oly helybeli gimnáziumi, nem magyar ajkú tanuló jutalmazására fordítandó, ki a magyar nyelvből mind a négy osztályon keresztül a legjobb eredményt mutatta fel.

Hasonló jutalom áll fenn a helybeli elemi iskola részére is, mint néhai sipeki Balás Árpád akadémiai igazgató alapítványának (200 K 4% járadékkötvény) kamata.

Sajnos, ezen jutalmak több év óta nem voltak kiadhatók, mert a pénz elértéktelenedése miatt a régebbi alapítványok megsemmisültek, illetve számba sem vehető csekély összegre zsugorodtak össze.

Hasonló sorsra jutott a Kazinczy-egylet vagyonából 1908-ban létesített 5000 K-ás alapítvány (melyhez a fenti Balás Árpád-féle alapítvány is tartozik), továbbá a Jattka Ferenc-féle 5000 K-ás alapítvány, az Erdélyi család ösztöndíja, a Holitscher Szigfridné-féle adomány, az egylet 8500 K-ás hadikölcsönkötvényei, ugyancsak így olvadt le pár pengő értékre az egylet rendes tartalékbetéti összege, a kirándulási, olvasótermi, tűzoltóalap és a hősök alapja. Az egylet az 1922 április 15-én elhunyt Rázsó Imre akadémiai rendes tanár emlékére a hallgatóság adakozásából „Rázsó Imre“ alapot létesített, amelynek jelenlegi vagyona 110 darab Chinoin részvény és 106 pengő készpénz. Az alap jövedelme a növénytermelésben kiváló hallgató jutalmazására fordítatik.

Az egylet könyvtárának alapját a volt Kazinczy-egylet könyvtára vetette meg, mely az 1906/7-iki akadémiai értesítő szerint 2314 kötetben 1920 irodalmi művet tartalmazott 16145/42 aranykorona értékben. A könyvtár azóta számos új munkával gyarapodott fel, melyben néhai ifj. Sporzon Pál akad. tanár hagyatéka, Holitscher Szigfridné adománya, néhai Jattka Ferenc egész szépirodalmi és gazdasági szakkönyvtára, továbbá Hetsch Gyula által 1924-ben adományozott 23 drb szakkönyv is bennfoglaltatik.

Az ifjúsági gazdasági egyesület működéséről 1918-ig a kiadott értesítők számolnak be.

Az ifjúsági gazdasági egyesület a II. Országos Gazdászkongresszust imponáló keretek között Magyaróvárott rendezte meg 1923 május hó 26., 27. és 28-án országos érdeklődés közepette.

A kongresszust május 26-án díszközgyűlés nyitotta meg, melynek fényét különösen emelte, hogy azon az ország kormányzójának képviselőjében megjelent vitéz Nagy Pál tábornok, Albrecht királyi herceg, dr. Darányi Kálmán főispán, továbbá a földművelésügyi minisztérium, társakadémiák, hatóságok, város, intézetek, mezőgazdasági kamara képviselői és kiküldöttei, az egész akadémiai tanári kar és az ifjúság teljes számban.

Az egyesület egy másik nagyjelentőségű tette volt az 1921. évi nyugatmagyarországi harcok idején az önkéntes gazdász-felkelő csapat megalakítása, amelyben 100 lelkes ifjú hősiességgel küzdött a nyugati végekért.

A főiskolai és egyetemi diákszociális mozgalmakban szintén élénk és eredményes részt vett az ifjúság, úgyszintén a MEFHOSZ budapesti kiküldöttei is többször résztvettek a helybeli ifjúsági gyűléseken.

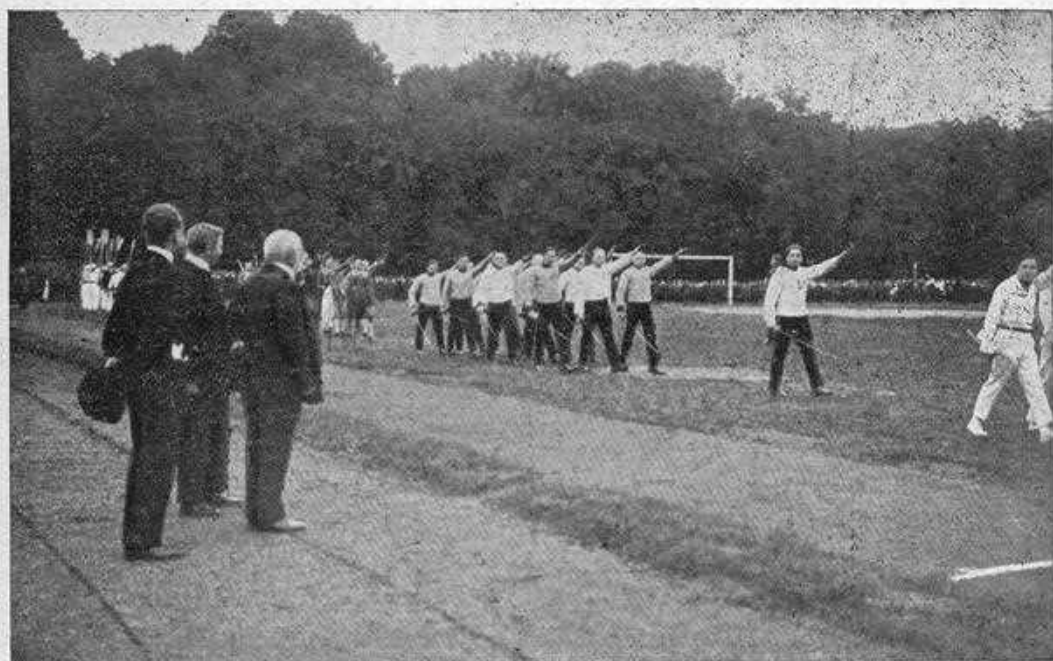
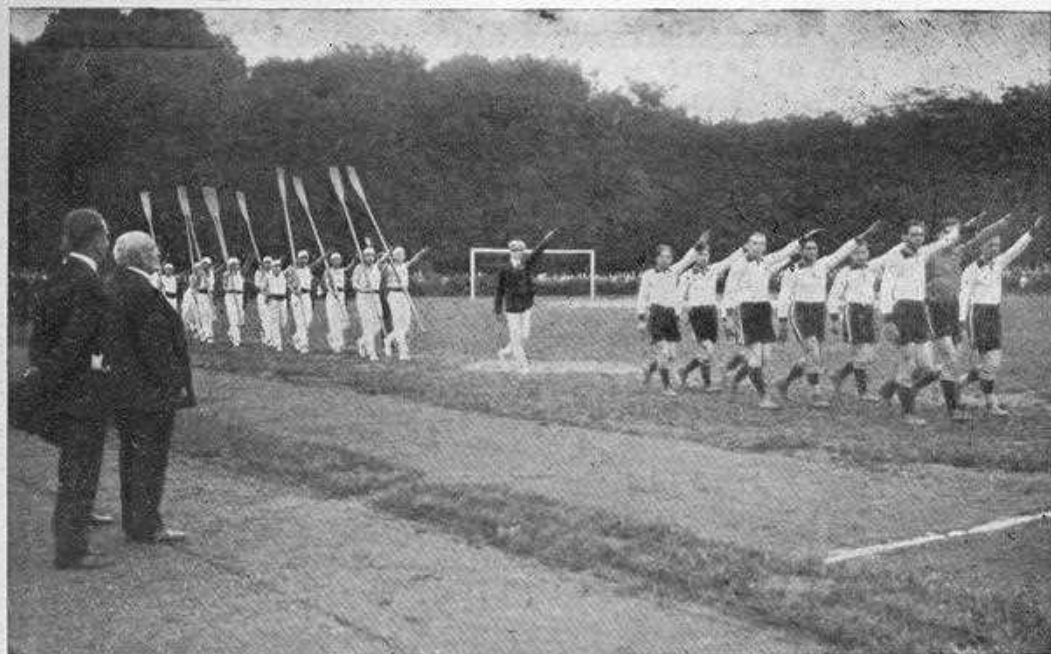
Az ifjúság képviselve volt az 1922. évi keszthelyi és az 1925. évi debreceni országos gazdászkongresszuson és imponálóan vett részt még az egész ifjúság 1926-ban Izabella főhercegnő és Frigyes királyi herceg 70. éves születésnapja alkalmából Magyaróvár város és az akadémia által rendezett ünnepélyes felvonulásokon.

Az egyesület működésének többoldalúsága szükségessé tette, hogy az egyesületen belül különböző osztályok, bizottságok állítsanak fel. Így megalakult a külügyi szakosztály, sajtóosztály, vigalmi bizottság és diáknyomorenyhítő osztály.

Az ifjúsági gazdasági egyesület ügyeit az ifjúsági elnök és a választmányi tagok intézik védnöktanár felügyelete mellett.

Ifjúsági elnökök voltak 1919/20-tól 1926/27-ig: Sükösd Gerő, Cserhádi Sándor, Bácsi László, Gévay-Wolf Aladár, dr. báró Diószeghy Ottó, Tarnóczy Andor, Bibó György, gróf Hadik Béla.

A védnöki tisztet pedig 1918/19-ben Rázsó Imre h. igazgató, 1919/26 december 18-ig Bánvárh Sándor gazd. akad. igazgató, m. kir. gazdasági főtanácsos, 1926 december 18-tól Világhy Károly rk. tanár látja el. Az egyesület tagja több társadalmi és tudományos egyesületnek, így pl. az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, a Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak.

**Frigyes kir. herceg, tábornagy előtt 1926 június 3-iki 70. évi születésnapja
alkalmával az akadémiai halgatóság sportszportjai által tartott
tisztelgő felvonulás az akadémiai sportpályán (MOGAAC).**

Az Akadémiai Atlétikai Club (MOGAAC).

Atlétikai clubunk 46 éves múltja tekinthet vissza, amennyiben az 1881-ben létesített Magyaróvári Torna- és Vívó-Clubból alakult ki. Ezen clubnak tagjai ugyanis főleg akadémikusok voltak s így 1899-ben átalakult Gazdasági Akadémiai Atlétikai Clubbá, de kebelében megtartotta a régi városi tagokat is.

1897-ben felépült a helybeli iskolák használatára a magyaróvári állami tornacsarnok, melynek költségeihez a club is hozzájárult 3000 koronával, továbbá tornaszereivényeit is átadta a csarnoknak közhasználatra. Ezen áldozatkészségért a club két teljesen új különálló öltözőt kapott állandó használatra, a tornacsarnok használatáért pedig azóta évenként bizonyos kvótát fizet, melyet a tornacsarnoki felügyelői bizottság állapít meg. Így tehát a club egy jól felszerelt tornacsarnokhoz, illetve otthonhoz jutott.

Az 1914. tanév végéig szép és sportszerű élet folyt a tornacsarnokban, azonban 1914. év őszétől megkezdődött a tornacsarnok keserves viszontagsága s az ottani működés 1922-ig lehetetlenné tétetett. 1914 őszén ugyanis minden megkérdés nélkül lengyel katonaság szállásoltatott be, melynek kivonulása után a pusztulás képe volt ott látható. Az öltöző helyiségekben az összes bútorokat tönkretették, a bőroket lefejtették a tornaszerekről, a köteleket és szíjakkat elvitték, a birkózó matracokat szétfajtották. Később a tornacsarnok hadikonyha, majd gabonarakár, majd lakás lett, míg végre a helyiségek s a kipusztított tornacsarnok rendeltetésének ismét átadatott. Így az 1922/23. tanévben ott a működés ismét megkezdődhetett. Ha a club nem vette volna gondozás alá ezen állami vagyont, ma hasznavetetlen lenne. Nagy fáradsággal és pénzáldozatok árán az ismét teljesen helyrehozott. Dr. Ejury Lajos tanárelnök a helyzetet az OTT-val megismertette s az OTT pártfogására a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1926. év őszén 90,000.000 K-át utalt ki a tornacsarnoki felügyelő-bizottságnak a csarnok rendbehozatalára. Így a tornacsarnok olyan állapotba hozott felszerelése tekintetében is, hogy sok nagyvárosi tornacsarnokot felülmúl. Hogy milyen áldásos munka volt a tornacsarnok renoválása, beigazolja már az ideai tanév, amidőn a gazdasági akadémiákon is kötelező lett a testnevelés, amely a téli idényben könnyen és a követelményeknek megfelelően bonyolítható le.

A Club fejlődése.

1911. évig az atlétikai club csak tornacsarnokkal rendelkezett. Az atlétikai, a füleslabda, valamint a gömblovészeti tréningek és versenyek a Kis-Dunához vezető út melletti réten folytak le. 1911-ben azonban az akadémiai tanári testület közbenjárásával a club kérelmére a földművelési minisztérium megengedte, hogy az akadémia gazdaságából kihalásított alkalmas területen atlétikai és football-pálya létesíttessék.

1912. év tavaszán a club saját erejéből felépítette a már meglevő pályán a clubházat, amely egy nagy öltözőből, szerkamarából, fürdőszobából és egyéb mellékhelyiségekből áll. El van látva vízvezetékekkel, elől szép verandával.

A nyári sporttelep a festői szép főhercegi parkban fekszik. Hatalmas lombfákkal van koszorúzva és szebb, ideálisabb hely sportcélokra el sem képzelhető s kiváló szakemberek is a legnagyobb elismeréssel állapítják meg, hogy ezen pályához hasonló alig-alig található.

Az atlétikai és footballpálya mellett foglal helyet az állandóan gondozott és kitűnő karban tartott tennispálya is, amely méreteinél fogva bármely nagyobb verseny rendezésére alkalmas.

Az 1919. év tavaszán a club megalakította kebelében az evezős szakosztályt s a bájos Kisduna partján csónakházat épített. Szép csónaktelepe van itt, az akadémjának elsőrangú, jókarban tartott felszereléssel és kényelmes helyiségekkel. Van egy csónakház négy öltözővel, ruhaszekrényekkel, megfelelő bútorokkal ellátva. Jelenleg az evezős szakosztály felszerelése a következő:

2 drb négyes, 1 drb tripliskuller, 1 drb peror, 2 drb dubló, 1 drb gígg, 5 drb skiff, 2 drb sandolin, 1 drb halászcsonak, 1 drb beiboot, 1 drb túrahajó, 1 drb kajak. Összesen 18 drb csónak. Legnagyobbbrészt a tagok áldozatkészsége tette lehetővé ezeknek beszerzését. A szakosztály felszerelése tehát olyan méretű, hogy egyszerre 41 működő tag indulhat.

Másrészben pedig az evezős szakosztály fejlődését több kiváló pártfogó is elősegítette; így dr. Kühne Lóránt gyáros, felsőházi tag 1919-ben egy igen értékes angol hajóval ajándékozta meg a szakosztályt. Továbbá Zmertych Iván földbirtokos, régi nagyhírű atléta gyarapította a szakosztály vagyonát egy elsőrendű skiffel. A szakosztály létesülése és kiváló működése körül

Albrecht királyi herceg átnyújtja a földmivelésügyi miniszter ezüstszerlegét a győztes hallgatónak az akadémiai sportpályán.

azonban legtöbb érdeme van dr. Ejury Lajos akad. rendes tanárnak, ki mint tanárelnök kiváló szakértelemmel és lelkesedéssel teremtette elő a szükséges anyagi eszközöket s mint a vízisport elismert elsőrangú művelője (a Balaton bajnoka) a legnagyobb szakértelemmel vezeti az akadémiai ifjúság képzését.

A club 1915-ben alakította meg kebelében a *vívó-szakosztályt*. Mióta külön szakosztályba tömörítettek a vívók, azóta indult meg ezen sportnak a fejlődése. Míg azelőtti felszerelése alig állott 8—10 kardból, pár fejevdből, jelenlegi felszerelése annyira gyarapodott, hogy egyszerre 36 vívó dolgozhatik. Kardállománya állandóan 80 darab. Minden tagnak teljes felszerelést tud adni, s a vívás november elejétől május elejéig tart.

A vívó-szakosztály sportszerű működését nagyban előmozdítja azon körülmény, hogy Germarz Viktor százados, aki a bécsujhelyi vívóakadémiát végezte s a Ludovika Akadémiának is egyik vívótanára volt, már harmadik éve nagy szaktudással vezeti a vívást. Fáradságát és eredményes munkáját egyszerűetből végzi.

A club hosszú időn át nem érezte annak szükségét, hogy külön-külön szakosztályokat létesítsen, de fokozatos fejlődése ezt a korszerű módosítást magával hozta.

A szakosztályok szerepe, hatásköre azonban az anyaegylettel: a MOGAAC-cal, mint mindent magában foglaló egységgel szemben, szabályozva van. Minden szakosztály úgy van megszervezve, hogy a clubnak harmonikus egységét egyik sem veszélyeztetheti s így az egyesületi egységes szellemnek épségben tartása, a testedzési ágak szakszerű működése és fejlődése biztosítottatik.

Túlzott szakosztályi önállóságot a club nem enged meg, nehogy elgyengülésre vezessen. Minden szakosztály — az atlétikai szakosztály kivételével — külön tagdíjakkal tartja magát fenn, mert csak megfelelő anyagi tőkével lehetnek a szakosztályok életképesek.

Minden szakosztálynak éreznie kell az összetartozandóságot s tudniok kell, hogy minden eredményt, sikert, amit elérnek vagy el fognak érni, ennek a 46 éves patinás névvel és erkölccsel bíró egyesületünknek: a MOGAAC-nak köszönhetnek és nélküle nem életképesek. Az anyaegylet szakosztályai a következők:

1. Atlétikai, 2. vívó-, 3. evezős, 4. football-, 5. tennisz-, 6. céllövő-szakosztály. Ezek közül a céllövő-szakosztály a legfiatalabb, nevezetesen 2-ik éve áll fenn.

Az 1926/27. tanévben az akadémiákon bevezetett a kötelező testnevelés. Az OTT és a testnevelési főiskola ajánlatára a földmivelésügyi miniszter Ujfaluczky József testnevelő tanárt küldötte ki az akadémiához, kinek neve a sportvilágban általában előnyösen ismeretes, mivel a FTC-nek többszörös bajnoka, Magyarországnak pedig híres hármassugró bajnoka. Nagy szakértelemmel kezdte meg működését és kiváló tudását, képességét látva, az ifjúság szeretettel és tömegesen jár a testnevelő órákra s a club mindenben támogatja a kötelező testnevelés ügyét.

Kedves kötelességet teljesít az Akadémia, midőn a club fokozatos fejlődésének felsorolásakor hálával emlékezik meg Frigyes és Albrecht királyi Fenségekről és uradalmukról, akik a MOGAAC-ot állandóan támogatják.

A Club vagyonáról.

Az összes szakosztályok leltári vagyona épületekben, pályákban, felszerelésben stb. legalább is kitesz 80.000 pengőt, melyből legtöbb esik az evezős szakosztályra.

A club, illetve a szakosztályok bevételeit képezik a tagsági díjak, továbbá időközönként a földmivelési minisztérium segélye.

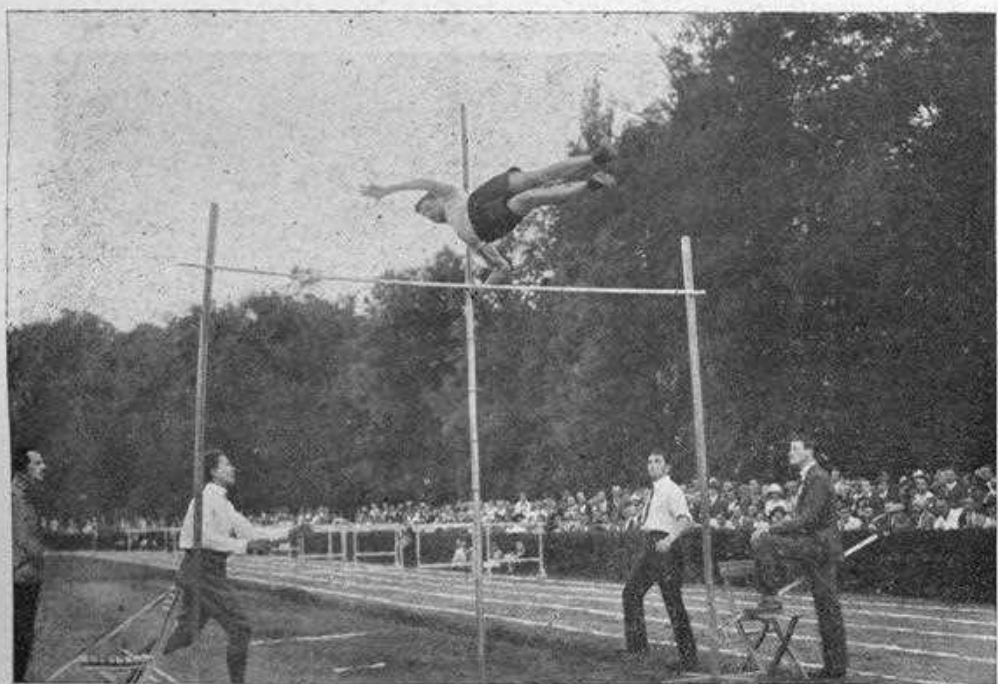
A versenyek jövedelmi forrást nem képeznek, de a MOGAAC-nak jó hírnevű álarcos bálja évről-évre jövedelmet hoz. Jó bevétellel jártak azon népszerű előadások is, melyeket a club javára dr. Ejury Lajos tanárnök tartott. Bevételt képeznek továbbá azon összegek, melyeket néha-néha a club jóindulatú barátai adományoznak. Nagy értékkel ajándékozta meg az evezős szakosztályt Esterházy Antal herceg, volt akadémiai hallgató, aki legalább 4 turahajó építésére alkalmas vörösfenyőt ajándékozott. Ennek anyagából épült a „Lajosbácsi“ nevű igen kedvelt és szép kiviteli tura-perorcsónak.

Az egyes szakosztályok működése, illetve foglalkoztatása.

I. Atlétikai szakosztály. Az Atlétikai Clubnak minden akadémikus tagja. Télen a gyakorlatok a tornacsarnokban folynak le, tavasztól kezdve pedig a pályán. A gyakorlatokat, illetve az oktatást Ujfaluczky József testnevelési tanár vezeti, aki a kötelező testnevelő órákon kívül az atlétákkal még külön csoportban is foglalkozik.

A hallgatóság futóversenyei az akadémiai sportpályán.

A hallgatóság rúdugrási versenye az akadémiai sportpályán.

II. Evezős szakosztály. A folyó tanévben a működő tagok száma 48. Itt a tagok külön mérsékelt szakosztályi díjat fizetnek. A működés 1927-ben már február hó végén megkezdett. Az evezősök rendszeres szakszerű kiképzést kapnak. A gyakorlatok naponta folynak délután 2 órától estig, természetesen csak azon tagokkal, akik az akadémián hivatalosan nincsenek ekkor elfoglalva. Olyan tagok, akik nem úszók, addig csónakba nem ülhetnek, míg a melegebb idő beálltával az úzásban ki nem képezhetnek. Az evezősök kiképzését dr. Ejury Lajos tanárelnök végzi és segítségére vannak a már teljesen felszabadított evezősök.

III. Vívó-szakosztály. Tagok száma 32. Tagsági díj 24 pengő, többen azonban csak $\frac{1}{2}$ tagdíjat fizetnek. A tagdíjából tartatik fenn a felszerelés, amellyel minden tag ellátatik, a cipő kivételével. Működését november elején kezdi és május elején végzi. A haladó vívókat Germarz Viktor százados oktatja, a kezdőkkel pedig külön csoportban dr. Ejury Lajos tanárelnök foglalkozik.

IV. Football-szakosztály. Ezen szakosztály aránylag legkevesebb taggal működik.

V. Tennisz-szakosztály. Tagok száma 25. A pártoló tagok száma 12, tagsági díj 20 pengő. Foglalkozási napok: minden szabad délelőtt és délután.

VI. Céllövő-szakosztály. Tanítja a céllövészetet.

Tisztikar. A munkamegosztás elve alapján minden szakosztálynak külön tisztikara van. Az egésznek, mint egységes klubnak a MOGAAC-nak tanárelnöke dr. Ejury Lajos, ifjúsági elnöke Höfer Andor.

A MOGAAC a következő szövetségeknek tagja: 1. Magyar Főiskolai Sportszövetség. 2. Magyar Atlétikai Szövetség. 3. Magyar Vívószövetség. 4. Országos Tennisz-Szövetség. 5. MEFHOSz.

A szakosztályok eredményei.

Atlétikai szakosztály. Büszkén kell első sorban megemlékeznünk Bauer Rezsőről, Magyarország többszörös bajnoka és rekorderéről, aki mint óvári akadémikus, a MOGAAC tagja, 1900-ban a párisi olimpiádon a diszkoszvetés világbajnokságát nyerte meg. Az atlétikai szakosztálynak utóbbi években történt szereplései és eredményei a következők:

1. 1913/14. tanévben a gázdászversenyen először nyerte meg az óvári akadémiai tanári kar ezüstserlegét.

2. 1923/24. tanévben megrendezte az országos főiskolai és gazdaszversenyt, melyen a debreceni akadémiai hallgatók sportegyletével szemben 23 pont különbséggel nyerte meg *a)* a földmívelési minisztérium vándorserlegét; *b)* az óvári akadémiai tanári kar serlegét másodszor; *c)* mint a legjobb vidéki főiskolai egyesület részére kiírt pontverseny győztese a kultuszminisztérium vándorserlegét. Tehát az összes vidéki főiskolai egyesületek között a MOGAAC érte el az első helyet. Ezen a versenyen Parczer Ferenc akadémikus, mint díszkoszdobó főiskolai és egyúttal akadémiai bajnokságot nyert. (Kiváltak még Seirich Tivadar és Wyda István ugrók, Mondvay Lajos futó és Rudics Zoltán súlydobó.)

3. 1923/24-ben Tatán az északnyugati kerületi kezdők versenyén 45 ponttal nyert a Hungária Sportegylet 35 és a tatai atlétikai club 25 pontjával szemben.

4. 1923/24-ben Győrött rendezett északnyugati kerületi bajnokságon Parczer Ferenc 100 méteres gátfutásban, Horváth Béla gerelyben, Seirich Tivadar magasugrásban nyertek bajnokságot. Horváth Béla dobása kerületi rekord.

5. 1923/24-ben a győri nemzetközi versenyen értékeőbb helyezést értek el Parczer és Seirich. Az országos munkastatisztikában a MOGAAC 21 pontot szerzett.

6. 1924/25-ben Debrecenben a főiskolai és gazdaszbajnokságon megnyerte *a)* a földmívelésügyi minisztérium vándorserlegét 3 ponttal (másodszori megnyerés); *b)* véglegesen, vagyis harmadszor nyerte meg az óvári tanári kar serlegét; *c)* a 10×100 méteres staféta megnyerte Hajdúvármegye vándorserlegét. Ezen alkalommal a főiskolai versenyen Dobay Gyula a 100 és 200 méteres síkfutásban második helyezett, a gazdaszversenyen pedig első helyezett lett. Parczer Ferenc a 110 méteres gátfutásban főiskolai második helyezett, gazdaszversenyben első helyezett. Nagy-Kardos József távolugrásban első helyezett (bajnok).

7. 1924/25. évben Veszprémben megnyeri az északnyugati kerület versenyének 8 első díját és még számos helyezést. (Ujonev verseny.)

8. 1924/25-ben a debreceni eredmények alapján a Székesfehérvárott megtartott Steuer dunántúli válogató hármas kerületközi versenyre Bajcsy Ede, Dani D. Pál, Parczer Ferenc és Dobay Gyulát jelölte. Az elért eredmények alapján Dobay Gyula válogatott lett, ki a Grácban megrendezett nemzetközi versenyen a

A gazdasági akadémiai hallgatóság (MOGAAC) atletikai clubjának csónakkikötője és fürdőtelepe.

400 méteres síkfutást kitűnő idővel (53·3 másodperccel) nyerte. Ezzel a magyar válogatott csapat sikeréhez egy értékes győzelemmel járult hozzá.

Ebben az évben Dobay megnyerte a 400 méteres síkfutás vidéki bajnokságát, ugyanekkor az északnyugati kerület győztes olimpiai stafétának tagja.

9. 1925/26. tanévben Budapesten a Ludovika Akadémia pályáján rendezett országos főiskolai és a MOGAAC által rendezett gazdaszportbajnokságon hat ponttal nyerte meg a földművelésügyi minisztérium vándorserlegét. Dobay a 100 méteres síkfutás főiskolai bajnoka lett. Hálás köszönet illeti meg a Ludovika Akadémiát, hogy a MOGAAC-ot felejthetetlen vendéglátással fogadta az akadémia falai közé.

10. 1925/26-ban Dobay Gyula a Miskolcon megrendezett vidéki bajnokságban a 100 méteres síkfutásban elért eredményével ezüst jelvényes atléta lett és kerületi rekorddal nyerte a 400 méteres síkfutást.

11. 1927. márciusában a keszthelyi akadémiai atlétikai club által megrendezett dunántúli főiskolai mezői futóversenyen úgy a hármas csapat, mint az egyéni versenyen a MOGAAC győzött, illetve első helyezést nyert.

Az utóbbi évek legjobb eredményei:

100 méteres síkfutás	Dobay Gyula	11·1 mp.
200	" " " "	23·7 "
400	" " " "	53·3 "
110	" gátfutás Parczer Ferenc	17·8 "
800	" síkfutás Bajcsy Ede	2·07 "
1500	" " Taricz Jenő	4·30 "
Távolugrás	Wyda István	6·40 méter.
Hármasugrás	" "	12·20 "
Magasugrás	Seirich Tivadar	1·78 "
Rúdugrás	Kántor Dezső	3·00 "
Súlydobás	Rudics Zoltán	12·15 "
Diszkoszvetés	Parczer Ferenc	38·60 "
Gerelyvetés	Horváth Béla	44·85 "

4×100 méteres staféta Mondvay, Rziha, N. Kardos, Dobay 45·2 mp.

Evezős szakosztály eredményei. Sajnos, evezős versenyeken nem szerepelhet, nem mintha megfelelő versenyképes evezősök nem volnának, hanem azért, mivel az evezős versenyek éppen a

tanévvégi kollokviumok és vizsgákkal esnek össze. Az evezős szakosztály teljesítménye — tekintve, hogy júliusban a vizsgák miatt alig működik, augusztusban és szeptemberben pedig teljesen szünetel — elég jónak mondható. 1926. év tavaszától az évad végéig, november közepéig 44 működő tagja 6962,2 kilométert evezett le. Egy tagra átlag 158,2 kilométer esik. Az indulások száma 499 volt.

Vívó-szakosztály eredményei. 1. A legelső győzelmet 1914-ben aratta az országos gazdasz-atlétikai versenyekkel kapcsolatos gazdasz-vívóversenyen. Első helyezett Reizmann József, második helyezett Kranz József lett. Trénerük lovag Marsovszky okl. vívómester volt.

2. 1920-ban Győrött a Hungária Sportegylet által rendezett országos junior kardvívó-versenyen fényes győzelmet aratott. A MOGAAC vívói érték el a legjobb eredményt, miért is a díjakon kívül elismerő oklevelet is kapott. Első helyezett Sátor László, harmadik Csukás Zoltán, ötödik Ujhelyi András. A MOGAAC kapta a legtöbb pontszámot.

3. 1920. május havában a Magyar Főiskolai Sportszövetség megbízásából megrendezte az országos főiskolai vívóversenyt, ahol vívói dicséretesen megállták helyüket.

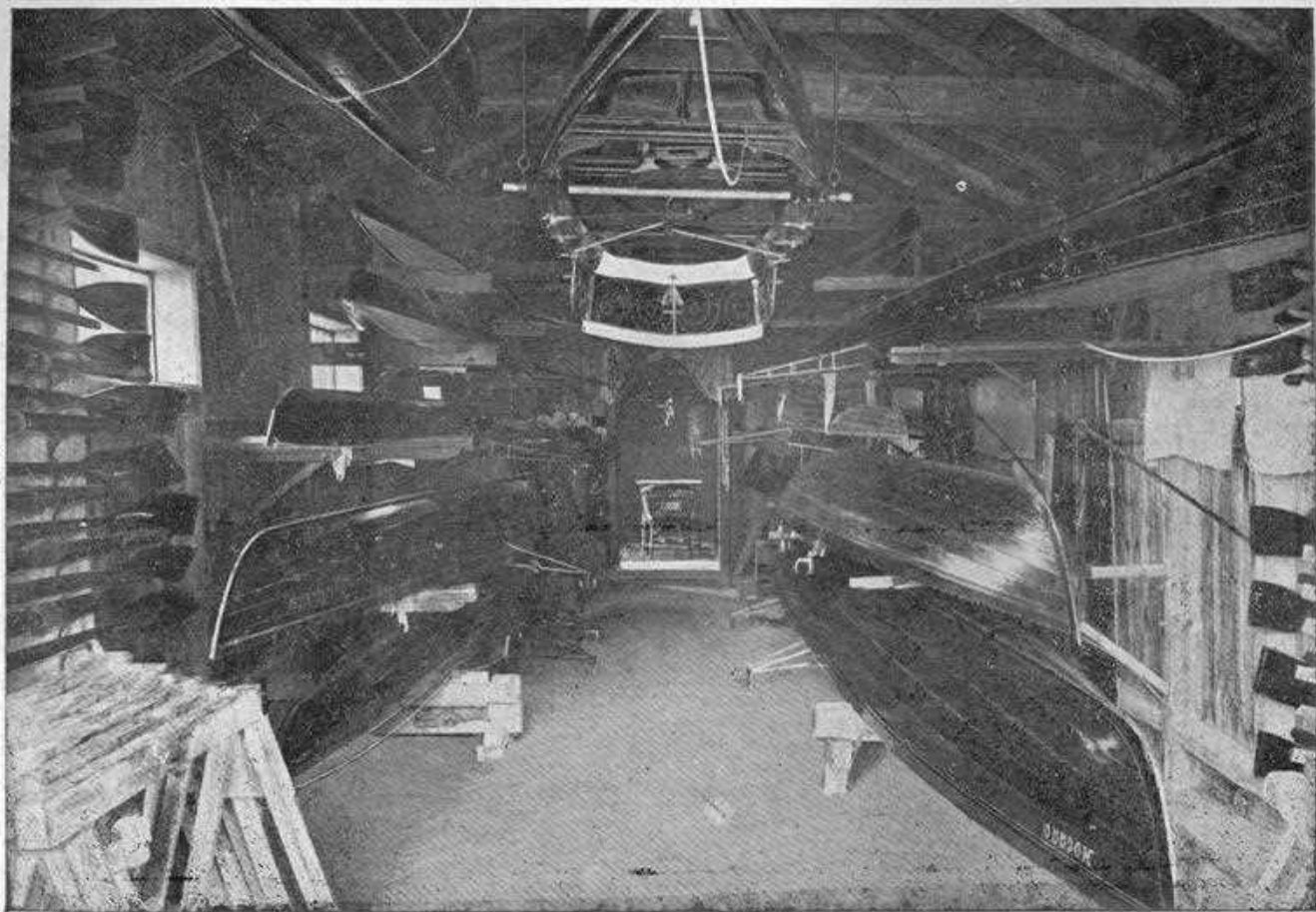
4. 1921-ben Budapesten a „Halász Zsiga“ emlékversenyen vívóink szépen szerepeltek, amennyiben a döntőből Sátor holtversennyel esett ki.

5. 1921. április 21. és 22-én Budapesten a főiskolai versenyen arattak elismerést Sátor László, Bezuk István, Csukás Zoltán és Bocsor Géza.

6. 1921. június 7-én volt a keszthelyi akadémiai atlétikai club 7 vívójának részvételével clubközi verseny. Döntőbe csak a MOGAAC vívói kerültek. Ez alkalommal I. Sátor, II. Bezuk, III. Csukás, IV. Boros, V. Hermann Kálmán, VI. Tarpay György. A versenyzőket dr. Ejury Lajos trénirozta.

7. 1923/24-ben a gazdasz-csapatversenyt nyertük meg. Itt különösen kiváltak Boda László, Haidekker Lajos, Hajós István és Medveczky Jenő.

8. 1925. május 15—17-én rendezte a gazdasz csapat- és egyéni kardvívó-bajnokságot. A csapatversenyt szép eredménnyel nyertük. Csapattagok: Haidekker Lajos, Boda László, Hajós István, Blascok Gyula. Boda gyönyörűen dolgozott, holtversenyben veszítette el az egyéniben az első helyezést.

Az akadémiai hallgatóság csónakházának belseje az öltözőhelyiséggel.

9. Legutóbbi kiváló szereplés 1926. év májusában az országos főiskolai versenyen volt, ahol csapatunk a harmadik helyre küzdötte fel magát. A csapat tagjai: Blascok Gyula, Lugossy László, Gözsy Géza, Kemény Pál. Előkészítette őket Germarz Viktor százados. Nevezett vívók a jelen tanévben is a legtehetősebbek.

Football-szakosztály eredményei. Említésre méltó eredményei 1914 óta nincsenek.

Tennisz-szakosztály eredményei. Mióta fennáll, 1914-ben érte el legjobb eredményeit a Magyaróvárott tartott országos gazdaszversenyen. A tréningek szorgalmasan folynak. Az 1927 május 21-én és 22-én itt tartott kerületi tenniszversenyen az első díjat szintén a magyaróvári hallgatók nyerték meg.

Céllövő-szakosztály a club legfiatalabb szakosztálya 1925-ben a főiskolai versenyen, 1926-ban Magyaróvárott az MTE versenyén ért el szép eredményeket.

Elismeréssel kell megemlékeznünk néhány kiváló *szertornászunkról* is, kik szintén sok dicsőséget szereztek egyesületünknek. Ezen gárdába tartoznak: Keczer Géza, Rittich Jenő, Dégay Zoltán, Zászlós Mihály, Somlyay László. Ezévi tagjaink közül kiválóak: Dani D. Pál, Hófer Andor, Róthnagel Ferenc, Bárdossy Antal, Hisnyai-Heinzelmann Béla, Klausz Róbert, Mokcsay Sándor. A felsorolt kiváló tagokon kívül még sokaknak nevét kellene beírni az Évkönyvbe, de helyszűke miatt, ez kivihetetlen.

A club tulajdonában a következő értékesebb díjak vannak:

1. Magyaróvári hölgyek díja, hatalmas ezüst babérkoszorú arany szalaggal. Fülelabda-csapatunk nyerte 1901-ben országos mérkőzésen.
2. Besztercebányai kereskedők díja, művészi kivitelű hatalmas ezüst földgömb Merkúrral. Fülelabda-csapatunk nyerte 1902-ben országos versenyen.
3. Emlékplakett márványalapon 1923-ban nyerte győztes kardvívó-csapatunk a Magyaróvárott rendezett gazdasz-vívóversenyen.
4. Magyaróvári akadémiai tanári kar díszes ezüst serlege, 1925-ben a Debrecenben rendezett gazdasz-atlétikai versenyen nyerte a MOGAAC harmadszor, tehát véglegesen.
5. Emlékplakett márványalapon, 1925-ben nyerte győztes kardvívó-csapatunk a Magyaróvárott rendezett gazdasz-vívóversenyen.
6. Emlékplakett a műegyetemi atlétikai és football-clubtól az 1924-ben Magyaróvárott megrendezett főiskolai atlétikai verseny alkalmával.

A MOGAAC, illetve az akadémia mindig támogatta a helybeli reálgimnázium ifjúságát és a helybeli egyesületeket ama törekvésekben, hogy a testedzést minél szélesebb rétegekben terjesszék. Ezért a versenypályát állandóan rendelkezésükre bocsátja minden ellenszolgáltatás nélkül. Az evezős szakosztály is minden évben néhány gimnázistát fogad be díjmentesen evezős növendékül.

A felsoroltak után megállapítható, hogy a MOGAAC munkája sikeres. Fejlődése és haladása céltudatos. A kimutatott eredmények hirdetik azt a nagy munkát, amelyet egyesületünk a sport és testnevelés érdekében végzett; ennek tulajdonítható, hogy a magyar sporttársadalomban a MOGAAC mindenütt simpatióval találkozik.

Az egyesület tanárelnöke: dr. Ejury Lajos, akadémiai rendes tanár, akinek az ifjúság sportügyeinek vezetésében hervadhatatlan érdemei vannak.

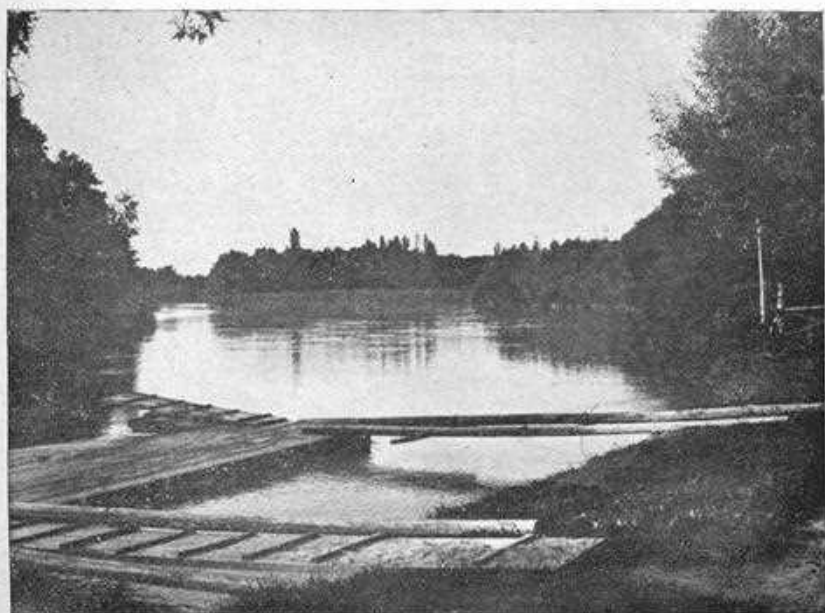
Dal- és Zeneegylet.

Akadémiánk Zeneegyletét 1875-ben alapította dr. Masch Antal, akkori akadémiai igazgató azzal a céllal, hogy az Egylet a zenekedvelő és zeneértő hallgatók részére a zenével való foglalkozását az akadémia falain belül is lehetővé tegye és megadja nekik az alkalmat arra, hogy zenei tudásukat a lehetőség szerint tovább fejlesszék.

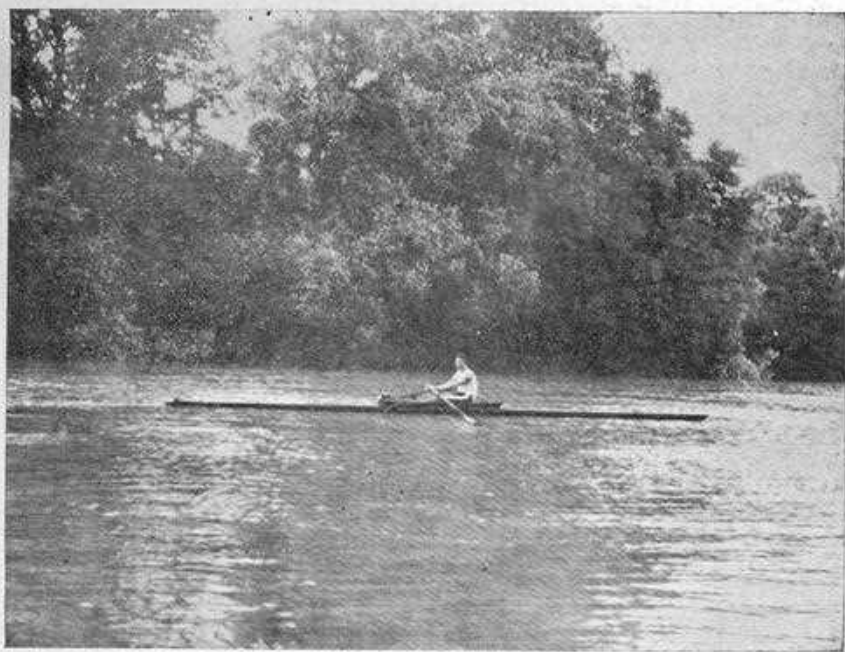
Az alapító bölcsen előre látta, hogy az akadémia falai közül az életbe kikerülő gazda legtöbbször távol kénytelen lakni a kulturális centrumoktól és magányában kétszeresen szüksége van a lelket frissítő, erősítő és nemesítő zene művelésére. Az Egylet működése már az intézetben is azzal a fel nem becsülhető haszonnal jár, hogy a hallgatóság egy részének szabad idejében kellemes és nemes szórakozást nyújt, nagy mértékben fellendítheti, továbbá az egész város nemzeti kulturális életét, melyre különösen szükség van a nyugati határszélen. Az alapítónak ezt a törekvését teljes siker koronázta, amennyiben Egyletünk alapítása óta Magyaróvár társadalmi életének erős oszlopává vált.

Az Egylet első — naturalista — zenekarának szervező karmestere hrabovói Hrabovszky Géza akadémiai hallgató volt. Az Egylet, működése első éveiben, elsősorban a magyar népzenei művelte, mellyel az akkoriban még teljesen németjellegű város társadalmának magyarosításához nem csekély mértékben járult hozzá.

Élénk tevékenységet fejtett ki az Egylet később Legány Ödön akadémiai tanár védnöksége alatt, különösen azonban

A magyaróvári Dunaág az akadémiai atlétikai club kikötőjével.

Akadémiai hallgató evezési gyakorlata.

1920 óta, mikor a hallgatóság magas létszáma lehetővé tette egy kisebb, 20—25-tagú szimfonikus zenekar megszervezését a klaszszikus zene művelése céljából. Ezen időtől fogva kezdődtek a rendszeres zeneegyleti hangversenyek, melyeknek tisztajövedelmét elsősorban a Segélyző-Egylet céljaira fordították. A zenekarban képviselve volt a teljes vonósquintett, továbbá a fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita, puzón, üstdob, harmónium és zongoraszólamok.

A hallgatóság zeneterme.

A zenekar 1920 óta évenként 2—3 nyilvános hangversenyt tartott. Előadta többek között: Beethoven I. és II. szimfóniáját, Haydn VI. szimfóniáját. Előadták Beethoven g-dur zongoraversenyét, Haydn d-dur és Grieg a-moll zongoraversenyeit, valamennyit zenekari kísérettel. Zenekari előadásra kerültek: Liszt rapszódiai, Erkel „Hunyadi László“ és „Bánk-bán“, valamint Wagner „Lohengrin“ operáinak egyes részletei, azonkívül igen sok zenekari nyitány, szvit és egyéb zenekari mű d'Alberttől, Beethoventől, Glucktól, Griegtől, Liszttől, Mendelsohntól, Mozarttól, Schumanntól, Tschaikovszkytól, Wieuxtempstól, továbbá különféle szólószámok, duók, quartettek és énekszámok, különböző szerzőktől.

A zenekart a hallgatóság sorából kikerült karmesterek vezették és pedig: Mallász Elemér, Haffner Zoltán és Scholz János.

Az Egylet 1925-ben ünnepelte fennállásának 50 éves évfordulóját, diszhangverseny keretében, Albrecht királyi herceg Ő Fensége jelenlétében. A 32-tagú zenekarban az összes, még életben levő egykori zenekari tagok közreműködtek, közöttük az alapító: Hrabovszky Géza nyug. pénzügyi titkár, továbbá: Zemplényi László hercegi uradalmi főintéző, az első zenekar csellistája, valamint Hermann László győri zeneigazgató, hegedűművész, Sós Gusztáv tiszteletbeli karmester és dr. Kühne Lóránt felsőházi tag, ki erre az alkalomra írt, saját szerzeményű „Ünnepi zene” című szimfónikus költeményét vezényelte.

A Zeneegylet tulajdonában van ezidőszerint 1 zongora, 1 harmónium, 1 hegedű, 1 brácsa, 1 cselló, 2 nagybőgő, 2 klarinét, 1 trombita, valamint a szükséges zenekari szerelvények, továbbá 139 nagyobb és 65 kisebb zenekari mű. Az Egylet az akadémia régi épületében tágas zeneteremben talál elhelyezést.

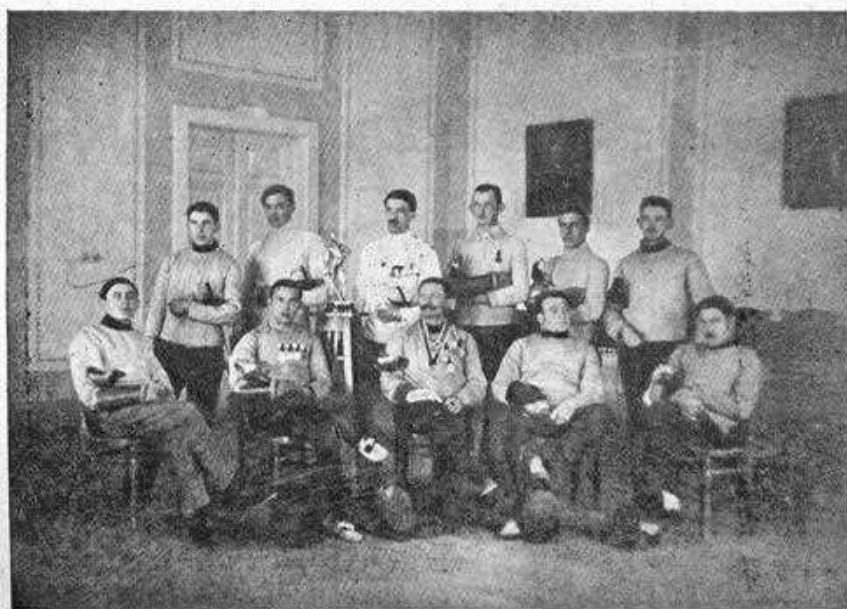
Az Egylet tanárelnöke: Vladár Endre gazd. akadémiai rendes tanár, ifjúsági elnöke az 1926/27. tanévben: Várhidy Viktor.

* * *

A fenti egyleteken kívül 1926-tól kezdődőleg még a Foederatio Americana Corporatio Avaria et Mosonia név alatt, amelynek protektora Bánvárti Sándor akadémiai igazgató, priora Draskovich József m. kir. főerdőtanácsos, subpriorja Világhy Károly akadémiai rk. tanár, továbbá a „Turul” Szövetség Festetics bajtársi egyesület helyi csoportjai működnek igen szép eredménnyel s ápolják a hallgatóság között a bajtársi együttérzést és a társadalmi össz-művelődést. Végül a hallgatóság körében még a Szeffe, Defhe és Fefhe fejtenek ki egyleti működést.

Akadémiai hallgatók dunai szkiffgyakorlatai.

A vívóversenyben győztes hallgatók dr. Ejury Lajos tanárelnökkel az Akadémia nagytermében.

AZ AKADÉMIA TANÁRI ÉS TISZTIKARA.

Tanári kar az 1926/27. tanévben.

Igazgató:

Bánvártth Sándor, m. kir. gazdasági akadémiai igazgató, m. kir. gazdasági főtanácsos, a Ferenc József-rend lovagkeresztese. Tanítja az általános állattenyésztést, takarmányozást, juhtenyésztést és gyapjúismét, sertésenyésztést. Az országgyűlés felsőházának póttagja, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának tagja, irodalmi és tanügyi szakosztályának társelnöke. Az Országos Gazdasági Szakoktatási Tanácsnak, valamint a Tanulmányi Bizottságnak tagja. A Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara igazgatósági tagja. A Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke. Győr, Moson, Pozsony vármegyék törvényhatóságának állandó és egyéb bizottságainak tagja. A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetségének tiszteletbeli tagja. Több egyesületnek és tudományos társaságnak tagja. Az állam és az Akadémia szolgálatába lépett: 1899. október 14-én.

Rendes tanárok:

Buday Gyula, gazd. akad. rendes tanár, okleveles állatorvos és okleveles gazda. Tanítja az állatbonc- és élettant, az állategészség- és járványtant és a lótenyésztést. Állami szolgálatba lépett: 1897. július 1-én.

Dr. Marton Andor, gazd. akad. rendes tanár, a jog- és államtudományok tudora, ügyvéd, Győr, Moson, Pozsony megyék törvényhatósági bizottsági tagja. Tanította a közgazdaságtant, jogismeret és közigazgatási jogot, gazdasági kereskedelemtant, statisztikát. Állami szolgálatba lépett: 1909. október 15-én. Meghalt 1927. május 10-én.

Dr. Ejury Lajos, gazd. akad. rendes tanár, vegyésztudor. A MOGAAC tanárelnöke, a Ludovika Akadémia Sportegyletének dísztagja, a Budapesti Egyetemi Atlétikai Club dísztagja, a Magyar Atlétikai Szövetségnek, a Magyar Vivó-Szövetségnek tanácstagja, a Magyar Főiskolai és Egyetemi Hallgatók Országos Szövetségének tiszteletbeli tagja. A Balaton bajnoka. Állami szolgálatba lépett: 1898. szeptember 1-én.

Vladár Endre, gazd. akad. rendes tanár, okleveles gépészmérnök. Előadja a fizikát és a gazdasági gép- és eszköztant. A magyaróvári m. kir. gazdasági Gépkísérleti Állomás vezetője, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet és a Kir. Magyar Természettudományi Társulat r. tagja, a Magyar Meteorológiai Társaság választmányi tagja, az OMGE műszaki bizottságának tagja, Magyaróvár r. t. város képviselőtestületének választott tagja, a Mosonmegyei Árvizsgáló Bizottság volt alelnöke, az akadémiai ifjúsági Zeneegyletnek tanárelnöke. Kiténtetése: a II. oszt. polgári hadiérdemkereszt. Állami szolgálatba lépett: 1910. dec. 28-án.

Dr. Bittera Miklós, gazd. akad. rendes tanár, okleveles gazda, a jog- és államtudományok tudora, egyetemi magántanár, Győr, Moson, Pozsony vármegyék tiszteletbeli főjegyzője és törvényhatósági bizottságának tagja. Az OMGE növénytermelési, növénynevelési és az irodalmi és tanügyi szakosztályának tagja, a Természettudományi Tanács tagja, a bécsi Gesellschaft für Pflanzenzucht, továbbá a berlini Deutsche Landw. Gesellschaft tagja, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamarának s ennek növénytermelési és talajtani szakosztályának tagja, a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület titkára. Volt szolgálatonkívüli repülő főhadnagy, kiténtetése: a III. oszt. katonai érdemkereszt a kardokkal, I. és II. oszt. ezüst s a bronz vitézségi érem, Károly csapatkereszt, sebesülési érem, repülő-jelvény és vöröskereszt-jelvény tulajdonosa. Tanítja az általános és különleges növénytermelést és a növénynevelést, vezetője az akadémiai kísérleti térnek. Az ifjúsági Segélyező-Egylet tanárelnöke. Állami szolgálatba lépett: 1910. augusztus 14-én.

Dr. Neuberger Ferenc, gazd. akad. rendes tanár, a magyaróvári választókerület országgyűlési képviselője, okleveles gazda és a természettudományok tudora. Több hadikiténtetés tulajdonosa. Tanította a növénykórtant és gazdasági élettant. Meghalt 1927. január 8-án, 17-ik szolgálati évében.

A hallgatóság által nyert sportversenyek díjai és kitüntetései.

Dr. Nyárády György, gazd. akad. rendes tanár, az általános gazdasági gyakorlatoknak, a Felsőbb Tejgazdasági Tanfolyamon a tejgazdasági gyakorlatnak és az akadémiai gazdaság vezetője, a III. oszt. polgári hadiérdemkereszt tulajdonosa, az ifjúsági Szeffe-nek tanárelnöke, a Turul-Szövetségnek primus Magistere, az OMGE-nek, a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesületnek, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara Üzemi Osztályának, a Győrvidéki Földmívelők Szövetkezetének, a Dunántúli Baromfi-Tenyésztők Egyesülete választmányának, a DLG-nek, az Ostfriesischer Milchschaft-Zuchtvereinnak, az Országos Tenyész-állatkiállításon a sertésbírók bizottságának, a Magyaróvári Mezőgazdasági Egyeztető Bizottságnak tagja, a Mosonmegyei Vitézi Szék gazdasági tanácsadója. Állami szolgálatba lépett: 1911. szeptember 30-án.

Rendkívüli tanárok:

Világhy Károly, gazd. akad. rk. tanár, okleveles gazda és közgazdász. Tanítja a gazdasági üzemtant, becsléstant és az egyszerű és kettős gazdasági számviteltant. A tanári testület jegyzője. Az OMGE üzemi és a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara üzemi, számtartási és adóügyi szakosztályának tagja. Magyaróvár város képviselőtestületének v. tagja, a magyaróvári mezőgazdasági munkabérmegállapító bizottságnak elnöke. Állami szolgálatba lépett: 1912. augusztus 28-án.

Dr. Uzonyi Ferenc, gazd. akad. rk. tanár, okleveles gazda, középiskolai tanári és bölcsészettudori oklevéllel. Tartalékos főhadnagy, több katonai kitüntetéssel. Tanítja a gazdasági növénytant és 1927. január óta a növénykörtant. A tanári könyvtár vezetője. Állami szolgálatba lépett: 1919. március 16-án.

Segédtanár:

Vitéz Biró Gyula dr., gazd. akad. segédtanár, a Felsőbb Tejgazdasági és Tejipari Szaktanfolyamon a tejgazdasági vonatkozású törvények és rendeletek megbízott előadója, a jogismertek, a közgazdaságtan és kereskedelemtan helyettes előadója, beosztva a gyakorlati tanszékhez az adjunktusi teendők elvégzésére. A Dunántúli Baromfi-Tenyésztők Egyesületének választmányi tagja, volt tart. főhadnagy, az Országos Vitézi Rend tagja, a kardokkal ékesített tisztí bronz érdeméremnek, az I. oszt. ezüst vitézségi éremnek háromszoros, a II. oszt. ezüst vitézségi, a bronz vitézségi éremnek és a Károly csapatkeresztnek tulajdonosa. Állami szolgálatba lépett: 1923. február 14-én.

Előadók:

Zalka Zsigmond, a kassai m. kir. gazd. akadémia nyugalmazott igazgatója, okleveles gazda és vegyészmérnök. Kittiüntetései: legfelsőbb királyi elismerés, a Ferenc József-rend tisztikeresztje, a Vöröskereszt II. oszt. díszjelvénye, a II. oszt. polgári hadiérdemkereszt, Kormányzói elismerés. Tanítja a gazdasági technológiát. Szolgálati éveinek száma 42.

Draskovich József, nyug. m. kir. főerdőtanácsos, okleveles erdőmérnök. Tanította az erdészettant, a földmértant és a gazdasági építészettant. Kittiüntetése a II. oszt. polgári hadiérdemkereszt. Szolgálati éveinek száma 35. Meghalt 1927. április 21-én.

Szlávik Endre, m. kir. kertészeti főintéző. Tanítja a kertészet- és szőlészettant s az apró háziállatok tenyésztéstanát, az akadémiai kert és szőlőtelep vezetője. Állami szolgálatba lépett: 1911. szeptember 1-én.

Vas Károly, okleveles gazda és okleveles állatorvos, az országos m. kir. tejkisérleti állomás adjunktusa. Tanítja a szarvasmarhatenyésztést és a tejgazdaságot.

Tanárségedek:

Kolbai Károly, gazd. akad. tanárségéd, okleveles gazda s letette a gazdasági akadémiai tanári vizsgát. Beosztva a növénytermeléstani tanszékhez. Előadja az agrogeológiát. Állami szolgálatba lépett: 1923. február 5-én.

Révy Dezső, gazd. akad. tanárségéd, okleveles gazda, az egyetemi bölcsészettudományi fakultáson abszolvált, gazd. akadémiai tanári vizsgát tett. Beosztva a természettudományi tanszékhez. 1927. januártól kezdve előadja a gazdasági állattant. Állami szolgálatba lépett: 1923. február 14-én.

Soltész Sándor, okleveles gazda, beosztva a gyakorlati tanszékhez. Állami szolgálatba lépett: 1927. február 1-én.

Magánygyakornokok:

Kuti László, okleveles gazda, beosztva a gyakorlati tanszékhez.

Wallner István, okleveles gazda, beosztva a növénytermelési tanszékhez.

Frühauf István, okleveles gazda, beosztva a gyakorlati tanszékhez.

Testnevelési oktató:

Ujfaluczky József, okleveles testnevelési tanár, 1927. januártól fogva a hallgatóság testnevelését vezeti.

Akadémiai titkár:

Daubner Sándor, okleveles gazda. Az akadémiai titkári hivatal és pénztár kezelője. Az ifjúsági konviktus és menza felügyelője. Állami szolgálatba lépett: 1895. április 1-én.

Irodasegédlist:

Kling Mariska, beosztva a titkári hivatalhoz. Állami szolgálatba lépett: 1914. január 1-én.

Napidíjas:

Daubner Ilma, beosztva a titkári hivatalhoz.

Akadémiai orvos:

Dr. Száhlender Ferenc, m. kir. egészségügyi tanácsos, városi tiszti orvos, nyug. őrnagyorvos, vármegyei tb. főorvos.

A tanári kar irodalmi működése.

Bánvártth Sándor gazdasági akadémiai igazgató dolgozatai: Ausztria, Svájc és Délnémetország állattenyésztéséről. Könyv képekkel. Kiadta a m. kir. földművelésügyi miniszter.

A Mosonmegyei Gazdasági Egyesület évkönyvei, 1901-től 1918-ig.

Értekezések:

Következtetések a bika külsejéről üszöutódjainak a tejelőképességére.

A patkolásról. Füzet képekkel.

A rokontenyésztés előnyeiről és hátrányairól.

Kanca elli a csikót, de zab az anyja. Füzet.

A jó tehén kincsesbánya, de csak úgy, ha megfelelően tartják. Füzet.

Mivel tartjuk sertéseinket, különösen a yorkshireieket? Füzet.

Az abraktakarmányokról. Füzet.

A kereskedelmi abraktakarmányokról. Füzet.

A háziállatok származása ismeretének és törzskönyvezésének haszna és célja. Füzet.

A mezőhegyesi tájfajta lótenyésztéséről. Füzet képekkel.

A Nónius ló népies tenyésztéséről. Füzet.

Az olajpogácsákról és pogácsalisztekéről.

A korpa s takarmánylisztfélék és hamisításuk.

A répa, csalamádé és lucerna.

Szarvasmarhatenyésztésünk fejlesztésének eszközei. Képekkel.

Szaccikkek a Köztelekben: Ulteni marha.

Tejértékesítés, túrókészítés és sertések útján.

Borjúk súlyvesztése szállítás közben.

Fedeztetési díj megállapítása teheneknél.

A tenyészmarhák törzskönyvezése.

Milyen fajta marhát tenyésztesz?

Szarvasmarhák súlyvesztése szállítás közben.

Az oldenburgi ló és a magyar lótenyésztés.

Sertéstakarmányok, tekintettel a hússertésekre.

Az állatok sózása.

Az orosz ügető ló.

A lipicai ló és tenyésztése.

Legelőfelújítások Mosonmegyében.

Tirol és Vorarlberg szarvasmarhafajtáiról.

Az amerikai ügető ló.

Az allgauti próbafejések eredményeiről.

Szakközleményei jelentek meg a szakfolyóiratokban, szaklapokban és helyi lapokban. Számtalan írásbeli szakvéleményt és tanácsot adott uradalmaknak, gazdáknak s előadásokat tartott városi intelligens gazdák és népies előadásokat falusi gazdák részére, amely előadások nyomtatásban is kiadattak.

Akadémiai hallgatósága részére megírta az állattenyésztéstan különleges részeit.

Zalka Zsigmond ny. gazd. akad. igazgató dolgozatai:

Önálló munkák:

1. Összehasonlító kísérletek különböző préselt élesztőkkel és tiszta fajta élesztővel. Magyaróvár, 1895.
2. Mezőgazdasági szeszgyártás I. kiadás Kassa, 1902, II. kiadás Kassa, 1905.
3. Szeszfőzés gyümölcsökből, borból és a borkészítés melléktermékeiből. Kassa, 1905.

Ezenkívül számos a mezőgazdasági tudományok, valamint a mezőgazdasági iparágak és a borászat körébe tartozó szakcikket írt a Mezőgazdasági Szemlébe, Gyakorlati Mezőgazdába, Magyar Dohányujságba, a Köztelekbe, a Magyar Szesztermelőbe, a Magyar Gazdák Lapjába, a Gazdasági Lapokba, az Általános Szeszipari Közlönybe, a gazdasági tanintézetek Évkönyveibe, a Magyar Gazdák Évkönyvébe, a Magyar Agráriparba, valamint egyes napilapokba.

Dr. Ejry Lajos gazd. akad. rendes tanár dolgozatai:

Nagyobb munkák és értekezések:

Tanulmányok a borok nitrogéntartalmáról.

"	"	elektromos vezetőképességéről.
"	"	ligozin reakciójáról.
"	"	dialíziséről.

Gazdasági Éghajlattan. Könyv.

Chemia gazd. akadémiai hallgatók részére. Könyv.

Tej és tejtermékek chemiája. Jegyzet alakjában.

Kisebb-nagyobb cikket írt a vegytan, a borászat, a talajchemia, a tejchemia, a vízjavítási eljárások, vízipari, gazdasági és közegészségügyi követelményeiről, a műtrágyák, a trágyakonzerválás,

kenőanyagok, tüzelőanyagok a növényélettan köréből. Továbbá 56 cikke jelent meg a Gyógyszerészeti Közlöny, Erdélyi Múzeum, Erdélyi Gazda, Gyakorlati Mezőgazda és Gazdasági Lapokban.

Vladár Endre *gazd. akad. rendes tanár dolgozatai:*

Nagyobb munkák:

- Révai Nagy Lexikona részére a mezőgazdasági gépészeti szakcikkeket írta (1912-től 1926-ig).
 A gépszántás mezőgazdasági, gépszerkesztési és gyártási szempontból. 1913. (A Mérnök-Egylet 3000 aK Kossuth-közgazdasági pályadíjával kitüntetve.)
 Mezőgazdasági gépiparunk fejlesztése. 1917. (Mérnök-Egylet Közlönye.)
 A „Motor“ szakfolyóirat mezőgazdasági gépészeti rovatot vezette 1916-tól 1920-ig.
 Talajművelőgépek vizsgálatához szerkesztett két újabb műszer. 1926. (Mérnök-Egylet Közlönye.)

Ezenkívül 1912-től 1926 végéig a hazai és külföldi folyóiratokban megjelent összesen 53 önálló, nagyobb szakközleménye, továbbá 105 kisebb szakcikke és referátuma. Mint a gépkísérleti állomás vezetője, 1918-tól 1926 végéig hivataloknak és magánosoknak gazdasági gépészeti ügyekben szakvéleményt adott 288 esetben, továbbá vizsgálatot és géppróbat végzett 73 különféle gazdasági géppel.

Dr. Bittera Miklós *gazd. akad. rendes tanár dolgozatai:*

Külön könyvek és füzetek:

- Növénytermesztéstan Általános része. Budapest, Pátria 1922.
 Növénytermesztéstan Különleges része. Budapest, Pátria 1923.
 A kukorica mint szemestermény és takarmánynövény. Budapest, Athenaeum 1922.
 Műtrágyázási Tanácsadó I. kiadás. Magyaróvár, 1923.
 Talajismeret. Budapest, 1924.
 Szerves trágyák. Istállótrágya. Budapest, Athenaeum 1924.
 A trágyalé. Budapest, Centrum 1925.
 Műtrágyázási Tanácsadó II. kiadás. Magyaróvár, 1925.
 Műtrágyázási Tanácsadó III. kiadás. Budapest, 1926.
 Műtrágyázási Tanácsadó IV. kiadás. Budapest, 1926. (Kamarai kiadás.)

Ujabb foszforsavtrágyák. Budapest, 1926. (OMGE.)
Landwirtschaftlicher Ratgeber. Budapest, 1925.

Sajtó alatt:

Kender és Len. Budapest, Athenaeum.
Műtrágyák és Műtrágyázás. Budapest, Athenaeum.
Növénytermelési Kísérletek szervezése és végrehajtása. Magyaróvár.
Gyakorlati trágyázás. Pozsony, Akadémia R.-T.
Gyakorlati Gazdalexikon trágyázási része. Budapest, Szilveszter
Nyomda.

Kisebb munkák. Részletmunkák:

Növénytermesztés a Földbérők 1923. évi Zsebkönyvében. 84 oldal.
Növénytermesztés a Gazdasági Útmutatóban 1925. (T. M. kiad.)
Vitézek gazdálkodása. Vitézek Évkönyve 1923. Budapest.
Adatok a mák nemesítéséhez. Különlenyomat a Kísérletügyi Köz-
leményekből.
Szénsavtrágyázás. Különlenyomat Természettudományi Közönyből.
Talajoltás. Különlenyomat a Természettudományi Közönyből.

Sajtó alatt:

A műtrágyázás története hazánkban. Budapest, Föld kiadása.
Műtrágyák használata. Budapest, Falu-Szövetség.

Szaccikkek:

Köztelekben	32
Kísérletügyi Közleményekben	1
Természettudományi Közönyben	7
Mezőgazdaság és Kertészetben	28
Föld-ben	51
Egyéb hazai lapokban	195
Külföldi folyóiratokban	11

Összesen 325

Valamennyi hazai és több külföldi gazdasági szaklap munkatársa.

Előadásokat tartott az OMGE növénytermelési szakosztályának ülésein és növénynevelő bizottságának vándorgyűlésein. Népies téli gazdasági előadásokat tartott Mosonmegye községeiben. Számos szakvéleményt adott a bíróságokhoz, a Vitézi Széknek, több vállalatnak, nagyobb uradalmaknak és kisgazdáknak.

Dr. Nyárády György *gazd. akad. rendes tanár dolgozatai:*

Géppel végzett tengeriaratás és cséplés. Köztelekben.

A mezőgazdasági gépek és eszközök karbantartása. Köztelekben.

Irányelvek a Yorkshirek tenyészbírálatánál. Köztelekben.

A fehérmustár termesztésénél szerzett tapasztalatok. Mezőgazdasági Szemlében.

Borjúnévelés a háború alatt. Magyar Földművelésben.

Az „Ostfriesischer Milchschaaf-Zuchtverein“-nak megküldött több beszámoló közlemény az ostfries juhtenyésztésnek magyarországi tapasztalatairól és egyéb kisebb közlemények a Felső-dunántúli Kamarai Értesítőben és napilapokban.

Bírósági szakértői vélemények, gazdasági tanácsadások szarvasmarha- és sertésenyésztő-egyesületeknek.

Világhy Károly *gazd. akad. rk. tanár dolgozatai:*

Különálló munka:

„Erdészettan“ I—II. r. gazdasági akad. hallgatók részére. Kiadta a Centrum Kiadóvállalat R.-T. Budapesten.

Szakközlemények:

Köztelek, Nemzeti Ujság, Budapesti Hírlap, Gazdasági Lapok, Kamarai Értesítő, Lentermelés Zsebkönyve, Magyar Földműves, OKHSz. Értesítő, OKHSz. Naptára és Évkönyve, Erdészeti Lapok, Gazd. Akad. Hallgatók Évkönyve 1912, Hangya Ujság, Magyar Földbérlek Lapja stb. ujságokban és kiadványokban 34 cikk.

Egyéb közlemények:

Gyakorlati Gazdalexikonban „A mezőgazdaság jövődelmezősége“. Közgazdasági Szemle 1920. évi 62. kötet 4. 5. számban a Közgazdasági Társaság által rendezett Földbirtokreform ankéton tartott előadás szövege.

Értekezések:

Tudományos üzemvezetés (Taylor-rendszer) és a mezőgazdaság. Akadémiai évmelegnyitó előadás.

Gróf Széchenyi István nemzetgazdasági eszméi. Értekezés az Akadémia Széchenyi-ünnepélyén.

A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia multja és jelentősége. Felolvasás a II. orsz. gazdaszkkongresszus megnyitóünnepélyén 1923-ban.

Magyar cukoripar a multban és a jelenben. Felolvasás a Műegyetemi közgazdasági fakultás Szemináriumában.

A gabonaforgalom. Szemináriumi dolgozat a Műegyetem közgazdasági fakultásán.

Különböző javaslatok, szakvélemények:

Az OMGE, a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület, Felső-dunántúli Mezőgazdasági Kamara, Orsz. Mezőgazdasági Üzemi Intézet, Természettudományi Kongresszus, különböző bíróságok, gazdaságok stb. részére elkészített számos szakkérdés, dolgozat, javaslat, a genfi Nemzetközi Munkaügyi Konferencia egyezményei és ajánlásai, a cukorgyárak üzemi adatai, mezőrendőrség, észrevételek a földreform eddigi eredményeiről és javaslat annak pénzügyi megoldásáról, különböző költségszámítások, statisztikai adatgyűjtések, bírálatok.

Szlávik Endre *m. kir. kertészeti főintéző dolgozatai:*

Milyen törzsű gyümölcsfákat ültessünk? Megjelent: Mezőgazdaság és Kertészet 1926. 11. számban.

Gyümölcsfáink gondozásáról. Megjelent: Mezőgazdaság és Kertészet 1926. 12. és 1917. 1. számban.

Milyen virágok vethetők, illetve ültethetők ősszel és melyek tavasszal? Megjelent: Mezőgazdaság és Kertészet 1927. 2. és 3. számban.

Néhány szó az „Új módszer a túlterhelt gyümölcsfák védelmére“ című közleményhez. Megjelent: Mezőgazdaság és Kertészet 1927. 3. számban.

A forma termeléséről. Megjelent: Kertészeti Lapok 1927. 3. sz. Vöröshagyma termesztése. Megjelent: Mezőgazdaság és Kertészet 1927. 4. számban.

Paprika termesztése. Megjelent: Kertészeti Lapok 1927. 4. számban.

A gyümölcsfák mesterséges fokozásáról. Megjelent: Növényvédelem és Kertészet 1927. 4. számban.

Vitéz dr. Biró Gyula *akad. segédtanár dolgozatai:*

A Köztelekben megjelent 3 állattenyésztési és üzemi kérdésekről érkező cikke. A Gazdák Lapjában 3 juhászati cikket írt. Az Állattenyésztők Lapjában az átalakító keresztezésekről két sorozatos cikke jelent meg, melynek részletes referátumát az Állatorvosok Lapja és a német szaklapok is átvették. Napilapokban és a Vitézek Lapjában is több kisebb közleményt írt. A

Magyar Gazdák Szemléjében két hosszabb értekezést írt a mezőgazdasági munkáskérdésről és a kis- és nagybirtokok jelentőségéről.

A környékbeli falvak gazdaközönségének több ízben és a halászi-i levették részére 2 hónapon át gyakorlati állattenyésztésről előadásokat tartott.

Kolbai Károly *gazd. akad. tanársegéd dolgozatai:*

Pályadíjnyertes munka: Az Alföld takarmányszükségletének fedezése 1926. Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara kiadása.

Szakkikkek:

A Köztelekben	10
A Magtenyésztőben, illetve a Mezőgazdaság és Kertészetben	3
A Földben	1
Egyéb hazai lapokban	59
Összesen	73

Révy Dezső *gazd. akad. tanársegéd dolgozatai:*

a) Nagyobb munkák:

Gazdasági állattan. II. r. Gerinctelenek. Gazd. akadémiái előadások. (Kéziratban.)

A csirázási vizsgálatok hibái és eredményeik feldolgozása. Gazd. akadémia tanári vizsgai értekezés.

Aktuális növényélettani kérdésekről. Előadások a „Növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése” című tanfolyam keretében. (Kéziratban.)

b) Kisebb közlemények:

A Köztelekben 4 növényélettani tárgyú közlemény.

A Mezőgazdaság és Kertészetben 2 növénykórtani cikk és több ismertetés.

A Növényvédelemben 2 növénytani, illetve állattani tárgyú cikk.

**A Magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia
tanári és tiszti személyzete 1818-tól 1927-ig.**

(Az Akadémián töltött szolgálati idejükkel.)

- Árvai József akadémiai titkár 1918—1921-ig.
 Balás Árpád tanársegéd 1863. október 1-től 1865. szeptember végéig, majd igazgató 1884—1907-ig.
 Balogh Sándor intézősegéd 1903—1904-ig.
 Barkassy Kálmán rendkívüli tanár 1869. október 8-tól 1870. október 18-ig, rendes tanár 1874. július 31-ig.
 Barna Balázs dr. tanársegéd 1898—1901-ig és tanár 1907—1919-ig.
 Bán Lajos segédtanár 1899—1901-ig.
 Bánvárti Sándor tanár 1899. október 14-től 1920-ig és igazgató 1920-tól —
 Baintner Ferenc dr. segédtanár 1896—1898-ig.
 Benczur Elek tanársegéd 1898—1904-ig.
 Berger Károly Lajos rendes tanár 1909—1913-ig.
 Biró Gusztáv tanársegéd 1901—1903-ig.
 vitéz Biró Gyula dr. segédtanár 1925-től —
 Bischof Edé igazgató-tanár 1834. november 1-től 1836. augusztusig.
 Bittera Miklós dr. rendes tanár 1918-tól —
 Blaskovics Ödön tanársegéd 1879. április 18-tól 1880. aug. 6-ig.
 Buday Gyula rendes tanár 1921-től —
 Csanády Gusztáv dr. segédtanár 1870. október 1-től 1871. február végéig.
 Cselkó István segédtanár 1869. október 1-től 1875. október 1-ig, rendes tanár 1875. október 1-től 1907-ig.
 Cserhádi Sándor segédtanár 1875. szeptember 1-től, rendes tanár 1879. május 11-től 1904-ig.
 Czeglédi Tivadar öszt. gazd. segéd 1886—1887.
 Csiki László segédtanár 1921—1925-ig.
 Daubner Sándor akadémiai titkár 1921-től —
 Deininger Imre rendes tanár 1874. október 1-től 1884. október közepéig.
 Draskovits József m. kir. főerdőtanácsos, mint előadó 1924—1927-ig.
 Ejry Lajos dr. rendes tanár 1907-től —
 Ekkert József dr. segédtanár 1873. október 1-től 1874. jul. 31-ig.

- Fáber Sándor öszt. gazd. segéd 1898-ban.
 Farkas János tanársegéd 1850. október 1-től 1852. szept. 30-ig.
 Ferstl János tanársegéd 1890—1893-ig.
 Fehéry János rendkívüli tanár 1874. október 1-től 1880. február végéig.
 Fest Béla tanársegéd 1893—1894-ig.
 Fuchs János M. rendes tanár 1869. november 19-től 1873. február végéig.
 Gáspár János dr. tanársegéd 1889—1890-ig.
 Gass Gyula intézősegéd 1902—1903-ig.
 Geréby György öszt. gazd. segéd 1903—1904-ig.
 Girtler Aurél tanársegéd a vegyakisérleti állomásnál 1880. október 1-től 1889-ig.
 Grabner Emil tanársegéd 1898—1901-ig.
 Gratz Ottó tanársegéd 1903—1904-ig.
 Gyárfás József segédtanár 1896—1901-ig.
 Györök Leó Tivadar főkertész 1914—1920-ig.
 Haberlandt Frigyes tanár 1850. október 1-től 1869-ig.
 Hajós Emil tanársegéd 1880. augusztus 6-tól 1884. febr. végéig.
 Hajós István tanársegéd 1898—1900-ig.
 Harer Tamás tanársegéd 1878. november 4-től 1879. ápr. 15-ig.
 Hayne József tanár 1829. áprilistól 1832. áprilisig.
 Häcker Lajos tanár 1851. március 1-től 1870-ig.
 Hecke Vencel tanár 1854. október 1-től 1869-ig.
 Hegyi Ernő dr. gyakornok 1923. januártól decemberig.
 Hensch Árpád rendes tanár 1890—1908-ig és igazgató 1909-ig.
 Hermann Ernő tanársegéd 1909—1911-ig.
 Hérics-Tóth Jenő tanársegéd 1897—1900-ig.
 Hitschmann Hugó Hippolyt tanársegéd 1862. április 1-től 1864. július 31-ig.
 Ilsemann Keresztély főkertész 1880—1892-ig.
 Jancsó Béla tanársegéd 1907—1908-ig.
 Jászberényi András intézősegéd 1904—1905-ig.
 Juhos Lajos tanársegéd 1905—1906-ig és tanár 1913—1914-ig.
 Juhász Árpád öszt. gazd. segéd 1897—1898-ig.
 Jumerspach Frigyes tanár 1847. augusztustól 1884-ig.
 Kadocsa Gyula tanársegéd 1904—1907-ig.
 Kaltenegger Nándor rendes tanár 1869. októbertől 1873. jul. 31-ig.
 Kalt Péter főhercegi építész és segédtanító 1818. októbertől 1834. májusig.

- Kanyó Mihály tanár 1819. októbertől 1839. augusztusig.
 Kánitz Ágoston dr. rendes tanár 1869. októbertől 1870. jul. 31-ig.
 Károly Rezső tanársegéd, majd segédtanár 1891—1896-ig.
 Kenesei Ákos tanársegéd 1912—1912-ig.
 Kern Herman tanársegéd 1902—1902-ig.
 Kerpely Kálmán helyettes-igazgató 1907—1908-ig.
 Klingenstein Frigyes dr. tanár 1818. áprilistól 1819. márciusig,
 igazgató-tanár 1819. áprilistól decemberig.
 Kolaczek Ervin segédtanár 1850. október 1-től 1853. szeptember
 végéig.
 Kolbai Károly tanársegéd 1922-től —
 Koós Gábor dr. tanársegéd 1874. április 1-től október 29-ig.
 Kopetz Gusztáv segédtanár 1835. októbertől 1836. szeptemberig,
 igazgató-tanár 1836. októbertől 1846. augusztusig.
 Koppmann Elek intézősegéd 1886—1895-ig.
 Korek Kálmán őszt. gazd. segéd 1898—1899-ig.
 Koritsánszky János tanársegéd a vegykezéleti állomásnál 1875.
 október 30-tól 1880. július 2-ig.
 Kosutány Tamás dr. segédtanár 1871. október 19-től, rendes
 tanár 1874. október 1-től 1903-ig.
 Kozák László segédtanár 1900—1901-ig.
 Kozma Dénes őszt. gazd. segéd 1899—1902-ig.
 Köhler Vilmos főkertész és segédtanító 1850. okt. 1-től 1878-ig.
 Krolopp Alfréd segédtanár 1896—1901-ig és tanár 1904—1905-ig.
 Krolopp Hugó segédtanár 1902—1906-ig.
 Kubinyi Mihály tanársegéd 1900—1901-ig.
 Kulin István tanársegéd 1925. január 1-től júniusig.
 Lakner József rendes tanár 1883. október 1-től 1889-ig.
 Legány Ödön rendkívüli tanár 1900—1918-ig.
 Lehmann Oszkár rendes tanár 1860. októbertől 1884. szept. 30-ig.
 L'Huillier István főkertész 1905—1914-ig.
 Liebold Gyula dr. igazgató-tanár 1818. októbertől 1819. márciusig.
 Linhart György rendes tanár 1874. október 1-től 1906-ig.
 Lotz Endre tanársegéd 1909—1910-ig.
 Lózsa Kálmán intézősegéd 1907—1911-ig.
 Marton Andor dr. rendes tanár 1903—1927-ig.
 Masch Antal dr. (orvos) tanár 1840. októbertől 1846. szeptemberig,
 igazgató-tanár 1850. augusztusig, igazgató 1863—1884-ig.
 Mezey Gyula 1881. március hóban tanársegéd, majd tanár 1884.
 május 1-től 1906-ig.

- Molnár László tanársegéd 1912—1913-ig.
 Mücke Henrik őszt. gazd. segéd 1892—1893-ig.
 Müller Ágost Ernő az iparvegytan ideiglenes tanítója 1853. október 1-től 1854. szeptember 30-ig.
 Müller Ottó dr. tanársegéd 1878. február 1-től, segédtanár 1883-tól 1884. október 17-ig és rendes tanár 1907—1910-ig.
 Náray Andor segédtanár 1907—1911-ig.
 Nedeczky János rendkívüli tanár 1872. május 11-től 1887-ig.
 Neuburger Ferenc dr. rendes tanár 1910—1927-ig.
 Németh Béla tanársegéd 1911—1911-ig.
 Nuricsán József dr. rendes tanár 1904—1911-ig.
 Nyárády György dr. rendes tanár 1911-től —
 Nyiredy Jenő dr. tanársegéd 1891—1896-ig, majd rendes tanár 1901—1907-ig.
 Odry Pál tanársegéd 1901—1908-ig.
 Ordódy Lajos tanársegéd 1873. október 14-től 1874. július 31-ig.
 Óshgyi József vármegyei főügyész, mint előadó 1888—1902-ig.
 Pabst Henrik Vilmos dr. igazgató 1850. október 1-től 1861. március 31-ig.
 Palotay Dezső Dénes őszt. gazd. segéd 1902—1903-ig.
 Páll Sándor tanár 1911—1913-ig.
 Pesthy Béla őszt. gazd. segéd 1902—1904-ig.
 Pjetsch József akadémiai titkár 1865—1917-ig.
 Pollák Ignác dr. tanár 1832. májustól 1840. októberig.
 Potásy János tanársegéd a vegyakisérleti állomásnál 1874. nov. 21-től 1875. október 1-ig.
 Rády Albert tanársegéd 1909—1911-ig.
 Rázsó Imre segédtanár 1895—1899-ig és rendes tanár 1904—1922-ig.
 Ráthay Imre rendes tanár 1870. október 1-től 1873. július 31-ig.
 Reitmann Ignác segédtanár 1839. februártól szeptemberig, tanár 1839. októbertől 1847. októberig. Utóbb főhercegi uradalmi igazgató Magyaróvárott.
 Reitmann Viktor gazdasági intéző 1878. október 28-tól 1885. április 30-ig.
 Renkey Gyula dr. tanársegéd 1899—1900-ig.
 Reitlechner Károly dr. tanár 1856. március 1-től 1869-ig.
 Reimlinger Károly tanársegéd 1897—1898-ig.
 Renner Gusztáv gazdasági intéző 1869. okt. 1-től 1878. okt. 1-ig.

- Renner Vilmos tanár 1836. októbertől 1841. októberig.
 Révy Dezső tanársegéd 1923-tól —
 Révy Emil segédtanár 1912—1914-ig.
 Rodiczky Jenő dr. segédtanár 1869. október 1-től, rendes tanár
 1873. október 1-től 1883. július 31-ig.
 Rosmanith János tanársegéd 1862. október 1-től 1863. aug. 1-ig.
 Rösler Károly tanársegéd 1902—1902-ig.
 Rüdénburg Viktor főkertész 1892—1905-ig.
 Schachner Károly igazgató-tanár 1820. januártól 1834. augusztusig.
 Schadl János segédtanár 1870. október 1-től 1871. július 31-ig.
 Schandl József dr. rendes tanár 1912—1913-ig.
 Schneider Antal tanársegéd 1855. március 1-től 1856. márc. 31-ig.
 Schürger János dr. segédtanár 1900—1908-ig.
 Sissoviits Károly segédtanár 1870. október 1-től 1873. július 31-ig.
 Soltész Sándor gazdasági gyakornok 1927-től —
 Somssich Béla segédtanár 1893—1898-ig.
 Sporzon Pál id. rendes tanár 1874. október 1-től 1890-ig.
 Sporzon Pál ifj. rendes tanár 1907—1917-ig.
 Steininger Jenő gyakornok 1924. áprilistól októberig.
 Stollár Gyula segédtanár 1869. október 1-től 1874. július 31-ig.
 Stólp Ödön tanársegéd 1904—1905-ig.
 Strassnitzky János segédtanár 1846. októbertől 1848. augusztusig.
 Sükup Ede tanársegéd 1859. március 1-től 1862. március 31-ig.
 Suschka Richárd rendes tanár 1878—1910-ig.
 Szabó Döme tanársegéd 1900—1902-ig.
 Szaich Ernő tanársegéd 1911—1913-ig.
 Szentkirályi Ákos dr. segédtanár 1874. október 1-től 1875. szeptember 6-ig.
 Székely Mihály rendes tanár 1874. október 1-től 1875. jul. 31-ig.
 Széll László dr. segédtanár 1898—1900-ig.
 Szilágyi Gyula 1884. júliustól 1885. április 30-ig mint vegytan-
 tanári és vegykísérleti állomási segéd.
 Szilassy Zoltán tanársegéd 1885—1892-ig.
 Sztankovits János tanársegéd 1893—1894-ig.
 Szlávik Endre kertészeti főintéző 1920-tól —
 Thallmayer Viktor rendes tanár 1873. március 1-től 1907-ig.
 Torkos Pál tanársegéd 1834. októbertől 1835. augusztusig.
 Tóth István segédtanár 1913—1921-ig.
 Treitz Péter ö. gazd. segéd 1889—1890-ig.
 Tuba Lajos segédtanár 1869. október 1-től 1870. október 1-ig.

- Ujhelyi Imre rendes tanár 1889—1909-ig és igazgató 1919-ig.
 Ulbricht Richárd dr. rendes tanár 1869. októbertől 1884 szeptember végéig.
 Uzonyi Ferenc dr. rendkívüli tanár 1922—1927-ig.
 Vagács Lipót tanársegéd 1905—1907-ig.
 Varga Kálmán dr. intézősegéd 1897—1899-ig.
 Varga László gyakornok 1924. októbertől decemberig.
 Világhy Károly rendkívüli tanár 1913-tól —
 Villási Pál főkertész 1879. október 1-től 1880 október 1-ig.
 Vladár Endre rendes tanár 1911-től —
 Vörös Pál intézősegéd 1895—1898-ig.
 K. Vörös Sándor igazgató 1898—1907-ig.
 Wagenhuber Kornél ösztöndijas gazd. segéd 1895—1899-ig.
 Wagenheim Vilmos báró segédtanár 1853. október 1-től 1855. március 31-ig.
 Wilhelm Gusztáv dr. tanár 1864. október 1-től 1869-ig.
 Windisch Rikárd segédtanár 1898—1900-ig.
 Zalka Zsigmond tanársegéd 1885—1887-ig, majd mint nyugalm. akadémiái igazgató előadó 1921-től —
 Zwinz Pál segéd 1846. októbertől 1848-ig.
 Zsendovics József segédtanár 1903—1904-ig.
 Zechmeister Jenő tanársegéd 1895—1896-ban.

AZ AKADÉMIA HALLGATÓSÁGA.

Az Akadémia 1926/27. tanévi hallgatóinak névsora.

Elsőévesek: Akantisz Dénes, Aujeszky László, Babik József, Balassa Mihály, Belánszky-Demkó Vidor, Bendekovich István, Benes György, Béres János, Birkás János, Bocz Ferenc, Bronner László, Dervarics László, Dóczy Ferenc, Füstös György, Gara György, Gál Károly, Gergely László, Hadarits Elek, Hanisch József, Hasse Hugó, Hegedüs László, Jády Jenő, Jahl Rezső, Jarisch József, Karsa József, Kemendy József, Kendeffy Ádám gróf, Keresztesi Tibor, Keszegh László, Korchmáros Imre, Kovátsis László, Köhler György, Kőry László, Malatin Tibor, Malinovszky János, Medgyessy Iván, Michl Oszkár, Mojses Gyula, Nádasdy Ferenc gróf, Németh János, Nirschy Ferenc, Ollé Béla, Omazta Béla, Parragh Farkas, Pauer László, Polgár Gaszton, Raffel Iván, Rábl Ferenc, Rákosy Lajos, Ráner László, Reiber Frigyes, Reviczky Antal, Répássy Jenő, Róthnagel Ferenc, Schramm Antal, Seregély Jenő, Timár Árpád, Tóth Béla, Tóth Sándor, Valentin János, Vásárhelyi Dezső, Vonke Rezső, Závodszy István.

Másodévesek: Andrónyi Andor, Baboss István, Bacsák János, Bakos Ferenc, Balpataky Pál, Bárdossy Antal, Beretvás László, Bergmann Endre, Blazsevác Lajos, Braun Károly, Csöndes László, Dankó Adorján, v. Deréky István, Dienes László, Elek István, Fábry István, Godin Imre, Gőzsy Géza, Graf Jenő, Győry Sándor, Haffner János, Hász János, Hisnyai-Heinzelmann Béla, Horvölgyi István, Ivány József, Kabdebó István, Kartali József, Kasza Géza, Kallenbach Rezső, Kállay Kornél, Keller Jenő, Kemény Pál, Keve László, Kiss Emil, Kiss Géza, Klausz Róbert, Kugler Nándor, Lelbach Pál, Lugossy László, Mikolás Gábor, Muhr Ernő, Myskovszky Imre, Nagy Géza, Nagy János, Nicky László gróf,

Páll Gábor, Pernecky László, Pethe Géza, Plaszký Aladár, Pleidell István, Puschmann Ödön, Radó Kálmán, Radványi Imre, Rácz László, Rátz Kálmán, Rázsó Zoltán, Recsák Béla, Rudolf Gyula, Schuth Vilmos, Simon Kálmán, Somlyó Ferenc, Szita István, Szombathelyi Gyula, Szontagh Antal, Takáts Ödön, Tóth Zoltán, Töpler Ervin, Vác Endre, Vázsonyi György, Vomberg Vilmos, Weber Endre, Weber Kálmán, Zmertych Kálmán.

Harmadévesek: Antal József, Bajcsy Ede, Bathó István, Bárány Imre, Blascok Gyula, Boros Mihály, Brodszky Béla, Buchinger Ferenc, Buday György, Buday Gyula, Csontos Károly, Dani D. Pál, Dlouchy László, Dobay Gyula, Dobó István, Domokos Sándor, Domonkos László, Emperl Ernő, Erdélyi Pál, Farkas József, Fehmi Szulejman, Fischer Pál, Flaska János, Fodor Imre, Fricke Valér, Friedrich Antal, Gokesch Ernő, Gosztonyi Nándor, Györfári István, Hábel Frigyes, Hadik Béla gróf, Halbritter Ferenc, Hanzély Menyhért, Hebenstreit Nándor, Hegedűs István, Herberstein János gróf, Hoffmann Gusztáv, Horváth Emil, Horváth Gyula, Horváth Miklós, Horváth Pál, Höfer Andor, Hunkár Sándor, Katona Antal, Kotsis Sándor, Lázár István, Ledermayer Pál, Legány Endre, Lendvály György, Lénárd László, Makay György, Mathias József, Matkovits Jenő, Mesterházy Gyula, Mikes János gróf, Mohácsy István, Mokcsay Sándor, Muchsel Simon, Németh László, Noll Béla, Nusser Károly, Pöschl Antal, Pucher István, Ráth Gábor, Ringeisen Antal, Roszitska József, Schneider János, Schwanner Lajos, Stipkovits István, Szabó István, Szabó Ferenc, Cs. Szabó Imre, Szalai Jenő, Szalai László, Székely Gyula, Széphegyi Ernő, Szili István, Szodfridt Imre, Sztipány Bence, Sztrókay Gábor, Takács József, Takáts Ferenc, Töpler László, Ulrich József, Várhidy Viktor, Vörös István, Zékán János, Zsedely János, Zsilák János, Zwickl Pál.

Rendkívüli hallgatók: Balogh Aladár, Pecze Mátyás.

A hallgatók létszáma:

I. éves hallgató	63
II. " "	73
III. " "	89
Rendkívüli hallgató	2
	<hr/>
	Összesen 227

Az akadémiai gazdaságban dr. Nyárády György rendes tanár gazdasági gyakorlatot tart az elsőéves hallgatóságnak a MÁVAG és Fordson traktorok munkájáról.!

**Az Akadémia hallgatóinak száma és származási helye
1818-tól 1927-ig.**

Vármegye	Hallgató	Vármegye	Hallgató
Abaúj-Torna	70	Áthozat	3262
Alsó-Fehér	21	Liptó	19
Arad	97	Máramaros	12
Árva	11	Maros-Torda	29
Bács-Bodrog	163	Moson	387
Baranya	139	Nagy-Küküllő	18
Bars	109	Nógrád	70
Békés	86	Nyitra	191
Bereg	32	Pestpilissoltkiskun	883
Beszterce-Naszód	5	Pozsony	386
Bihar	78	Sáros	50
Borsod	73	Somogy	130
Brassó	19	Sopron	387
Csanád	314	Szabolcs	61
Csik	14	Szatmár	71
Csongrád	104	Szeben	30
Esztergom	762	Szepes	119
Fehér	202	Szilágy	18
Fogarás	2	Szolnok-Doboka	15
Gömör-Kishont	82	Temes	66
Győr	294	Tolna	134
Hajdu	31	Torda-Aranyos	13
Háromszék	25	Torontál	119
Heves	97	Trencsén	39
Hont	87	Turóc	14
Hunyad	21	Udvarhely	11
Jásznagykunszolnok	78	Ugocsa	3
Kis-Küküllő	12	Ung	21
Kolozs	47	Vas	245
Komárom	158	Verőce	4
Krassó-Szörény	29	Veszprém	192
Átvitel	3262	Átvitel	6999

Vármegeye	Hallgató	Külföld.	Hallgató
	Áthozat		Áthozat
Zala	127	Illyria	2
Zemplén	78	Isztria	2
Zólyom	45	Karinthia	4
Fiume város területe	2	Krajna	21
Horvát-Szlavonország	74	Kis-Ázsia	1
Tengermellék	11	Moldva	1
Magyar Szent Korona területéről	7336	Morvaország	199
		Németország	70
		Olaszország	11
		Oroszország	25
		Románia	8
		Salzburg	5
		Svájc	11
		Stájerország	45
		Szerbia	21
		Szilézia	127
		Szászország	9
		Törökország	20
		Tirol	9
		Vorarlberg	1
		Külföldi születésű	1385
		Átvitel	793

Magyar születésű 7336 hallgató.

Külföldi " 1385 "

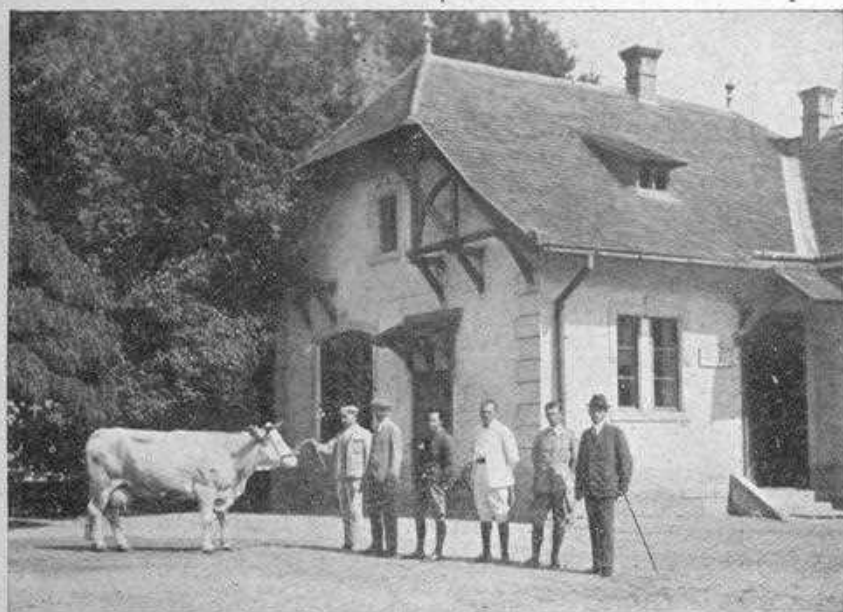
Összesen 8721 hallgató,

akiknek teljes névsora az akadémia irattárában foglaltatik, de terjedelménél fogva itt nem közölhető.

A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia ezen nagyszámú hallgatóival a kitünő gazdáknak, kiváló szakembereknek egész légióit nevelte a magyar haza és a külföld számára is, akik közül világhírű tudósok, tanárok kerültek ki, így a hazai gazdasági akadémiák igazgatói, továbbá tanárainak legnagyobb része, sőt kiváló államférfiak, mint *gróf Bethlen István* miniszterelnök, néhai *Rubinek István* volt földművelésügyi miniszter és még nagyszámú közéleti s állami kiválóság és külföldi, főleg németországi államférfiak is kerültek ki az Alma Mater neveltjei közül.

Az akadémiai major bejárata.

Gazdasági gyakorlat a major központi irodája előtt.

AZ AKADÉMIA GAZDASÁGA, KISÉRLETI TERE, KERTJE ÉS SZŐLŐJE.

Az Akadémia gazdasága.

Fekvése és éghajlati viszonyai.

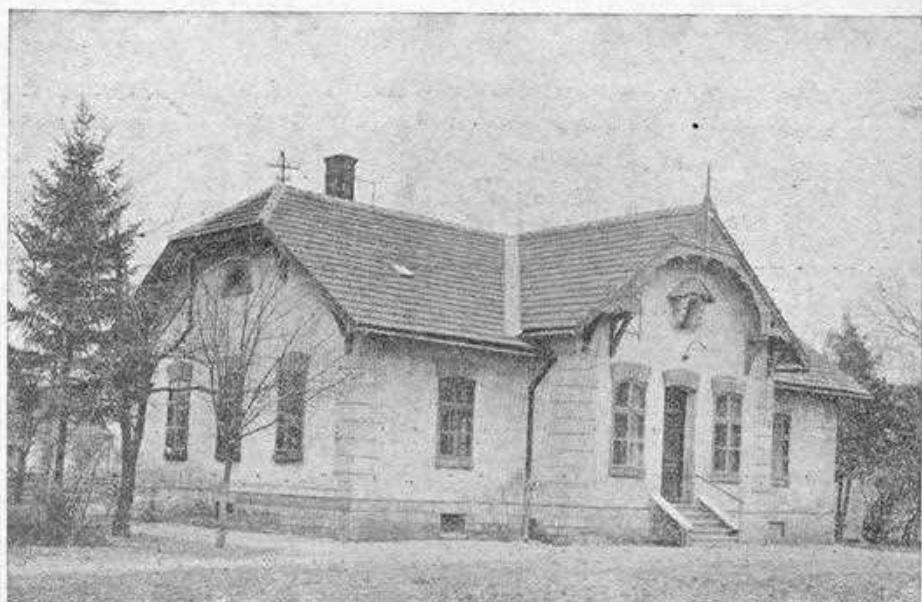
Az akadémiának Magyaróvár r. t. város határában fekvő gazdasága, valamint egész vidéke síkságot alkot. A földrajzi fekvés: $40^{\circ}65'$ északi szélesség és $33^{\circ}56'$ keleti hosszúság; magassága a tengerszín fölött: 125 méter.

Az egész vidék éghajlata, kontinentális fekvésénél fogva, igen szélsőséges, melyet semmiféle kedvező helyi befolyás előnyösen nem módosít. Feltűnő a kevés csapadéknak az évszakokban való egyenlőtlen eloszlása, minek következtében az aszályig fajuló szárazság gyakran áll elő. Ennek káros termelési hatását még csak fokozza az a körülmény, hogy a birtok talajának nagy része lazaságánál fogva könnyen bocsátja át a vizet s így az amúgy is elégtelen csapadék nagy része a növényekre veszendőbe megy.

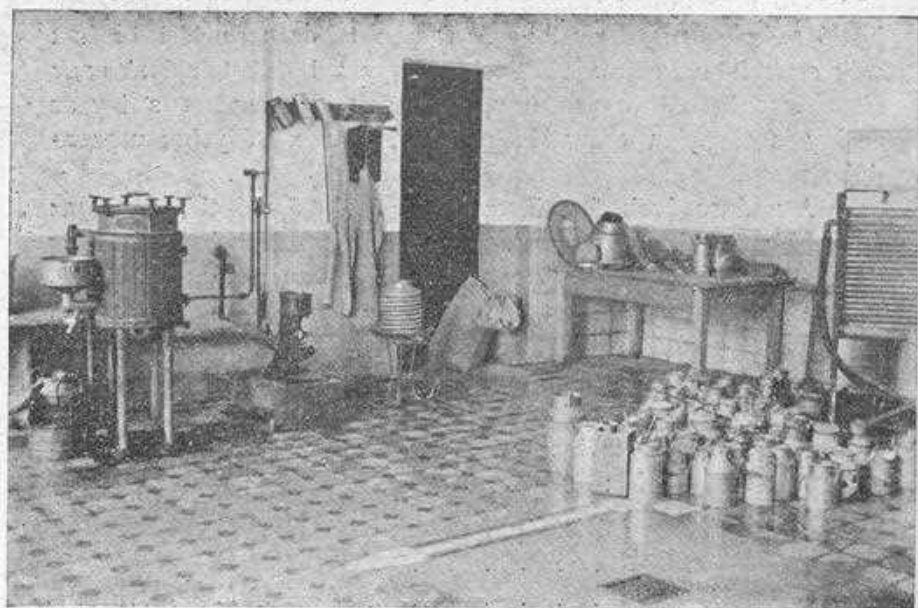
A nedves évek termékenységük által tűnnek ki, a száraz évek főleg a takarmánytermést hiúsítják meg. Égi háborúk elég gyakoriak, de pusztító jégverés a gazdaságban ritkán fordul elő. Legkevesebb a csapadék tavasz elején és nyár közepén. A tavaszi vetés március elején veszi kezdetét s a rozs aratása június végére esik. A középérésű tengeri rendesen beérik, de a késői tengerifajták már nem.

Az utolsó évi meteorológiai észleletek a következő átlagszámokat tüntetik fel:

Egész évi középhőmérséklet	+ 11.6° C
Téli	— 1.6° C
Tavaszi	+ 11.1° C
Nyári	+ 19.7° C
Őszi	+ 1.5° C

Az akadémiai tejgazdasági épület.

A tejgazdasági épület belseje.

A tejgazdasági épület sajtkonyhája.

Gura János 40 év óta akadémiai sajtmeister „Óvári sajt”-ot készít.

Az évi csapadék mennyisége 600 mm körül mozog. A csapadékos napok száma 110—120 nap szokott lenni. 15 év átlagában, 1915—1925-ig az évi csapadék átlaga 609·6 mm, a csapadékos napok száma pedig 112 volt. A 15 év alatt 1917-ben 377·5 mm volt a legkevesebb, 1915-ben 755·1 mm a legtöbb évi csapadék, a csapadékos napok száma 1921-ben volt a legkevesebb és pedig 85, 1915-ben a legtöbb: 142. A csapadék eloszlása nagyon egyenlőtlen, így 15 év átlagában a következő adatokat állapítottuk meg:

Hónap	15 év átlagában			
	csapadékos nap		csapadék milliméterben	
Január	10·4	4—18	40·9	10·0—91·5
Február	7·2	1—12	27·5	4·0—66·9
Március	9·4	1—15	36·1	5·0—74·3
Április	10·2	5—15	53·5	14·4—124·5
Május	8·6	4—16	59·2	7·6—122·6
Junius	10·0	2—14	70·0	3·0—124·1
Julius	9·1	2—15	64·1	21·7—163·5
Augusztus	8·1	4—13	49·0	13·2—115·3
Szeptember	9·0	2—17	61·8	7·8—171·1
Október	9·6	4—19	49·6	17·1—106·6
November	8·8	1—19	46·0	0·9—111·7
December	11·9	4—21	51·8	3·7—104·2
	112·4	85—142	609·6	377·5—755·1

1926-ban 110 csapadékos nap volt és 668·6 mm eső esett. Az időjárás a legtöbb évhez képest ebben az esztendőben nagyon eltérő volt, amennyiben júniusban 101·9, júliusban 132·9 mm eső esett. Csupán májusban, októberben és decemberben emelkedett ezeken kívül a csapadék havi mennyisége 50 mm fölé.

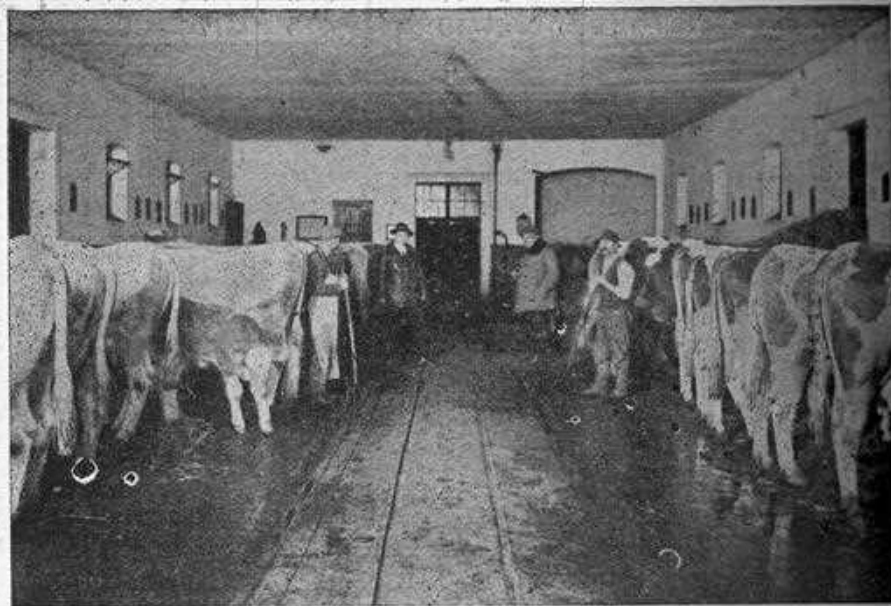
Uralkodó szélirány: É-Ny és D-K. A szeles napok száma évente 130—180, sőt a viharok is gyakoriak. Nyár elején elég gyakori a köd.

A gazdaság területe.

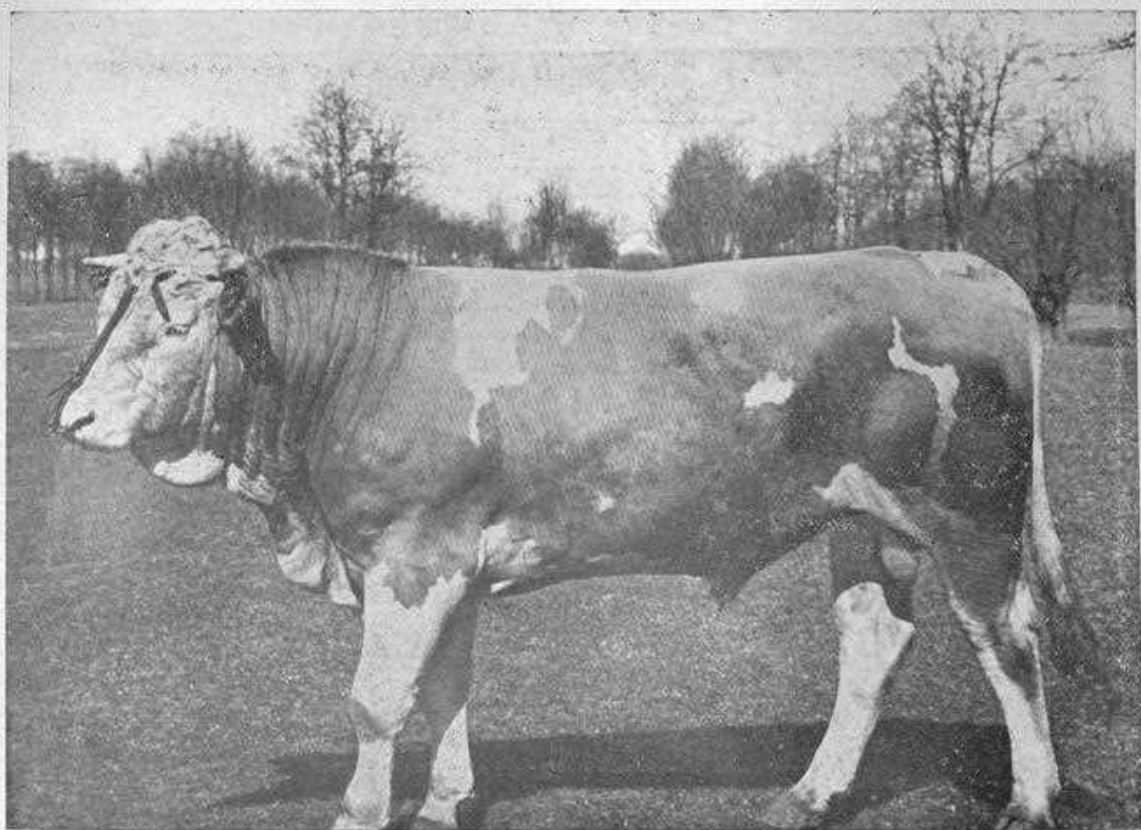
Az Akadémia birtokának területe az új kataszteri birtokívek alapján jelenleg 559 kat. hold 800 □-ól. Ebből 388·62 kat. hold az állam tulajdona; a főhercegi uradalomtól örökbérlet 65·20 kat. hold és a Fülessy örökösöktől bérelt 105·68 kat. hold bérlet.

Az akadémiai tehenészet.

Az akadémiai simmenthali tehenészet belseje.

Az Akadémia simmenthali tehenészetének Svájcban 1926-ban importált tenyészbikája.

Fenti összes területből:

Szántóföld	471·85	kat. hold	84·33%
Rét	3·18	" "	0·57 "
Legelő	22·43	" "	4·02 "
Tanári lak és majorterület	9·87	" "	1·76 "
Szérűskert	4·13	" "	0·74 "
Utak, árkok, hasznavehetetlen terület	9·55	" "	1·70 "
Deák-téri tanári lakás	0·21	" "	0·04 "
Akadémiai belsőség	5·00	" "	0·90 "
Atlétikai cluibtér	4·05	" "	0·73 "
Szőlő	1·37	" "	0·24 "
Főkert	13·55	" "	2·42 "
Növényterm. tanszék kísérleti tere	14·31	" "	2·55 "
Összesen			559·50 kat. hold 100·00%

Fenti összes területből tisztán a gazdaság területe (akadémiai belsőség, Deák-téri tanári lakás, atlétikai cluibtér, főkert, szőlő és kísérleti tér területeinek levonásával) 521·01 kat. hold.

Ebből tulajdonképeni mezőgazdasági termőterület (szántó-föld, rét, legelő) 497·46 kat. hold; major, szérűskert, utak, árkok területe 23·55 kat. hold.

Vetésforgók.

A szántóföld a talaj eltérő minőségének tekintetbevételével az alábbi vetésforgókra van beosztva:

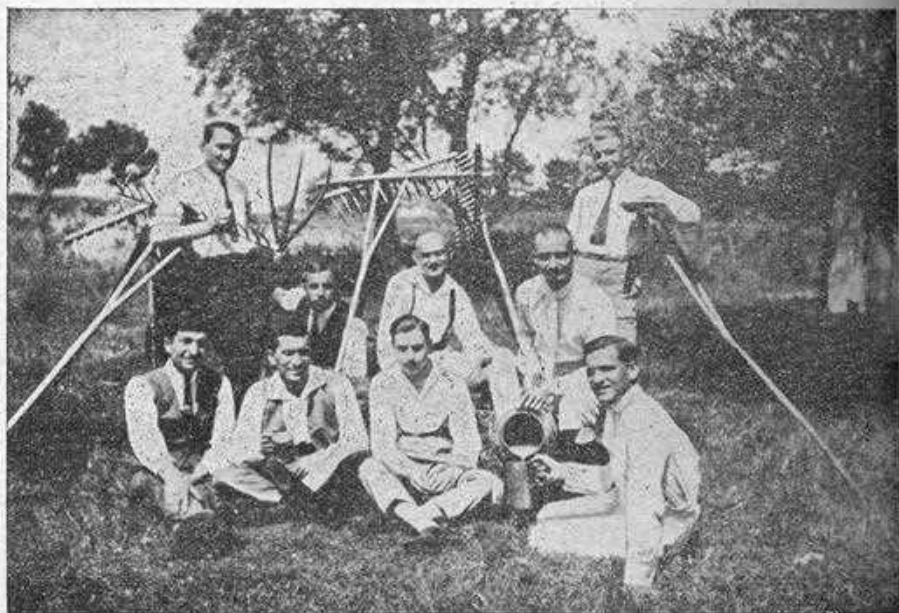
Az I. vetésforgó vagy gabonaváltó. Területe 86·42 kat. hold. Az egyes táblák átlagos nagysága 10·80 kat. hold. Talaja 31% televénydús márgavályogtalaj, 1·3—1·9 m mélységű; 79% könnyű minőségű homokos márga, 0·6—1·0 m mély. Az ezek alatt fekvő réteg kavics és homok.

Vetésforgója a következő:

1. Kapás #*
2. Őszi búza**
3. Őszi keverék, utána csalamádé $\frac{1}{2}$ #
4. Őszi búza*
5. Kapás #
6. Árpa*
7. Lucerna forgón kívül
8. Rozs*

* Istállótrágyázva.

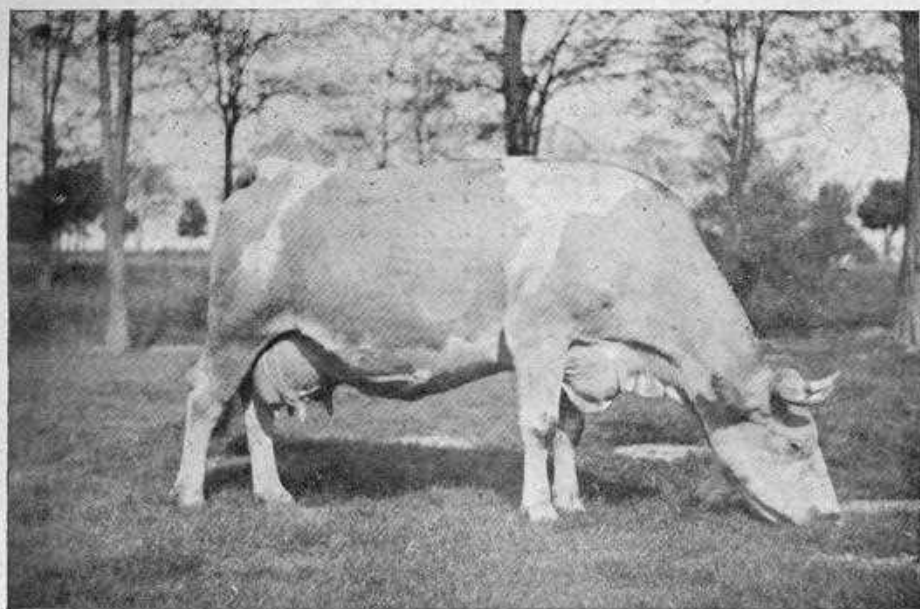
** Mútrágyázva.

A hallgatóság a szénagyűjtés után tejet fogyaszt.

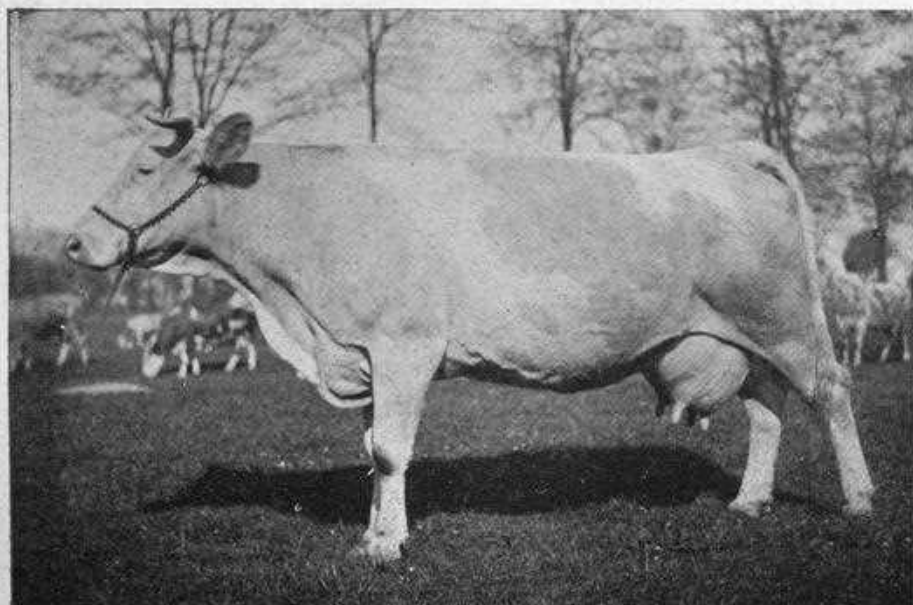

A hallgatóság a tengerimorzsolásnál.

Az Akadémia simmenthali tehenészetének 80. számú tehene.

Született 1916. dec. 9. 42 kg ellési súllyal, súlya 670 kg. Évi tejelése hetévi átlagban: 3839 kg tej 3·9% átlagos zsírtartalommal. 1927. márc. 11-től kezdve május végéig naponkénti tejhozama a 30 kg-ot meghaladta, legnagyobb napi tejhozama 32·8 kg. Szülőinek évi tejelése: apai ágon átlag 4300 kg, anyai ágon átlag 5000 kg.

Az Akadémia simmenthali tehenészetének 267. számú tehene.

Született 1919. apr. 10. 50 kg ellési súllyal, súlya 700 kg. Évi tejelése öt évi átlagban: 4152 kg tej 3·60% zsírtartalommal. 1927. február 11-től május végéig naponkénti tejhozama a 30 kg-ot meghaladta, legnagyobb napi tejhozama 33·6 kg. Szülőinek évi tejelése: apai ágon eredeti import, anyai ágon átlag 6875 kg.

A II. vetésforgó vagy baltacím-váltó. Területe 148·98 kat. hold. A táblák átlagos nagysága 14·89 kat. hold. Talaja a terület 6⁰/₀-a 0·4—0·6 m mélységű homokos márga, 40⁰/₀-a 0·15—0·3 m mély, szintén homokos márga. Az altalaj itt is kavics és homok.

Vetésforgója a következő:

1. Tengeri #
2. Zab baltacímmel*
3. Baltacím
4. Rozs*
5. Őszi lóherék #
6. Rozs*
7. Tengeri #
8. Mohar
9. Csalamádé #
10. Zab*

A III. vetésforgó a „Norfolki négyes“ területe 48 kat. hold. A táblák átlagos nagysága 12·00 kat. hold. Talaja: televénydús, vályogos márga, 1·3—1·5 m mély; altalaja homok és kavics.

Vetésforgója a következő:

1. Répa #
2. Árpa lóherével*
3. Lóhere
4. Őszi búza*

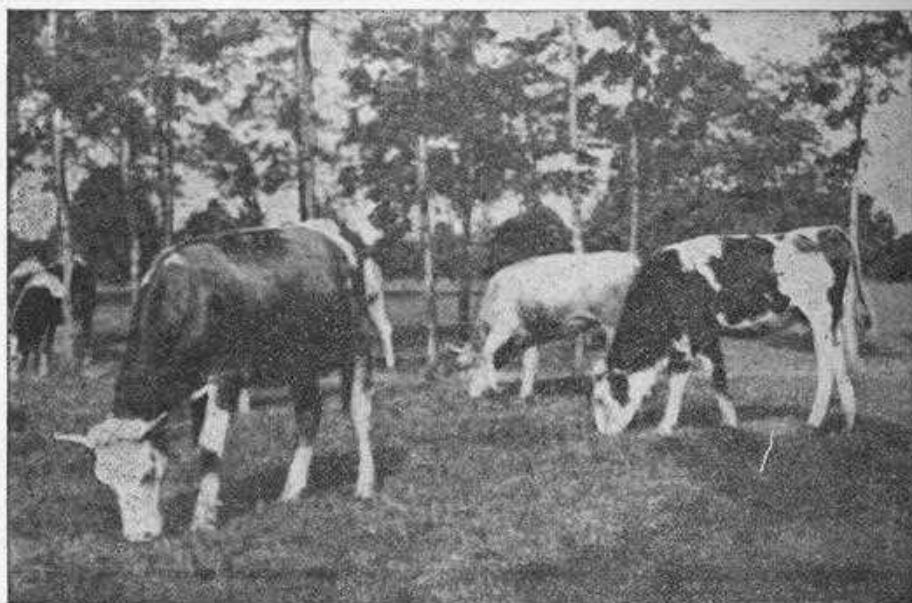
A IV. dűlőrészen szabad gazdálkodás folyik. Területe 84·62 kat. hold. A táblák átlagos nagysága 10·58 kat. hold. Főleg takarmánynövények természetnek s ezek fokozása érdekében a kettős termelésre is különös súlyt helyez itt a gazdaság.

Az V. Fülessy-féle bérleti földek talaja nagyobb részben a III. vetésforgó talajösszetételével egyezik. Területe 103·83 kat. hold. A táblák átlagos nagysága 25·96 kat. hold.

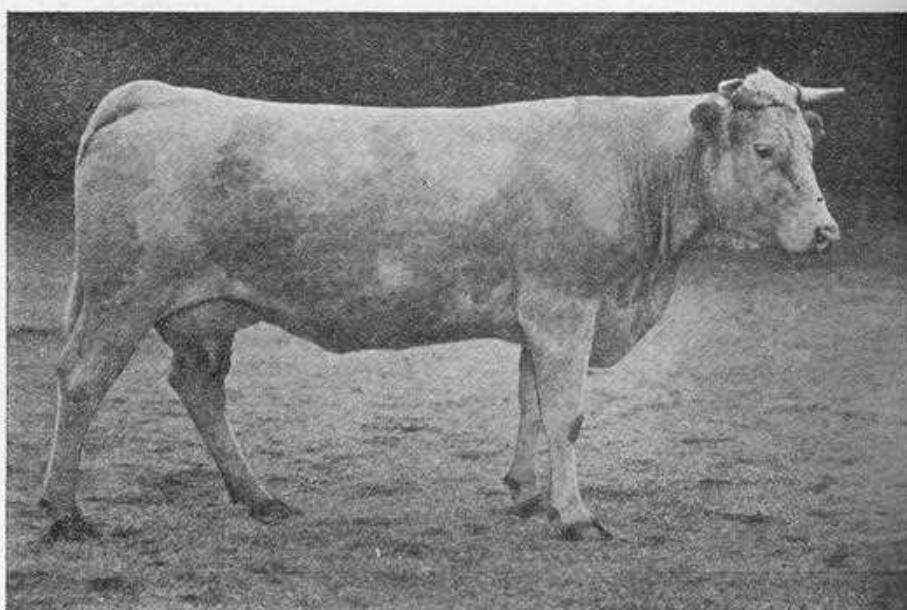
Vetésforgója a következő:

1. Tengeri #
2. Búza*
3. Zabosbükköny
4. Árpa

Fenti összes vetésforgók a szabad gazdálkodás szellemében kezeltetnek.

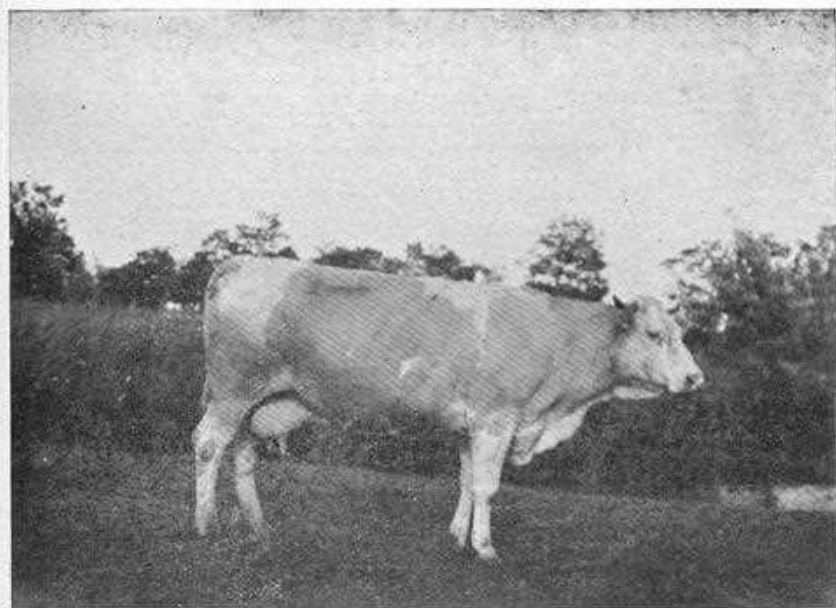

Tehenek a fásított legelőn,

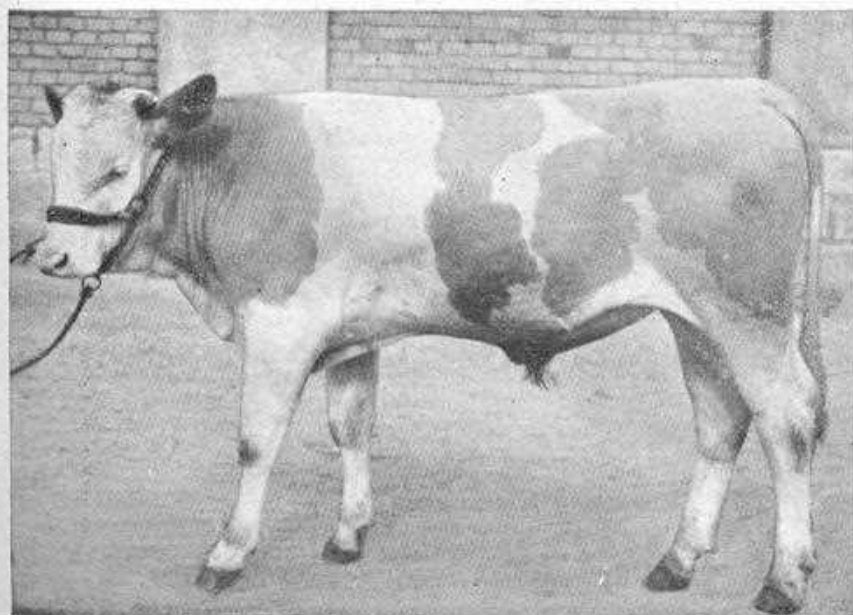

Az Akadémia 83. számú tehene.

Kétévi átlag tejése 4645 liter tej 3·4% zsírral,
legnagyobb évi tejelése 5009 liter 3·7% zsirtartalommal.

Az akadémiai simmenthali tehenészet 91. számú tehene.
Hat évi átlagos évi tejelése 4163 liter, 3·7°/_o-os zsírtartalommal.
Legnagyobb évi tejelése 5287 liter, 3·6°/_o-os zsírtartalommal.

A 91. számú tehén után származott egyéves növendékibika.

A termelés aránya és a termékek nagysága.

A gazdaságban termelt növények területi arányát jelen termelési évben a következő összeállítás tünteti fel:

Őszi és tavaszi gabonaneműek	204 80 kat. hold	43·41%
Kapásnövények	116·79 „ „	24·75 „
Szálás takarmány	150·26 „ „	31·84 „
Összesen	471·86 kat. hold	100 00%

Ehhez járul még 15·61 kat. hold rét és legelő.

A földek a talaj minősége szerint 2, 3 és 4 évenként trágyáztatnak. Főelv, hogy a kapások és a takarmányneműek istállótrágyába, a gabonaneműek műtrágyába kerüljenek.

Az utolsó 10 év (1916—1926) terméseinek átlaga kat. holdankint az akadémia gazdaságában a következő volt. (Lásd 123. oldali kimutatást.)

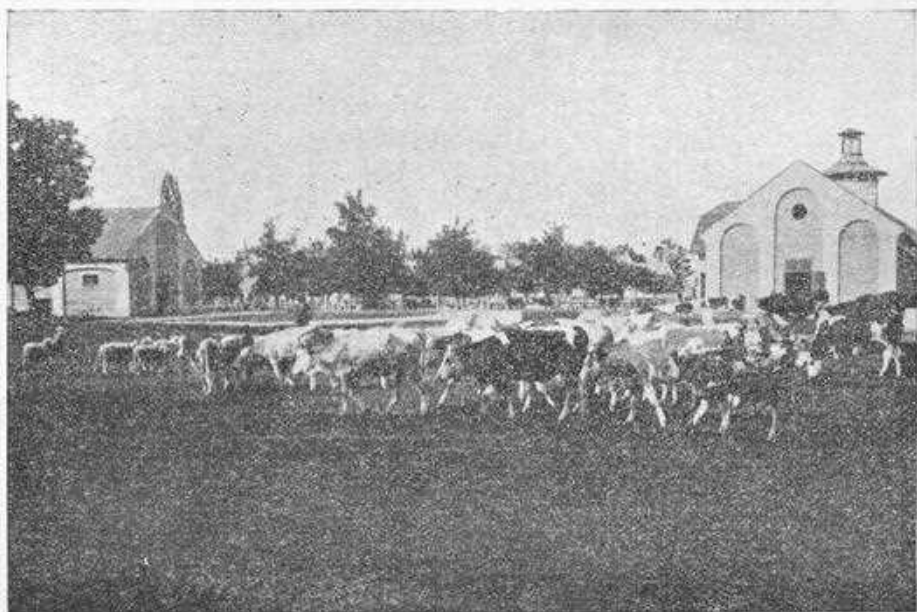
A cselédség és munkásviszonyok.

Az akadémia gazdaságában alkalmazott cselédség a következő: 1 majoros gazda, 1 sajt- és vajmester, 1 gépész, 1 kovács, 1 bognár, 2 tisztí kocsis, 6 kocsis, 5 béres, 4 tehenes, 2 borjas, 7 ostoros, 2 műhelyi segédmunkás, 1 sertésgondozó, 1 csikós és juhász, 1 irodaszolga. Összesen 36.

Az állattartás.

A gazdaság fogatos ereje: 10 pár ökör és 10 pár ló. Mezei munkát azonban csak 9 pár ökör és 6 pár ló teljesít, mert 1 pár ló a tejszállítás és fuvarozásnál, 1 pár mint gazdasági, 1 pár mint igazgatósági fogat áll rendelkezésre, míg a tizedik pár ló-fogat és egy ökörfogat állandóan takarmányt és almot hord.

A gazdaság fogatos erejét az akadémia részére szükséges fuvarozások is nagy mértékben igénybe veszik. A szántóföldi területből a rendelkezésre álló fogatok mellett egy igásfogatra 31·5 kat. hold terület esik. Ezért a gazdaság az igásfogatok munkaerejének kiegészítése és a tanügyi célok érdekében 1918. év őszén 1 drb Rába-típusú 5-vasú motorkét, 1923. évben 1 kettős Oliver-ekével felszerelt Fordson-traktort (a traktor a gyár ajándéka), 1926. év nyarán egy „Mávag“ rendszerű 3-as Oliver-ekével és egy Masey-féle tárcsás boronával ellátott traktort szerzett be, melyekkel főleg a szántási munkálatoknak kellő időben való el-

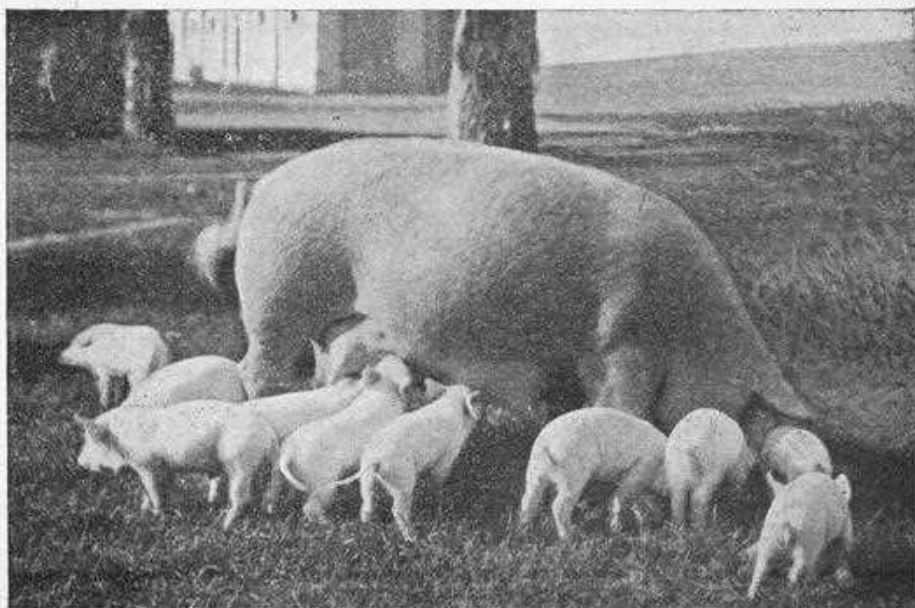
A tehének kihajtása a legelőre.

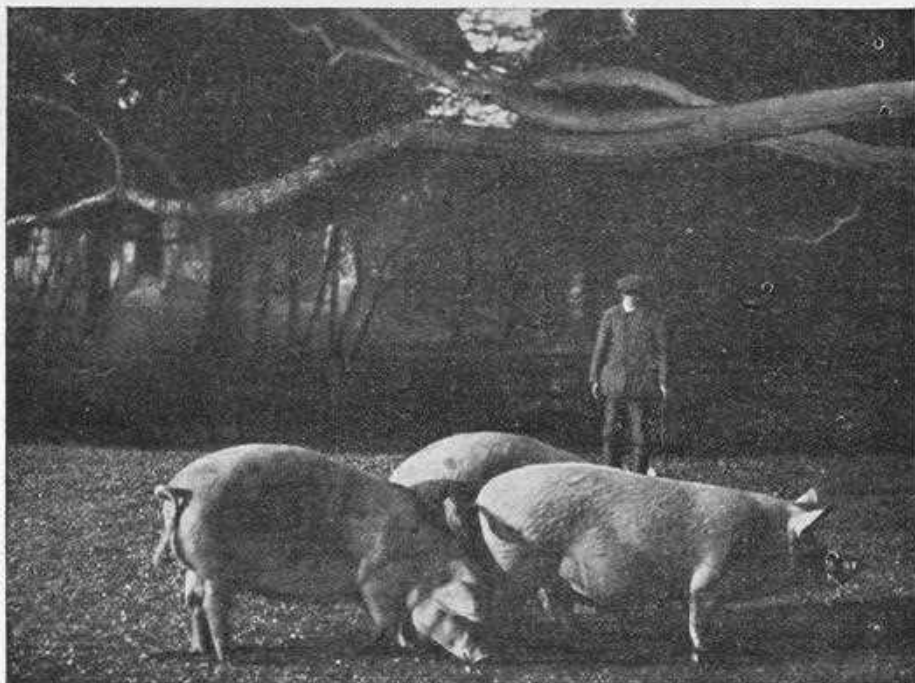
Az üszögulya az akadémiai legelőn.

Termések nagysága az utolsó 10 évben.

Év	Gabonaneműek					Gyök- és gumós növények		Szálas takarmányok								Jegyzet
	Búza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Répa	Burgonya	Zabos bükköny	Őszi keverék	Lucerna	Lóhere	Baltacím	Csalamádé (zölden)	Mohar	Réti széna	
m é t e r m á z s a																
1917	10·65	8·00	10·39	10·01	10·88	206·66	61·42	9·04	17·93	22·56	14·28	13·88	47·50*	7·42	15·67	Nagy szárazság, * kettős termelés.
1918	15·08	13·00	18·30	14·59	26·10	290·87	109·83	—	21·22	34·21	25·21	—	90·76	22·84	19·33	
1919	12·21	11·64	13·53	12·20	21·40	157·14	60·06	21·56	23·33	31·22	31·50	34·81	76·84	17·66	29·33	* egér- és fagykár. * szárazság miatt.
1920	9·06	9·14	12·42	10·80	24·75	203·60	144·00	14·04	20·88	54·20	6·31*	27·12	80·50	16·00	12·99	
1921	14·82	9·93	11·47	13·33	18·17	128·00	56·08	19·41	18·90	32·77	21·45*	—	61·53	18·26	10·58	
1922	12·00	7·30	13·65	9·48	20·04	183·00	68·85	17·85	13·70	29·07	—	11·37	49·20	11·77	10·00	
1923	15·52	14·27	13·50	10·40	14·12	191·00	41·60	16·57	18·50	30·26	—	24·16	58·00	24·13	20·35	
1924	10·34	5·89	7·77	6·90	24·62	254·78	17·23	27·90	10·68	40·75	31·34	—	126·00	20·70	15·19	
1925	11·55	9·60	9·36	8·81	26·38	200·00	83·67	14·05	12·46	22·53	—	—	86·44	20·82	8·51	
1926	10·72	6·87	10·00	10·04	16·02	266·71	142·48	26·07	14·47	40·04	—	—	126·36	23·22	15·40	
Átlag	12·19	9·36	12·04	10·65	20·24	208·17	78·52	18·49	17·20	33·76	21·68	22·27	80·31	18·28	15·73	

A 152. számú yorkshirei fajta tenyészkoca 10 malacával, az Akadémia tenyészetéből.

Három hónapos yorkshirei fajta kocasüldők.

végzését lehet biztosítani. Azonban a Rába-motoreke magas munkaköltség miatt a kisebb típusú traktorok beszerzése óta fizemen kívül áll. A traktorok beállítása után bizonytalan munkateljesítményük mellett is az egy igásfogatra eső szántóföldi terület nagysága körülbelül 25 kat. holdra mérséklődött le.

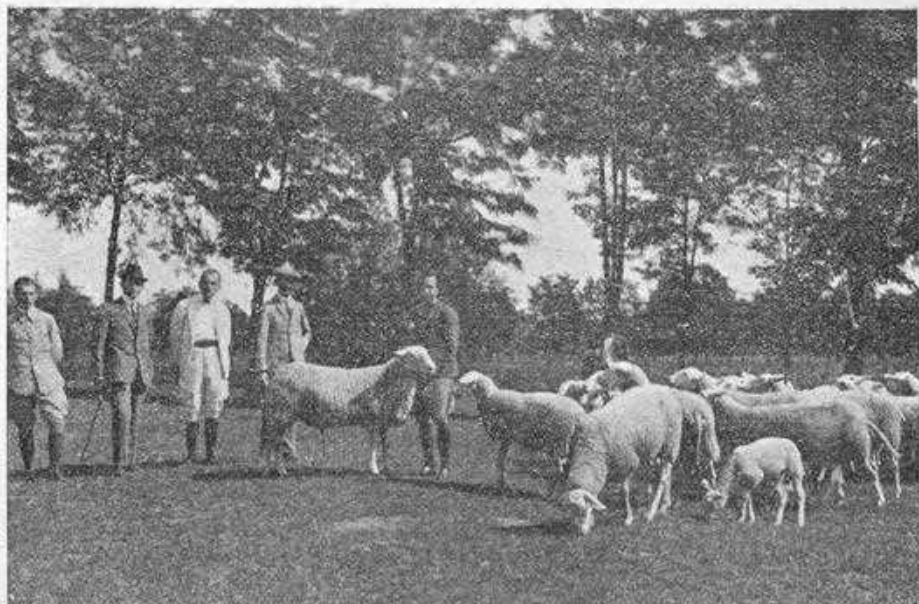
Az 1914. év előtti normális árak mellett 1 munkanap költsége lovagnál 6.80 K-át, ökröknél 6.90 K-át tett ki. (Főletett takarmány és annak előkészítése állat-, eszköztöke és annak kamatozása, cselédbér stb. beszámításával.) Ezzel szemben 1926/27. év február haváig az igásfogat munkanap költsége lovagnál 8.80—9.60, ökröknél 7.20—8.00 pengőbe került.

A traktorok munkaköltsége az igásfogatokéhoz viszonyítva főleg a mély- és mélyített szántásoknál alakul kedvezően.

A haszonállatok tartásában a főszó a tehenészetten és pedig elsősorban a tejtermelésen és a tenyészállat-eladáson fekszik.

A tehenészet keletkezésének idején 1858. évben egy lavanthali és egy magyar fajtabeli törzset állítottak fel, mely utóbbit részint tisztavérben, részint a lavanthalival keresztezve tenyészítették. Azonban sem a magyar, sem a keresztezett tehenek nem feleltek meg a várokozásnak, s minthogy a tiszta lavanthali tehenek sem tejltek elég jól, ezért 1865. évben Rosensteinből (Württemberg) hoztak keresztezés végett egy bikát.

Ezen kísérlet sem hozta meg a célzott sikert és ezért 1870—1872. években allgauti tehenek szereztettek be. Ezek tejelés tekintetében beváltak ugyan, de a gümőkór rövid idő alatt megfertőzte az egész állományt. 1893. évben végzett tuberkulinoltások eredménye alapján ezen fertőzött allgauti tehenállomány kimustrálása határozatotott el, annál is inkább, mert ekkor a környék köztenyésztése is a pirostarka irányhoz csatlakozott. 1894. év őszén 27 drb simmenthali tehenet és hasas üszőt, 1895. év tavaszán Bonyhád vidékén (Tolnamegye) 21 drb, ősszel pedig Pinkafőn (Vasmegeye) 20 drb tehenet és üszőt szerzett be a gazdaság. A simmenthali állomány szaporodásával azonban a bonyhádi és vasmegeyei tehenek fokozatosan kiselejteztettek úgy, hogy 1911-ben már tisztavérű simmenthali tehenekből állt az egész tehenállomány. Apaállatokul eleinte simmenthali származású bikákat Bajorországból importáltak, később meg a bábolnai ménésbirtokról, a Döry-féle leperdi, a Gaál-féle pamuki és vépi, Vogronits-féle nyitraszegi, a Szentiványi-féle bejei, a Téglássy-féle korláti tenyészetekből vásárolta be telivér simmenthali törzsbikáit

Az Akadémia fries juhfajta nyája, elől a tenyészkossal.

Fries anyák bárányaikkal.

a gazdaság. Majd Garabosról szereztetett be 1 drb hasban importált bika, de időközben a legjobb tejelő tehenektől leszármazó saját bikáit is használta a gazdaság. Jelenleg egy a tehenészetben 1926. év őszén 70 millió korona költséggel Svájcól importált tisztavérű simmenthali bika fedez.

Az egész tehenállomány az országos törzskönyvbe vétetett fel és 1926. év november havában a Győrvidéki Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület ellenőrzése alá lépett be a gazdaság. 1908. év óta évről-évre rendszeres tuberkulinvizsgálat alatt áll az állomány és ezen idő óta teljesen gümőkórmentessé vált az egész állomány. Összehasonlító kísérletezés végett 1911. év őszén 23 drb vemhes üszöből és egy darab egyéves bikából álló frieslandi törzset importált a gazdaság. Ezen friesek és keresztezéseik tejelés tekintetében első helyen állottak ugyan, de külső formájuk nem volt kifogástalan. Ezért a frieseket teljesen s a keresztezéseket is fokozatosan kiküszöbölte a gazdaság s így az állomány telivér simmenthali.

A simmenthaliak importjának első évében, 1894/95. évben a tehenészet átlagos darabonkénti tejelése 1838 kg tej volt. Ezen kezdő alacsony átlag a következetes tenyészkiválasztás és okszerű takarmányozás által fokozatosan 3500—3600 kg tej átlagra emelkedett.

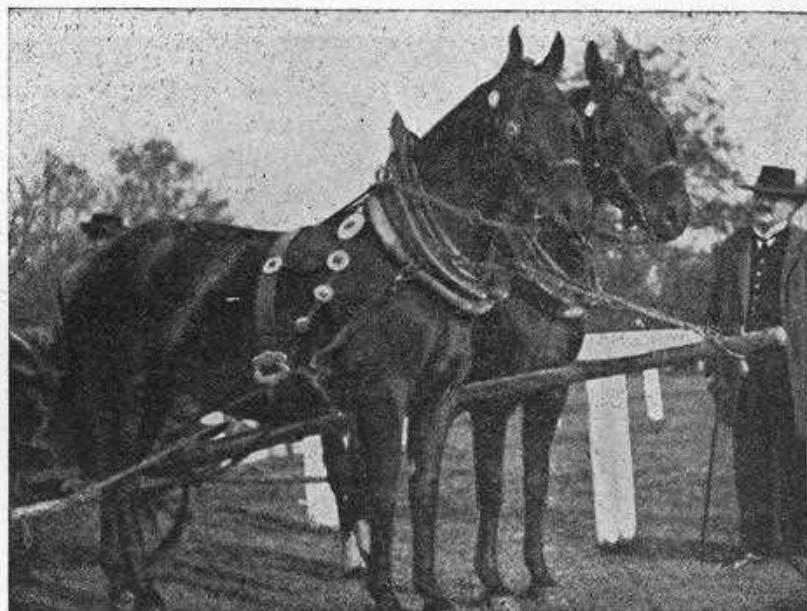
Kimutatás

az akadémiai simmenthali tehenészet legjobb tehenei tejeléséről.

A tehén		Tejelési eredmény				
tkvi száma	neve	maximum	zsír	átlag		zsír
		liter	%	évre	liter	%
113	Bimbó . . .	6692	3 ⁴	7	4945	3 ⁵
91	Sári III. . .	5287	3 ⁶	6	4163	3 ⁷
83	Kontesz II. .	5009	3 ⁷	2	4645	3 ⁴
80	Zsemlye . .	5146	3 ⁶	6	3894	3 ⁷
269	Zsemlye . .	5062	3 ⁶	5	3634	3 ⁷
267	Zsuzsi . . .	4544	3 ⁸	5	4152	3 ⁶
76	Hamis II. . .	4343	4 ¹	6	3412	4 ³

A gümőkór teljes kiküszöbölése és a tejelés fejlesztése érdekében 1916-ban erős selejtezést kellett végrehajtani s az ezáltal megfogyatkozott állomány részben a Levél községből be-

szerezett 12 drb vemhes üszővel és tehénnel, részben a Svájcból importált 6 drb tehénnel egészítettet ki. A svájci importból azonban 5 drb tehén reagált s így azokat ki kellett selejtezni. A levélieket meg a gazdaság sajátnevelésű tisztavérű simmenthali tehenei szoritják ki. 1925. évben Wenckheim gróf mosonszentmiklósi uradalmából 6 drb előhasú simmenthali üszőt szerzett be a gazdaság, melyek közül azonban 1 drb reagálás miatt nemsokára

Nagy Nonius igásfogat az akadémiai gazdaságban.
(Saját tenyésztés.)

kiselejteztetett. 1926. év tavaszán a budapesti tenyészállatvásáron Forster István gazdaságából 3 drb import leszármazású vemhes üsző vásároltatott, 1926. év őszén pedig a tenyészbikával együtt 2 drb előhasú üszőt importált a gazdaság Svájcból.

A helyi piacon nem értékesíthető felesleges tej az e célra kellően felszerelt tejházban vajjá és juhtejjel keverve sajttá dolgoztatik fel, a lefölözött tejet, írórt és savót pedig a borjúk és malacok isszák meg. Évenként 12—20 drb növendékbikát 1400—1800 pengős árban ad el tenyészcélra a gazdaság.

A sertésenyésztés alapját a nagy yorkshirei sertések alkotják. Régebben keresztezési kísérletek és főleg fajtatanulmányozás céljából linkoln és mangalicatörzsek is állítottak be, azonban ezek a tenyészetből nemsokára kiselejteztettek s így a jelenlegi tenyészirány tisztavérű yorkshirei sertésenyésztés. A törzsállomány 16 drb anyakoca, amelyekre a legkiválóbb hazai tisztavérű yorkshirei tenyészetekből szereztetnek be az import leszármazású tenyészkanok. A tenyészet a Hússertésenyésztők Országos Egyesületébe bejelentetett. Az évi kétszeri malacozásból származó malacok részben mint tenyészanyag, részben mint javított 5—6 hónapos süldők értékesíttetnek.

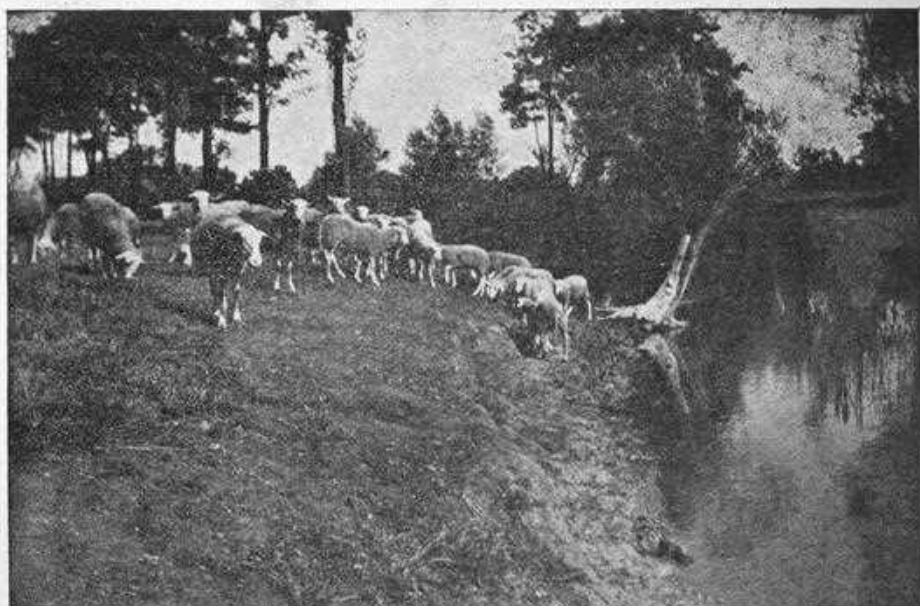
Lovat régebben nem tenyésztett a gazdaság. Azonban 1912-ben tanulmányozás és oktatási szempontok miatt a mezőhegyesi ménésbirtokról és annak környékbeli, németperegai kiscgazdáktól 8 drb nagy Nonius vemhes kanca és 1 drb Nonius-mén vásároltatott, amely a jelenlegi gazdasági lótenyésztés alapját vetette meg. A hámos kancák kétévenként felváltva fedeztetésre kerülnek s a felnevelt csikókkal a kimustrált öreg igáslovak pótoltatnak. Méneket mindig Mezőhegyesről szerez be a gazdaság.

A juhászat kezdetben csak tanulmányozási szempontból állítottatott fel. A régebben tartott 25 drb merino precose helyett azonban 1911. év őszén 7 drb fries anya és 1 drb kos importáltatott. Az állomány növelése és vérfrissítés végett 1921. és 1922. években újabb kosokat és anyajuhokat importált a gazdaság. Törzsállomány: 1 drb kos és 30 drb anyajuh. A juhok többévi átlagos darabonkénti tejelése 284 liter, de az anyák között évi 500 liter tejet adó egyed is fordul elő.

A tejet tisztán, vagy tehéntejjel keverve sajtá dolgozza fel a gazdaság. Bára nyozási eredmény: 190—200%. Ellési súly: 4.70—4.80 kg. Választási súly 2 hónapos korban 28 kg. Kifejlődött anyák súlya 75—85 kg. Gyapjúhozam 3.5—4.0 kg átlagos C minőséggel és 55—60%-os rendemente-al.

A gazdaság fries juhászata az akadémia állattenyésztésének aránylagosan egyik legjövödelmezőbb ága.

Az összes állatállomány (ló, szarvasmarha, sertés, juh) 500 kg-os számosállatra átszámítva kereken 180 drbot tesz ki. A gazdaság összes 471.85 kat. hold szántó földi területéből tehát egy számosállatra 2.6 kat. hold esik. Azonban ezen nagyobb állatlétszám tartása már csak azért is indokolt, mert a talaj gyengébb minőségénél fogva gyakoribb trágyázást kíván.

A fries juhnyáj az Akadémia legelőjén.

Szoptató fries anyajuh két bárányával; az anya évi tejelése több 400 liternél.

Állatállomány 1927. január 1-én.

Lovak:

Tenyézmén	1 drb.
Herélt hámosló	13 „
Hámoskanca	10 „
Kancacsikó	9 „
Méncsikó	2 „
Herélt csikó	2 „

Ökrök:

Magyar-erdélyi fajta	7 drb.
Pirostarka	13 „

Tenyész simmenthali szarvasmarha:

Tenyézbika	2 drb.
Tehén	51 „
Növendékbika	20 „
Növendéktisző	39 „

Sertések:

Yorkshirei kan	1 drb.
„ koca	16 „
Választott malac	99 „

Juhok:

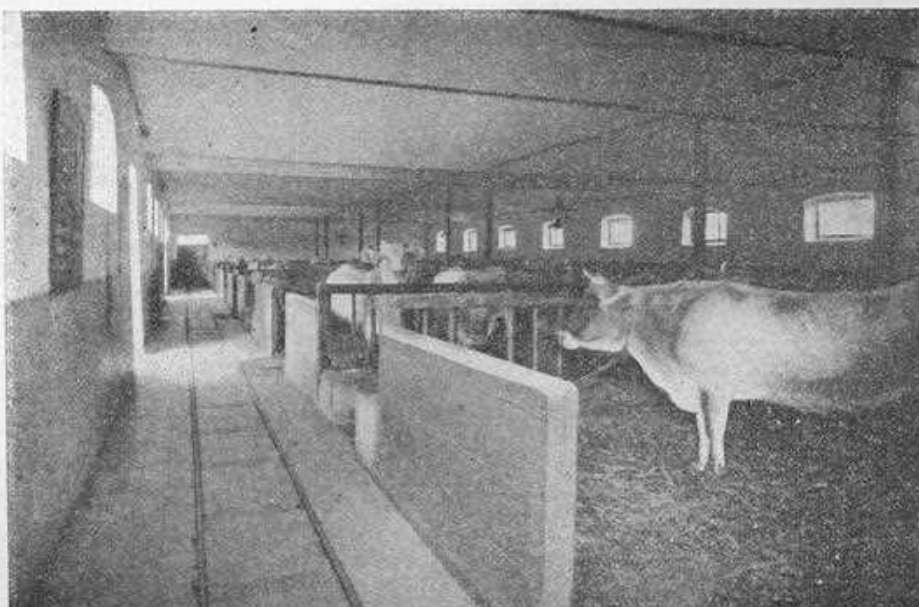
Kos	1 drb.
Anya	36 „
Bárány	8 „

Gazdasági épületek.

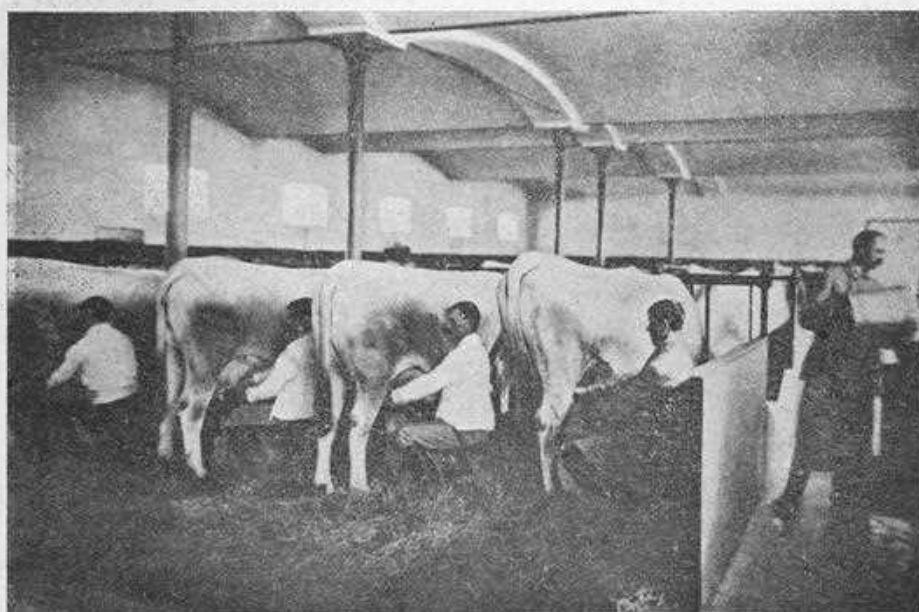
Az akadémia gazdaságához tartozó épületek régebben két majorban voltak csoportosítva.

A belső majorban az Akadémia főépületének közvetlen szomszédságában egy tehén-, egy lóistálló, egy tejház, egy cseléd-lakóház és egy pajta volt. Ezen belső épületek lebontásuk után nagyobbbrészt a külső major kiépítésénél használtattak fel. Az így felszabadult tágas helyen épült az új Akadémia épülete.

A másik, most már egyedüli, jóval tágasabb, ú. n. külső major a földek közvetlen közelében, azoknak majdnem közepén, az Akadémia főépületétől mintegy 1·9 km-nyire fekszik. E major részben már megvásárlásakor ott levő régi, majd a fejlődés folyamán épült újabb, modernebb épületeket foglalja magában.

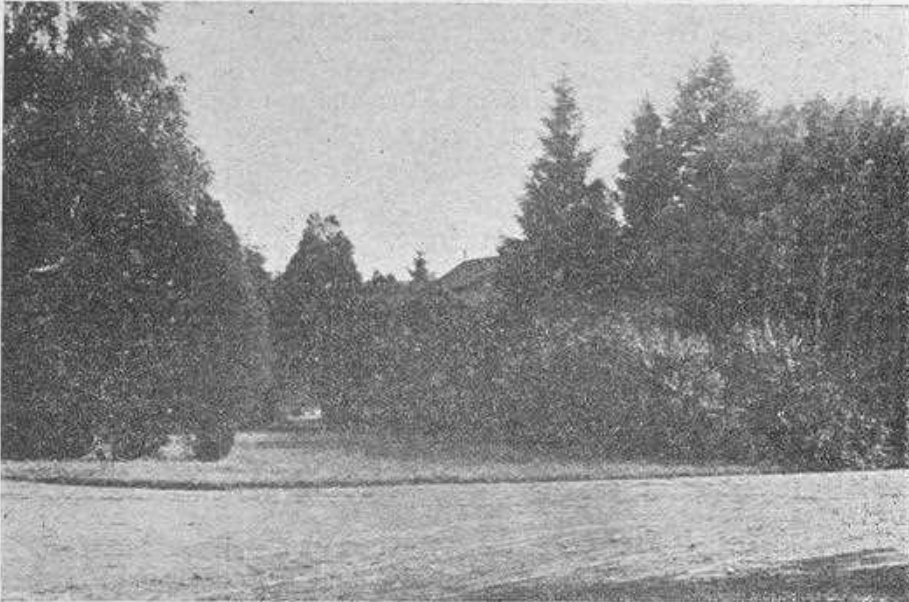
Az Akadémia melletti főhercegi uradalmi allgauti fajta tehenészet belseje.

Fejés az Akadémia melletti főhercegi allgauti fajta tehenészetben.

A kívánalmak szerint átalakított régebbi épületek közül jelenleg egy lóistálló, egy két részből álló, takarmánycsűrővel ellátott ököristálló, egy magtár és két cselédlakóház áll fenn. Az újabb okszerűbb épületek a következők:

A tehénistálló, központi takarmányelőkészítő helyiséggel (benzin- és villanymotorerőre berendezett gépekkel), a növendékmarhaistálló, a sertésfiadztató, csikó-, juhistálló, az istállókkal kapcsolatos kifutók, központi trágyatelep, az istállókat a trágya-

Részlet a gazdasági major parkírozott udvaráról.

teleppel összekötő vasúti vágány, a minden kellekkel felszerelt tejgazdasági épület amerikai rendszerű jégveremmel, tengerigöré.

Gép- és eszközsín, amerikai rendszerű szénapajta, adjunktusi lakás, két cselédlakóház, gazdasági iroda gyakornoki szobával s a központi víztorony az egész majort ellátó vízvezetékekkel.

A szükséglet folytán 1919. évben egy téglafalú, eternitfedésű barakképület épült, amelyben az időszakos munkások elhelyezésére szolgáló terem, mosdóhelyiséggel, hat egy szoba-konyhás cselédlakás, motorkeszin, gép-, bognár- és kovácsműhely patkolóhelyiséggel foglal helyet. A lakások a követelményeknek teljesen

megfelelnek, a műhelyek pedig kellő felszerelésükkel a gazdaságnak kiegészítő részét alkotják. A barakklakásokkal kapcsolatosan külön-külön sertésól kifutóval, baromfiól, fáskamra és közös trágyatelep épült, melyek zárt elhelyezésükben úgy a cselédek, mint a major érdekének megfelelnek.

Ugyancsak 1919. évben a gazdaság épületeinek nagy része a régen halasztott generális javításon ment keresztül, egyben az egész major villanyerő és világításra rendeztetett be.

1926. évben egy új cselédlakás, majorkapu és cementkerítés épült a majorterület egy része körül s a régebbi hideg, magas sertésól is a kívánalmak szerint átalakított.

Ugyanezen évben a Heraklit silók magyarországi szabadalmának tulajdonosa az akadémiai bemutatás és oktatás céljára egy Heraklit silót épített a majorban.

A major fejlesztési munkálatainak során tervbe vették a régi nem megfelelő épületeknek újakkal való kicserélése, a major területének planirozása, csatornázása, további bekerítése és az épületek átjavításának folytatása.

A gazdaság jövedelme.

A gazdaság az okszerű gazdálkodás bemutatásával karöltve elsősorban főcéljának elérésére: a jövedelmezőségre törekszik. A jövedelem túlnyomó része állattenyésztésből ered (állattenyésztésre 94%, növénytermelésre csak 6% esik). Normális években a befektetett tőke 8—10%-kal kamatozott. A gazdaság által 1926-ban mint pénzbevétel beszállított az állampénztárba 682,229.653 korona.

* * *

Itt említetik meg, hogy az akadémia az 1925/26. költségvetési évben egy évi bevételként beszállított az állampénztárba 1.218,515.912 koronát.

Az akadémia gazdasága terményeivel és állatjaival, tejtermékeivel sok külföldi és hazai kiállításon nyert nagy arany és egyéb díjakat és kitüntetések, amelyek az akadémia trezorjában őrzöttek, míg a kitüntetési oklevelek az akadémia folyosóinak és gazdasági irodájának falait díszítik.

Az Akadémia Növénytermelési Kísérleti Tere.

A háború utolsó éveiben, valamint a kommunizmus alatt és az ezt követő esztendőben a kísérleti tér csupán csak oktatással foglalkozott, a gyakorlatok és bemutatások eleinte az oktatószemélyzet egy részének hadbavonulása, majd később a hallgatók nagy száma miatt csupán a legszükségesebbekre szorított. A kísérleti téren érdemleges kutató munka 1919 őszén, illetve 1920 tavaszán indult meg újra.

A rodthamstedti kísérletek mintájára a tanszék kísérleti terén már vagy 2 évtizede folynak vetésforgókísérletek egy-egy árnyi parcellákon, köztük van egy sorozat, amely beállítás óta semminemű trágyát nem kapott. Ezen az igényesebb növények már nagyon gyengén tenyésznek, pl. a takarmányrépa kat. holdra átszámítva nem szokott 15—25 q.-nál többet teremni. Ezeknek a vetésforgókísérleteknek sajnos azonban csak történelmi értékük van, amennyiben ismétlés nélkül állítottak be.

A nemesített búza- és rozsfajták összehasonlító kísérleteinek megfigyelései 1920-ban vették kezdetüket. Ugyanekkor részben bemutatás, részben pedig tényleges nemesítői tevékenység kifejtése céljából mezőhegyesi és szentmiklósi búzatörzsek és nyíri eredeti eredetű magyaróvári rozstörzsek vettettek el és figyeltettek meg. A tavaszi vetésű növények közül összehasonlító termelési kísérlet állítottatott be tavaszi árpával, tavaszi zabbal és burgonyával. Külön kísérletek végzése során tanulmányoztattak a burgonyagumó vetés előtti különleges előkészítési módjai, úgymint a fonnyasztás, a darabolás, a mésztejjel való kezelés, a csíráltatás stb. Jelentékeny eredmény éretett el a burgonyagumó nagyságának a termésére gyakorolt befolyásának tanulmányozásával, ugyanis a sorozatos kísérletek bebizonyították, hogy az apró gumó termésére való hajlandóság öröklékeny és csak elenyészően kis mértékben függ a rendelkezésére álló tartaléktáplálékanyag mennyiségétől. A háromrügyes apró gumó ugyanilyeneket is termelt, míg a középnagy és nagy gumóból kimetszett háromrügyes és a kis gumó súlyával megegyező súlyú gumódarabok, — melyek steril közegben neveltettek — ép és aránylag nagy mennyiségű középnagy- és nagy gumókat termettek. Ugyanebben az esztendőben kezdődött meg a több évig folytatott mák sortávolsági és fajtaösszehasonlító kísérlet is, melynek kapcsán a különböző mákfej

alakok (körte, gömb, hosszúkás és lapos) öröklődését, alaktani, bonctani és egyéb szempontból is vizsgálat alá vették, továbbá több ezer mérés alapján megállapították, hogy a körtealakú mákfej a legtöbbet termő kultúr típus. Az említett gabonanesemesítési munkálatok folytak tovább és több évi munka eredményeképpen a szentmiskolci búza továbbszaporításra kiadatott. Folytatólagos nemesítési munka eredménye lett az intenzív viszonyokat megkövetelő tovább nemesített magyaróvári rozs, melynek értékével viszonyaink között mindmáig a legjobban meg vagyunk elégedve. Például 1924-ben kiscgazda földjén termett kat. holdankint 19·5 q. szemet.

1921-ben az előző esztendőben végzett kísérletek kibővíve folytatódtak és a háború első éveiben elhagyott cukor- és szárazanyagtartalom vizsgálatra irányuló takarmányrépanemesítés ismét megindult. Ebben az esztendőben úgy, mint a következőkben, több ezer anya- és magrépa beltartalma határozott meg. A Bornemann-féle szénsavtrágyázásnak a gyakorlat számára ajánlott módjait a vezetőség elkezdte kipróbálni és több kutató eredményével egybehangzóan azt állapította meg, hogy ezeknek az eljárásoknak semmi gyakorlati jelentőségük nincsen. Ebben az évben kezdte meg a növénytermelési tanszék sorozatos foszfor-savtrágya kipróbálását, karöltve az Országos M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomással. Kísérleti eredményeivel, amelyeket részben kísérletterén, részben pedig a szomszédos, ezeken kívül még az ország különböző részein levő gazdaságokban állapított meg, nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a szuperfoszfátnál jelentékenyen kisebb értékű tetrafoszfát, majd a következő években kipróbált szulfurofoszfát és reformfoszfát kiszorultak a hazai műtrágyapiacról. Nagy nemzetgazdasági jelentőségét ennek a ténykedésnek fokozta még az is, hogy ilyképpen egy hazai nagy műtrágyagyár, mely szuperfoszfátgyártásra volt és van berendezve, az újabb, jóval értéktelebb foszfor-savtrágyaszerek gyártására való átszerveződéstől elállott.

1922-ben ugyancsak az Országos M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomással karöltve egy újabb, nátriumcianamidot is tartalmazó mésznitrogénféleséget próbált ki a tanszék a kísérleti terén és eredményeivel eloszlatta azt az aggodalmat, hogy az olcsóbb Wicklein-féle gyártási móddal előállított mésznitrogén a növényekre mérgezőbb hatású volna, mint a közönséges. Kimutatta, hogy a nátriumcianamidot tartalmazó mésznitrogénnel

egyáltalában nem kell sem a kezelés, sem az alkalmazás terén óvatosabban bánni, mint a régi eljárás szerint készülttel.

Ezen mésznitrogén-trágyázási kísérletek kapcsán tanulmány tárgyává tette az akkor oly nagy mértékben hangoztatott Aereboe-Wrangel trágyázási rendszert is és eredményei már jókor beigazolták ennek a trágyázási rendszernek tarthatatlanságát, még abban az időben, amikor az Aereboe-Wrangel-rendszernek úgy hazánkban, mint külföldön számtalan rajongója volt. Ugyancsak ezzel a mésznitrogénezési kísérletsorozattal kapcsolta be a tanszék úgy kísérleti terén, mint az akadémia gazdaságában és egy mosonvármegyei nagy uradalomban végzett fejtrágyázási kísérleteit, világosan kimutatva azt, hogy a mésznitrogéntől, mint fejtrágyától távolról sem kell annyira félni, mint azt sokan hirdették. Jórészt működésének tudható be az az eredmény, hogy egyes uradalmak sokszor több métermázsás holdankénti termés-többletüket írhatják a mésznitrogénnel végzett fejtrágyázás javára.

Ebben az esztendőben az ópiumnyerés jelentőségének tisztázásában is kivette a részét, folytatva kutatásait a következő évben is. Üzemi adatokkal kimutatta azt, hogy a mezőgazdasági üzemben, melyben az ópiumnyerést munkásokkal végzik, még a tökéletesített üzemmódok alkalmazásával sem lehet azt jövedelmezően folytatni.

Ennek az esztendőnek őszén, amikor még hazánkban a Popoff-féle stimulációnak szinte híre sem volt, a kísérleti téren már állított be a vezetőség 5 ismétléses mangán, magnéziasókkal végzett stimulációs kísérletet. A kísérlet eredményei már a következő év aratásakor kimutatták azt, amire több éves, széleskörű kutatás és munka vezetett: a *Popoff-féle stimuláló eljárásnak gyakorlati jelentősége nincsen.*

Ebben az esztendőben gyűjtötte össze a tanszék a hazai legértékesebb repcefajtákat, részben a hallgatóságnak való bemutatás, részben pedig fajtaösszehasonlító kísérlet és aratási, illetve betakarítási kísérlet céljaira. A repcekísérlet kapcsán a viszonyaink között legmegfelelőbb vetési idő és vetési mód tanulmányozására is sor kerül. Vizsgálat és bemutatás tárgya volt továbbá a túlságosan sűrű, valamint a buja repce kezelése. Az utóbbi vizsgálat terén megállapított az, hogy a kései kaszáltság távolról sem olyan veszélyes, az esetleg bekövetkező fagykár miatt, amint azt sokan hirdetik. Ezekhez a repcekísérletekhez járul továbbá a kétséges eredményű mésznitrogénnel végzett fej-

trágyázás, valamint a repce legtöbbször céltalan töltögetésének tanulmányozása. Ebben az évben kapcsolódott be a fajtakísérletek sorába az értékes hazai nemesített őszi árpasorozat is, amellyel együtt külföldről származó őszi árpák is próbáltattak ki. Az őszi árpakísérletek során kitűnt, hogy a kétsoros őszi árpáknak hazai viszonyaink között nincsen létjogosultságuk, mivel nem eléggé fagyállóak. Ugyanez bizonyosodott az abban az időben vidékenkint propagált újabb őszi zabokról is. Úgy az őszi árpáról, de különösen az őszi zabokról megállapított, amit különben egy szomszédos nagy uradalom is tapasztalt az őszi árpatermesztés terén, hogy esetleges bő terméseik nem helyezik a tavaszi változatok elé, mivel több év átlagában rendszerint közel jut terméseredményükhöz a tavaszi árpa, illetve zab terméseredménye.

A háború utáni esztendőkből vidékünkön is eléggé általánossá vált kis üzemi dohánytermesztés maga után akart vonni néhány nagyobb üzemet is. Dohánykísérleteinkkel arra törekedtünk, hogy a kérdést tisztázzuk. Ismét beigazolódtott a régi tapasztalati tény, mely szerint vidékünk nem dohányvidék. Végeztettek továbbá kísérletek a különböző gabonafélék vetőmagjának centrifugálásával is, melynek során beigazolódtott az, hogy a rozstól kivéve, melyből az ablakosság fokozódása miatt a nagy szemeket nem szabad elvetni, a centrifugálásnak igen szép hatása van, de túlzásba menni nem szabad vele, mivel az apró kalászt és nagy szemeket termő tövek ily módon való szaporításával a termések csökkennek. Megpróbáltattott továbbá a keresztezett sorú vetés is, mely bár gabonánál egyenletesebb tenyésztés miatt szintén bizonyos mértékig termésfokozó, mégsem ajánlható, mert nagy munkatöbbletet okoz. Lucerna, here és takarmányozási célból vetett füveknél ellenben hasznos. A gabona kapálása, töltögetése szintén több évig tanulmány tárgya volt 1922 óta, mivel a már elintézettnak vélt kérdést egyesek újra föllevenítették. Eredményeink — mint az a háború előtt végzett kísérletekből is kitűnt már — arra a következtetésre készítettek, hogy hazai viszonyaink közé ezek a művelési módok nem valók, amint azokat eddig sem tartottuk ajánlhatóknak.

1923-ban az Országos M. kir. Növénynemesítő Intézet felkérésére lenfajta összehasonlító kísérletek állítottak be, amelyek során a hazai nemesítésű „F” leneket hasonlították össze a kísérletezés külföldi lenfajtaival. A parallel végzett kísérletekből kitűnt az, hogy az „F” lenek nemcsak, hogy megállják a versenyt

a külföldiekkel, hanem néha felül is mulják azokat. Lennel dolgozva a tanszék vezetősége nagy propagandát fejtett ki az ezekben az években kiválóan jövedelmező lentermesztés érdekében. A lengyárosokkal és termelőkkel kapcsolatot véve fel és köztük kapcsolatot létesítve, jórészt működésének tudható be az az eredmény, hogy a konjunktúra idején sikerült csonka Mosonvármegye lennel bevetett területét mintegy 100 kat. holdról 1000 kat. holdra emelni. Kísérleti terén a fajtaösszehasonlító kísérleteken kívül tanulmányozta a len viselkedését erősen meszes, mintegy 24—26% szénsavas meszet tartalmazó talajon. Ily módon hozzájárult annak az igen fontos kérdésnek tisztázásához, hogy a len nem szereti a meszes talajt, rajta rossz minőségű rostot terem és rohamosan degenerál. A hollandi fehérvirágú, kitűnő minőségű len a kísérleti téren annak ellenére, hogy egyedi kiválasztással igyekezett a vezetőség a fajta értékét fenntartani, ez nem sikerült még így sem és három esztendő alatt a hollandi fehérvirágú len teljes mértékben degenerált, a vadlenhez hasonló rövidszárú, elágazó, robusztus növényé változott.

Ebben az évben kezdette meg a tanszék nagyobb arányú műtrágyapropaganda kísérleteit a vidéken és Mosonvármegye több községében állított be a műtrágyagyáraktól kísérleti célra ingyen szerzett és ingyen kiadott műtrágyákkal kísérleteket. Ezek között a kísérletek között különösen egy repce kísérlet volt igen tanulságos, amelyen műtrágyázással és pedig főként szuperfoszfáttal sikerült a magtermést megkétszerezni. Ennek a kísérletnek megbecsülhetetlen oktató hatása volt, mely a környék kevés számú kételkedő gazdáját is meggyőzte a műtrágyázás jövedelmezőségéről. Ugyancsak 1923-ban tanulmányozta a vidéken legkiterjedtebb mértékben termesztett páduai tengerinek és a bánkúti símaszemű tengerinek legmegfelelőbb tenyésztési területét. Kísérletet tett a tengerinek, valamint a burgonyának sülyesztett vetésével és kimutatta, hogy ezzel a kérdéssel nem érdemes a gyakorlatban foglalkozni. Sorozatos kísérletet kezdett a trágyalé sor közt való alkalmazásával. Eleinte primitíven, kapával húzott barázdába öntöztette a trágyalevet és ugyancsak kapával takartatta be, később azután megszerezte a kézivontatásra szerkesztett Plathféle Jauchedrill-t és kísérleteit ezzel folytatta. Kísérletei során kimutatta, hogy a trágyalé és húglylé ilyképen való alkalmazásának különösen a takarmányrépánál és a későnéző burgonyánál, továbbá a tengeri trágyázása terén van jelentősége. Tapasztalatai

szerint — melynek hangsúlyozására minden alkalmat megragadott — a trágyalé és húgylé helyes időben és adagban való használatának a termésminőség rontása és az érés késleltetése nélkül nagy gyakorlati jelentősége van.

Hazánk egyik legfontosabb takarmánynövényével, a lucernával ebben az évben kezdett sortávolsági és tenyészterület kísérleteket, melyek során kitűnt, hogy a takarmánytermesztésnek legalkalmasabb sűrű sorú vetést tökéletesíteni lehet olyképen, hogy a vetőmag egyik felét egy, másikat erre keresztirányba vetjük el. Magtermesztés céljaira úgy a magtermés nagysága, valamint a mag abszolutsúlya szempontjából is kedvező hatású a rendesnél nagyobb tenyészterület. A kipróbált hatféle tenyészterület között a mintegy átmeneti 12—24 *cm*-es sortávolság igen jó eredményű volt, takarmány éppen annyi termelt az így vetett parcellán, mint a sűrű sorún, mag több nagyobb abszolutsúlyú. Azt az előnyt azonban csak addig tapasztalta, amíg a 24 *cm*-es sorközöket tavasszal, minden kaszálás után őszelel alaposan megkapáltatta.

1924 óta a régebben beállított és folytatott kísérleteken kívül a Popoff-féle stimulációnak részletesebb tanulmányozása és a kérdésnek végleges eldöntéséhez való hozzájárulása képezte a kísérletezés egyik legfontosabb feladatát. A stimuláció kérdésének tisztázása kapcsán kipróbálta a mesterségesen nagy mértékben fertőzött kőüszögös búzával a forgalomban levő legáltalánosabban használt csávázószerket. A rézgálic ellen indított támadások készítették ennek a csávázószernek is alapos kipróbálására. Négy ismétléses szabadföldi kísérlettel, továbbá csírázóképességi vizsgálattal, valamint a kelési energia megfigyelésével sikerült eldönteni, miszerint a gyakorlatban használatos koncentrációjú rézgálicoldat a legjobban bevált Linhart-féle mosás mellett szinte teljesen ártalmatlannak minősíthető, üszögölő hatása pedig teljesen kielégítő. A sorozatban szereplő porcsávákkal együtt a nedves csávázószerkegyike sem volt ú. n. stimuláló hatású. A nedves csávák közt akadtak a kelési energiát és az első fejlődést rontók. Spóraölő hatás tekintetében azonban mutatkoztak különbségek. Akadt a használatos csávázószerkegyike között több, a rézgálicnál tetemesen rosszabb. Végeredményben — amennyiben erről a még folyamatban levő és még több esztendőre tervezett csávázási kísérleteknél szó lehet — megállapítható, hogy a rézgálic távolról sem rossz csávázószer, akad ugyan nálánál kevéssel jobb, de mind jóval drágább. Stimuláló hatása egynek sem volt. A por-

csávák ugyan jó szolgálatot tésznek, de a nedves csávákat semmi esetre sem szorítják ki, azokat teljes mértékben nem pótolják. A búzával beállított öt ismétléses Popoff-féle bistimulációs kísérlet is azt eredményezte, hogy a stimuláció, mint termésfokozó eljárás a gyakorlat számára semmi körülmények közt sem ajánlható. Az említett kísérlet egyáltalában nem mutatott termésfokozó hatást. A háború után ismét felszínre került vetőmagoltás kérdésének tanulmányozására állított be a tanszék kísérleteket. A legnagyobb pontossággal végrehajtott kísérletek hozzájárultak ahhoz a külön-

Részlet a gazdasági major udvaráról.

ben már régebben megállapított igazsághoz, hogy a vetőmagoltásnak csupán pillangósvirágúak termesztése körében van jelentősége és csak abban az esetben, hogyha a kísérleti, illetve szántóföldi talajon az illető pillangós még nem élt s így speciális gyökérgumóbaktériumai nincsenek meg a talajban. Nempillangósok magoltása sem fejlődésbeli különbséget, sem pedig terméstartalmat nem idézett elő.

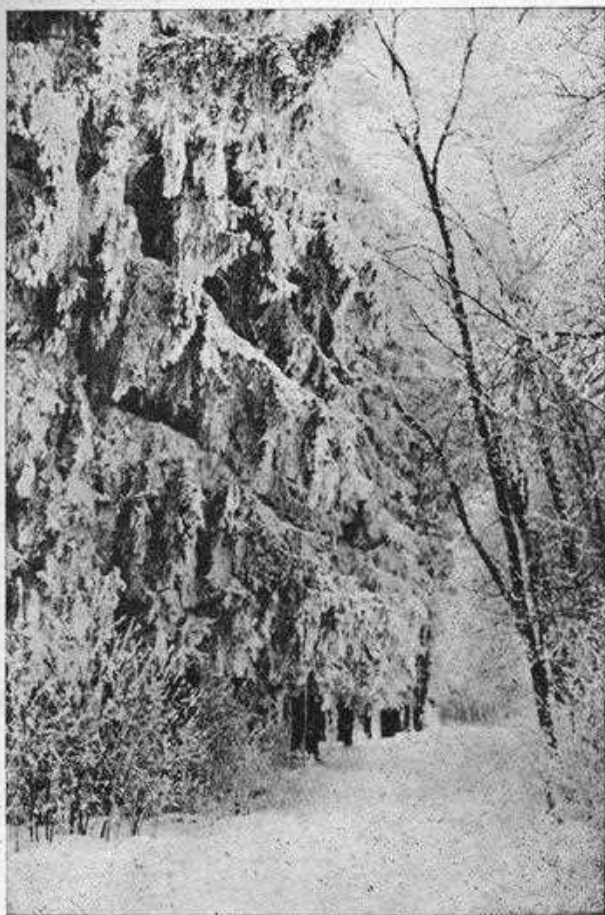
Az 1926-ban végzett és már fent részben leírt, 1925 őszi beállított kísérleteken kívül, valamint a már évek óta folytatott és fentebb leírt kísérletek mellett jelentékenyebb volt a 6 fajtaival vég-

zett 3 ismétléses cukorrépakísérlet, az 5 fajtával végzett 5 ismétléses cukorrépa, saktáblaszerűen elhelyezett parcellákon takarmányrépakísérlet és a 15 fajtával végrehajtott 3 ismétléses tengerifajta összehasonlító kísérlet. Ezek a kísérletek a jövőben még tovább tartanak és mivel egy év eredményéből végleges következtetés nem vonható le, az elért eredmények még nem közölhetők. A már második esztendeje beállított tengeri sortrágyázási kísérlet eredményéből az a következtetés vonható le, hogy különösen a szuperfoszfát alkalmazásának van ily módon gyakorlati jelentősége. Különbözően ezt a kérdést sem tarthatjuk még teljesen tisztázottnak és a vele való munkát a jövőben folytatnunk kell. Annyi bizonyos, hogy a szuperfoszfát tengeri alá sorba való alkalmazásával kevésbé kell óvatosaknak lennünk, mint a már 40—45 kilogrammos mennyiségű chilisalétrom és 40%-os kálisó adagolása esetén. Ha ezekből a műtrágyákból ennyit adunk, a kelésre hátrányos hatásúak lesznek.

Évek óta végeztenek mésznitrogén fejtrágyázási kísérletek őszi kalászosokkal és réten is. Az elért eredmények a legjobbak. Ezen eljárás bevezetését az akadémia gazdaságába is és egy itteni nagy uradalomba is, mely a múlt évben több száz holdon igen nagy jövedelemmel alkalmazta. A mésznitrogén alkalmazásának egy új módja kezdetet meg, ugyanis a már fejlődésben levő, utoljára feltöltött burgonya és az éppen megegyezett takarmányrépa sorai közé hintetett el a barázdába és takartatott be a mésznitrogén. Ezen eljárásnak elég kecsesítő eredménye volt, azonban — mivel a kérdés még tisztázatlan — ezen alkalmazási mód általánosítása még nem ajánlható. A megfigyelések főleg arra irányultak, hogy a sorba alkalmazott mésznitrogén a növényeknek nem árt-e. Az eredmények azt mutatják, hogy nem. A jövő feladata a jövedelmező út keresése.

Az elsorolt és vázlatosan leírt kísérleteken kívül a kísérleti téren tisztára demonstráló kísérletek is végeztenek, amelyek a különböző növények eltérő időben többször ismételt vetésének, különböző vetőmag előkészítési és kezelési eljárások hatásának stb.-nek demonstrálására szolgálnak. A kísérleti téren vagy a vidéken nagyban nem termesztett növények bemutatásra néhány m^2 -es parcellán termeltetnek. Úgy szólván minden esztendőben van külföldi származású, nálunk nem termesztett növény, így például kísérletek történnek a feteritával, miloval, különböző ázsiai gabo-

nákkal, Amerikából származó néhány növénnyel. Ezeknek a termesztése mellett, hogy esetleges beválásuk is vizsgálat tárgya, főképen a hallgatóknak való bemutatást célozza.

Téli kép az Akadémia melletti parkról.

Az Akadémia kertje és szőlőtelepe.

Az akadémia főépületei mögött levő főhercegi park és Magyaróvár városához tartozó úgynevezett „Majorok“ között van az akadémia kertje és szőlőtelepe.

A kert és szőlőtelep a tancélt szolgálja, mint ilyen annak megfelelően rendeztetett be. A kert is, mint más egyéb üzemi ág többször szenvedett változást, azonban a háborús éveket kivéve, mindenkor a tanügy magasabb szempontjai és követelményeihez mérten. Maga a kert és annak üzeme a háborús évek alatt sokat szenvedett, erősen hanyatlott 1920. évig, mely évben kezdetét vette a kert rekonstruálása. Amíg a kert a háború előtti évek alatt tisztán a tancélt szolgálhatta, addig a háború utáni időben a rekonstruálásnál az ország nehéz anyagi viszonyaihoz kellett simulni s a tanügy szemelött tartásával oly változást kellett eszközölni üzemében, hogy az jövedelmező is legyen. A kert alapjában kiheverte a háborús évek alatti hanyatlást s a kultúrának azt a képét mutatja, melyet annak előtte.

Éghajlat, fekvés, talaj tekintetében teljesen a gazdaság viszonyaival egyezik meg.

A kert területe 14 kat. hold, mely az alábbiak szerint oszlik meg:

Belsőség	0.34 kat. hold.
Konyhakert	2.00 " "
Faiskola	2.07 " "
Gyümölcsös	3.13 " "
Díszfa, díszcserje, arboretum	5.42 " "
Udvarok, utak	1.04 " "

Összesen 14.00 kat. hold.

Eszerint a tulajdonképeni haszonkert, t. i. a konyhakert, faiskola, gyümölcsös 7.20 kat. hold.

A konyhakerti részben a különféle zöldségfélék termesztése van bemutatva, a házikert méreteit meghaladva, olyan rend szerint, mely nagyobb gazdasági üzemhez is beállítható. A terület intenzívebb kihasználása végett a zöldségfélék a konyhakerti hármastetőförgő szerint termeltetnek, miért is az e célt szolgáló terület utak által négy szakaszra van osztva és minden szakasz három táblára. Három szakaszon, vagyis 9 táblán egy- és két éves zöldségfélék és egy szakaszon, 3 táblán részben évelő és fűszer-

növények természetnek, részben kísérleti célra szolgál, amely területen nemcsak az évenként felmerülő újdonságok természetnek és mutattatnak be, hanem különféle trágyázási, magtermelési, védekezési kísérletek is.

A faiskolák gyümölcsfák, gyümölcsstermő bokrok, cserjék, valamint a gazdasági fák, díszbokrok, gyümölcsfa vadcesmeték szaporítására, nevelésére szolgálnak. Itt nyernek bemutatást a különböző szaporítási-, oltási-, telepítési- és nevelési eljárások.

A gyümölcs- és díszfaiskolában előállított fák és cserjék a m. kir. földművelésügyi minisztérium által évről-évre megállapított árban adatnak el s ez alkalommal jut a hallgatóság előtt bemutatásra a fák, cserjék stb. faiskolai termények kisedése, elvermelése, szakszerű csomagolása, szállítása s az ez alá való előkészítéstük.

A gyümölcsösben különböző törzsű gyümölcsfáknak, különböző művelési, ápolási, fentartási módjai — különös súlyt helyezve a minőségi termelésre — mutattatnak be. Egyúttal kísérleti és fajtaismereti tanulmányi célt is szolgál. Itt lesznek kipróbálva a forgalomba hozandó és hozott újabb védőszeretek és az e célra szolgáló gépek, melyekről nemcsak a hallgatóság vesz tudomást, hanem szakközlemények útján szaklapokból a közönség is.

Úgy a termelt gyümölcs, valamint a zöldségfélék is leszedés-, illetve felszedés-, eltartás- és a m. kir. földművelésügyi minisztérium által javasolt, illetve meghonosító szakszerű csomagolás bemutatása, esetleg feldolgozás után értékesíttetnek.

Az akadémia kertjéhez tartozó épületek közvetlen a kert bejáratánál vannak csoportosítva, amelyek a belsőséget és az udvart alkotják.

Itt van a kert vezetője részére a tisztalak felépítve, melynek környéke egyszerűen, de ízlésesen van parkírozva, továbbá a cserepes virágzó- és virágtalan dísznövények részére három üvegház és 70 ablakos melegágy, amelyek egyúttal a téli oltások, hajtások, különféle szaporítási eljárások és palántanevelés céljaira is szolgálnak. Ezekon kívül itt vannak felépítve: gép- és eszköztár, szerszámkamra, iroda és gyűjteménytár előadóteremmel, istálló, csomagolószín, ezek közül kimagaslik a 4000 hl ürtartalmú, 10—12 méter magas, hatalmas, impozáns központi víztorony, melyhez jobbra és balra vannak hozzáépítve az egy emeletes altiszti lakások. A víz kitermelését és felnyomatását 2 méter átmérőjű, bővizű kútból villamos erőre berendezett motor végzi. A köz-

ponti víztornyából indul ki az egész telepet vízzel ellátó földalatti vascsővezeték s a víz hydránsok, víztömlők segítségével használtatik öntözésre, főleg a konyhakertben.

A díszfa, díszcserje, arboretum (dendrológia) a kert külön részét képezi, melynek felülete egyenetlen, talaja sovány, silány kavicsos, érdemesebb kultúrára teljesen alkalmatlan. Gazdag díszfa-, díszcserje-gyűjtemény szolgálja itt a dendrológiai ismeretszerzést s egyben ez szolgál a díszfa-, díszcserjeiskolák és szaporítók anyatelepéül. Ez a része a kertnek mutatja, hogy célszerű parkírozással, fásítással hogyan lehet hasznavehetetlen területeket nemcsak kihasználni, hanem izléseesen, kevés költséggel hasznossá tenni. Ez a része a kertnek felújítás és rendezés alatt áll.

A szőlőtelep. Az akadémia szőlőtelepe közvetlen a dendrológiai kert mellett 1898. évben létesített, mintegy 1·8 kat. hold területen.

A telep célja, valamint a kerté is az, hogy okmutatásul és kísérletül szolgáljon, miért is úgy van berendezve, hogy egyrészt mindazt, ami tanítatik, lehetőleg be is lehessen mutatni; másrészt, hogy fontosabb szőlészeti tudományos és gyakorlati kérdések megoldásához alkalmas kísérleti tárgyul is szolgálhasson.

Tekintettel, hogy a szőlő 28 évvel ezelőtt telepített, részben különféle amerikai alanyú oltvány és részben európai szőlővel: ezek egy része pusztulásnak indult, mely arra készítetett, hogy a szőlő egy része kiirtassék s az így felszabadult föld néhány évig pihenjen, majd újból betelepíttessék. Csak ily fokozatos felújítás mellett kerülhető el a gyakorlatok bemutatásának a megszakítása.

Ugyancsak az akadémia kertjében van a *méhes* is.

A méhészeti előadások gyakorlati kiegészítéséhez és okmutatásához három méhesház áll rendelkezésre, amelyek egyikében a különféle szerkezetű és alakú kaptárok, kasok gyűjteménye található, azok előnyeinek és hátrányainak bemutatása végett. A méhcsaládok száma jelen évben 5.

A kert és szőlőtelep az 1925/26. évi költségvetési évben 54,844.120 korona pénzbevételt szállított be az állampénztárba.

VÉGSZÓ.

Amikor az Akadémiánkról szóló könyvet átadom a magyar gazdasági szakoktatás iránt érdeklődőknek, valamint azoknak, akik intézményünk ősi falai között szereztek meg a gazdasági tudást, kérem őket, fogadják azon szeretettel az Akadémiánk történetéről és működéséről szóló ismertetést, mint azt a százados múltra visszatekintő ősi Alma Mater megérdemli. A könyv túllépi a hasonló intézményekről írni szokott évkönyvek vagy értesítők határait, ennek oka az, hogy vele emléket állítok az Akadémia több mint 100 évet betöltő és Magyarország mezőgazdaságára korszakot alkotó működésének, valamint a nemeslelkű alapítóknak, pártfogóknak és azon nagy férfiaknak, akik mint hazánk első gazdasági főiskolájának vezetői és tanárai megalapozták a magyar mezőgazdasági tudományosságot és szakirodalmat. Szükségét láttam intézetünk történetének és a reávonatkozó adatoknak, valamint újabb fejlődésének és jelenlegi állapotának írásban és képekben való megörökítését azért is, mert Akadémiánk életében huszonnyolc évre terjedő tanárkodásommal a régiek közül már csak magam vagyok, aki ismeri az Akadémia minden vonatkozású ügyeit és így megörökíthetem annak 108 évre terjedő történetét, másrésztben a német, francia és angol nyelvre áttett rövid összefoglalással ellátott példányokkal viszonzhatóak a külföldi és amerikai hasonló intézményeknek az Akadémia részére megküldött évkönyvek s végül pedig az egykori tanítványoknak, akik hazánk elszakított részeiben is igen nagy számmal élnek, sőt számosan külföldön nagyobbítják a magyar gazdának jó nevét, emlékül küldhetek egy-egy könyvet azon falak közül, ahol ifjúságuknak legszebb idejét töltötték.

Amikor a jelen ismertető könyvet útnak bocsájtom, teszem ezt azon hő óhajjal, hogy ősi gazdasági főiskolánk: a Magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémia még sok századon át teljesíthesse áldott hivatását s neveljen kiváló gazdákat, akik Isten dicsőítésére munkálkodjanak és az Ő segítségével ériék el minden magyar embernek azon leghőbb óhaját, hogy mielőbb régi határaink között művelhessük hazánk szent földjét.

Magyaróvár, 1927. június 15.

Bánvártth Sándor.

VÁROSI-JÁRÁSI KÖNYVTÁR

44428

Mosonmagyaróvár

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Előszó	3
<i>Magyaróvár r. t. város rövid története és leírása</i>	5
A magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia története	8
I. A gazdasági akadémia mint magántanintézet	8
II. A gazdasági akadémia mint cs. és kir. állami tanintézet	10
III. A gazdasági akadémia mint m. kir. gazdasági felsőbb tanintézet	10
IV. A m. kir. gazdasági akadémia negyedik korszaka	12
V. A m. kir. gazdasági akadémia a németnyelvű tanfolyam megszűnése után	12
VI. A m. kir. gazdasági akadémia három tanfolyamú korszaka	12
Az Akadémia 1918/19—1926/27. tanéveinek rövid története	13
A Magyaróvárrott működő gazdasági kísérleti állomások	24
M. kir. Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomás	24
Orsz. m. kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás	28
Orsz. m. kir. Növénynevelési Intézet	30
M. kir. Tejgazdasági Kísérleti Állomás	33
M. kir. Gazdasági Gépkísérleti Állomás	34
A Magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémián felállított meteorológiai megfigyelő állomás	37
Az Akadémia szervezeti-, rend- és fegyelmi szabályzata	40
Kivonat az Akadémia szervezeti szabályzatából	40
Kivonat az Akadémia rendszabályaiból	50
Kivonat az Akadémia fegyelmi szabályaiból	56
Bizonyítványmásolatok	61
Külföldi egyetemeken és főiskolákon szerzett gazdasági oklevelek honosítása	62
Az Akadémiával kapcsolatos konviktus	62
Az akadémiai Menza	64
Tájékoztató az Akadémia pénztárába fizetendő díjakról	64
Az Akadémia tantárgyainak beosztása	65
Testnevelési oktatás	67
Szünidők	67
Ösztöndíjak és segélyek	68
Tanulmányi kirándulások	68
Az Akadémia könyvtárai és olvasótermei	69

	Oldal
<i>Tanfolyamok</i>	70
Felsőbb tejgazdasági és tejipari szaktanfolyam	70
A növénytermelési kísérletezés tudományos alapjainak ismertetése című kollégium	74
<i>Az Akadémia hallgatósága körében fennálló egyletek</i>	75
Segélyző-egylet	75
A magyaróvári gazd. akadémiai hallgatók Gazdasági Egylete	76
Az Akadémiai Atlétikai Club (MOGAAC)	79
Dal- és Zeneegylet	88
<i>Az Akadémia tanári és tiszti kara</i>	91
A tanári kar irodalmi működése	96
<i>A Magyaróvári m. kir. Gazdasági Akadémia tanári és tiszti személy- zete 1818-tól 1927-ig</i>	103
<i>Az Akadémia hallgatósága</i>	109
Az Akadémia 1926/27. tanévi hallgatóinak névsora	109
Az Akadémia hallgatóinak száma és származási helye 1818—1927-ig	111
<i>Az Akadémia gazdasága, kísérleti tere, kertje és szőlője</i>	113
Az Akadémia gazdasága	113
Az Akadémia Növénytermelési Kísérleti Tere	135
Az Akadémia kertje és szőlőtelepe	144
<i>Végző</i>	147

30. —

A
„Mosonvármegye“
könyvnyomdája
Magyaróvár.